

MIJN' LIER
De gedichten van
Hendrik Gerhard Kronenberg
1797 - 1819

M.L. Hansen (ed.)
Ingeleid door J.C. Streng

MIJN' LIER

**De gedichten van Hendrik Gerhard Kronenberg
1797 - 1819**

Inhoudsopgave

Inleiding	9
Het gedichtenboek	11
Koridon	11
Amintas en Koridon. Herderszang	11
Op het afsterven van P.W. Middelburg J.U.S. overleden te Deventer den 11 Maart 1799	14
Op het afsterven van C. Ribbius J.U.C. aan de hooge School te Leyden, overleden te Deventer den ----- 1802	14
De Lente	16
De storm van den 21 en 22 November 1801aan het Noordwijksche strand	18
Aan eenen schilder	21
<i>Mijne Uitspanning</i> , 40.	
Verzoening	22
<i>Mijne Uitspanning</i> , 43.	
De groene linden	23
<i>Mijne Uitspanning</i> , 68.	
Aan God	23
Aan Roosje	25
't Vermogen van een' kus. Aan Roosje	26
<i>Mijne Uitspanning</i> , 52.	
De roos	27
Het roosje, <i>Mijne Uitspanning</i> , 80.	
De morgen	27
De avond	28
Amor	29
't Graf van Chloë	32
Kusjen aan Rozemond	32
Lijkzang op Bacchus Concordia tertius, overleden als Chef der drinkbeker van het gezelschap Concordia te Leyden op den 9 November 1800	34
Feestzang ter inwijding van Bacchus Concordia Quartus als Chef der drinkbeker van het gezelschap Concordia te Leyden op den 15 Februarij 1801	38
Aan de Leden van Concordia bij hunne laatste bijeenkomst op den 3 Mei MDCCCI	40
Aan de toehoorders van het Toneelstuk Robert of de struikroovers uitgevoerd door eenige Studenten, ter gelegenheid der verjaring van de stichting der Leydsche Hooge School op den 9 Februarij 1801	42
Aan mijnen vriend H.B. Heemskerk bij zijne bevordering tot meester in de beide Regten	43
Aan mynen vriend D. F. Berrangé by zyne bevordering tot meester in de beide Rechten	45
Ter Echtvereening van M ^E Adam van Doorninck en Jongvrouw Christina Cost, op den 7 van Slagmaand MDCCCII	46
Huwelijkszang aan M ^E Berend Jan Kronenberg en Jongvrouw Anna Mechteld Weerts in den echt verbonden den 30 ^{sten} van Louwmaand 1803	48
Aan H.B. Heemskerk naar Zwitserland zullende reizen	50
Lente en liefde	52
Bij den eersten dag van 't jaar	53
Het nieuwe jaar, <i>Mijne Uitspanning</i> , 64.	
Kusjen	54
De Amiensche vrede	55
Aan den fluitspeler Dahme	59
Aan Julia	60
Op Beekhuizen	60
Aan P. C.....s	60
In de Vriendenrol van H.B. Heemskerk	60
In de vriendenrol van Thibaut	60

Avond liefde	61
Filozofij	61
Thirsis en Licidas. Herderszang	61
De Lente	63
Aan Intro Ubique bij hare laatste byeenkomst op den 7 Maart 1801	64
Aan N.J.A.C. Hoffman by zyne bevordering tot meester in de beide Rechten den 23 Sept. 1801	65
De verongelukking van het naar Oost Indien varende Koopvaardijschip de Vrede op de hoogte van Dunchurch den 23 November 1802	67
<i>Mijne Uitspanning</i> , 10.	
De dood van Selima	70
De tuin der natuur	72
Het onweder	73
Huig de Groot	74
Aan Julia	78
De kracht der oogen. Aan Roosje	81
<i>Mijne Uitspanning</i> , 48.	
Het doodshoofd	82
Klinkdicht aan Amor	82
't Vergenoegen aan Alcestus	83
De Worp [I]	87
<i>Mijne Uitspanning</i> , 17.	
Van Vloten, <i>Bloemlezing</i> , 3.	
In de vriendenrol van J. van Woestenbergh	96
De Kerkhof	96
't Corpus Juris	99
<i>Mijne Uitspanning</i> , 57.	
De aardbeving van den 26 Julij 1805 in Italië	101
<i>Mijne Uitspanning</i> , 1.	
Kusje aan Roosje [I]	105
Aan J.W.J.Y. de Schepper by gelegenheid van zyn' verjaardag den 27 December 1805	107
Kusje aan Roosje [II]	107
't Gevaar der vlucht	109
Aan een' Jongeling	110
<i>Mijne Uitspanning</i> , 87.	
Van Vloten, <i>Bloemlezing</i> , 8.	
De Lach	111
<i>Mijne Uitspanning</i> , 82.	
Van Vloten, <i>Bloemlezing</i> , 7.	
Lotje aan Julia	113
<i>Mijne Uitspanning</i> , 76.	
Op eene Roos	115
De Kus	116
<i>Mijne Uitspanning</i> , 45.	
De liefde	117
<i>Mijne Uitspanning</i> , 90.	
Lotje	118
<i>Mijne Uitspanning</i> , 29.	
[zonder titel] Wie is die Jongeling, die vreemdling in dit oord,	120
Aan myn' broeder Reinier Kronenberg en Ellechien Mees in den Echt verbonden den Sept. 1807	122
De Sneeuwvlok	123
Aan den Regenboog bij de eerste byeenkomst in 't najaar van 1807	124
Op de danspartij gehouden van 't jaar 1807 tot 1808	125
Aan J.W.J. Yssel de Schepper op zyn verjaardag	126

De Golf	127
De voetzool	127
De Kruiwagen	128
Het Spiegel (Spion)	128
Op een' hoed	128
De Korenaar	128
Het Concert	129
De wijn	130
Het Vuur	130
De Baard	131
De Cypres	132
De duif	133
De Speler	134
Aan Roosje [I]	135
De Wind	136
Van Vloten, <i>Bloemlezing</i> , 14.	
De ontwaking	137
<i>Mijne Uitspanning</i> , 55.	
Aan Mejuf. W. Marits ten antwoord op eenige van haar ten geschenke ontvangene Geur[t]jes...	139
De hondsdag	140
De Lamp	140
De kerk	143
De Halsdoek	144
De Danspartij	145
De Zucht	147
De Meikever	148
't Verschiet	149
De Ysgang	150
Ter Echtvereeniging van W.H. Budde en Van Doorninck op de 14 van Oogstm. 1808	151
Aan Roosje [II]	152
In 't Album van den Hermiet op den Lichtenbeek, 29 Julij 1808	153
Aan H.G.B.... op haren verjaardag den 28 van Slagtm. 1808	154
Aan H.G.B.... den 23 Grasm. 1809	155
Het vaarwel. Een opgegeven onderwerp in het gezelschap, waar van WC. Hagedoorn lid was, en in het zelve na zijn afsterven bezongen	156
Het Prieeltje	156
De Rijp	157
De kracht der Gewoonte	158
De Groote Wereld	159
M ^r Hendrik Diderik van Neck	160
De Bron	161
De Lippen	162
Het Spiegel	163
De Bliksem	163
Aan mynen vriend M ^r J. W. J. Y. de S. mij tot zingen aansporende	164
Behoeft tot zingen	165
Verdrukking	165
Op een stok	166
Een Roosje in den Winter	167
De zeilsteen	167
Aan mijne Gade op haren Verjaardag den 28 Slagtm. 1810	168
De Morgenslaap	169

Gedichten van Kronenberg, gepubliceerd in: Van Vloten, <i>Bloemlezing uit de Nederlandsche dichters</i> , die niet in het manuscript voorkomen	170
[De Worp] II (pagina 4)	170
De naald (pagina 9)	171
Huiselijk geluk (pagina 10)	172
Op den verjaardag mijns tweeden zoons (pagina 11)	173
De pijpenschap (pagina 13)	174
De klomp (pagina 13)	175
Heugelijkst welkom (pagina 15)	175
 Gedichten van Kronenberg, gepubliceerd in <i>Mijne Uitspanning</i> , die niet in het manuscript voorkomen	176
Kusje [I] (pagina 61)	176
Kusje [II] (pagina 71)	177

Inleiding

Mr. Hendrik Gerhard Kronenberg, geboren te Dalfsen op 10 mei 1781, was advocaat en notaris te Deventer, hij trouwde met Hester Geertruid Budde en overleed te Deventer op 17 Augustus 1819, pas achtendertig jaar oud.

Kronenberg was een dichter die niet voor de traditie terugschrok, integendeel. Hij opende zijn handschrift met amoureuze gedichten. Het zijn uitgebreide Petrarcistische beschrijvingen van rode koontjes, mond en ogen van het liefje en hij combineerde dat met de herderinnen uit de arcadische gedichten van Arnold Moonen. Zijn oeuvre was verder zeer gevarieerd. In zijn studentijd te Leiden schreef hij een aantal gedichten met als onderwerp de vele vrolijke studenten drinkgelagen en de relaties met vrouwen. Na deze omstuimige gedichten raakt zijn oeuvre in rustiger water. Hij wisselde gedichten op personen, waaronder enkele sterfgedichten, met voorvallen uit zijn Deventer omgeving. Bij Kronenberg is ook een drang naar mooischrijverij te bespeuren in het noemen van verfraaiende zinnenprikkelingen, zoals kleur-schakeringen, welriekende geuren en aangename geluiden. Dichten was voor Kronenberg het rijmend verwerken van literaire klinkende clichés. Het wemelt in het handschrift van kusgedichtjes, soms duidelijk in de titel, soms verbloemd als roosje, soms onverwachts zoals in ‘’t Corpus Juris’. Kronenberg was een bewonderaar van de Neolatijnse kusjesdichter Janus Secundus, die tegen het eind van de achttiende eeuw opnieuw populair was bij dichters als Jan Pieter Kleyn, Jacobus Bellamy en Willem Bilderdijk. Voorafgaand aan een gedicht citeert Kronenberg Secundus’ dichtregel ‘o felix iuvenis, puella felix’.

Zijn bijeen verzamelde poëzie draagt de sporen van dichtwerk gemaakt in het dichterscollectief De Regenboog. In een gedicht verwijt hij de absurditeit van het opgedragen poëtische onderwerp. Toch voldeed hij aan de eis om een gedicht te maken over het weinig Apollinische thema: een schoenzool. Het enthousiasme voor de hervatting van literaire avonden klinkt in het gedicht ‘Aan den Regenboog / Bij de eerste byeenkomst in ’t najaar van 1807’. Hij heet zijn verzamelde vrienden welkom, vult de glaasjes om het stof van de zomer door te spoelen en stelt voor rond de brandende haard het dichterlijke speeltuig weer op te nemen. Kronenberg lijkt met zijn ijver, met de thema’s van zijn gedichten en met de knusheid (veel verkleinwoorden) meer dan welke andere Oost-Nederlandse dichter de heersende smaak onder de burgerij te weerspiegelen. Schijnbaar of oprecht tevreden met zijn eigen kleinburgerlijke bestaan en neemt Kronenberg in het gedicht ‘De Groote Wereld’ afstand van ‘kostbaar kristalyn’, een ‘fulpen kleed’, ‘mar’ren wand’ en de in die kringen heersende leugen en schijn.

In zijn verzameling handgeschreven gedichten van eigen hand noteerde hij diverse verzen met een fysico-theologische strekking, daarbij sloeg hij geen bekend middel in het genre over om de invloed van God aan te tonen. ‘De tuin der natuur’ is voor de sterveling door de Schepper gemaakt ‘Het kleinste diertje spreidt den glans / Van ’t gansch heelal ten toon’. Hij maakte brontologische gedichten zoals ‘De Bliksem’ en ‘Het onweder’ en gedichten met titels als ‘Aan den regenboog’ en ‘De Sneeuwvlok’. In het gedicht ‘Het Vuur’ is de bliksem onderdeel van de gigantische schepping van God waar ook de sterren en de zonnen in het heelal deel van uitmaken. In ‘Het onweder’ beschreef Kronenberg een lome landelijk zomerdag die door een onweer dramatisch tot leven komt. ‘Zoo vaart de Godheid, door het bliksemuur omgeven / Langs ’t aardrijk heen’ waarna na enige tijd de donder grommend verdwijnt. De laatste strofe is aan de verering van Schepper gewijd met mogelijk een alusie naar de Jongste Dag en dat ondanks al het geweld God uiteindelijk goed was. In het gedicht getiteld ‘De Bliksem’, wordt in vijf stufen de opkomst en het wegtrekken van een onweer bij nacht, in ‘dikke duisternis’, opgeroepen. Voor de poëet bood dit machtige mogelijkheden tot de creatie van drama: plassende regen, een ‘schelle donder en een bliksem volgt dien weêr’, dan volgt een ‘vlugtig oogenblik, waar hij en woud en hut verlicht. / Is blindheid voor ’t gezigt’. In de slot strofe velt een bliksem een eik, en dan wordt een direct verband met God gelegd want zo werpt ‘God Den troschen neêr’. De dichter eindigt met een gebed: ‘Ik bid uwe Almacht aan’.

Het sentimentalisme had niet nagelaten Kronenberg te beïnvloeden. Romantisch waren enkele van zijn gedichten. De herinnering aan een te vroege dood werd omgeven met metaforen ontleend aan de natuur: een geknakte roos, een hevig onweer. Verwijzingen naar de natuur waren voordien ook gebruikelijk maar bij Kronenberg hebben de metaforen een intiemere en gevoeliger context.

Toen er in 1805 weer een aardbeving in Napels was, wijdde Hendrik Gerhard Kronenberg er een gedicht aan. Een beschrijving van het lieflijke Italiaanse landschap gaat vooraf aan geëmotioneerde dichtregels met een impressie van de ramp. Daarin wordt de natuur gepersonificeerd en als een wreker op het mensdom voorgesteld. Wat gewroken dient te worden, blijft in het gedicht raadselachtig. De schrijver lijkt de straf-op-zonde-gedachte in een minder prominente vorm aan te hangen want *en passant* ziet hij in de aardbeving ‘de straffende Almagt wenken’.

In ‘De Ysgang’ uit november 1808 vatte Kronenberg zijn berijmde standpunt samen over plaatsgevonden natuurgeweld. In Italië was de Etna uitgebarsten en ten noorden van de Alpen was grote schade ontstaan doordat losgeslagen enorme ijsschotsen in een trage maar niet te stoppen voortgang chaos en verderf aan huizen, dammen en dijken hadden veroorzaakt hetgeen de dood van vele bewoners tot gevolg had gehad. In de laatste zin van het gedicht belijdt de dichter met ontzag: ‘God! hoe verschrikkelijk is uw magt!’ Net als in zijn gedicht over de aardbeving in Napels wordt de straf-op-zonde-gedachte slechts minimaal aangeduid. Voor Kronenberg stond buiten kijf dat er voor de voortgang van het universum geen deïstische God bestond, maar dat er wel een God bestond die persoonlijk in staat was in te grijpen.

Jean C. Streng

De transcriptie omvat het gehele manuscript van Kronenbergs gedichten. De gedichten zijn gebonden in twee boeken die zich bevinden in de Stads en Athenaeum Bibliotheek te Deventer in het Familiearchief Kronenberg, inventaris nummers 2 en 3. Het papier is enkelzijdig beschreven en de beschreven pagina’s zijn genummerd. Deel 1 omvat de pagina’s 1 tot en met 245 en deel 2 omvat de pagina’s 1 tot en met 105. Het laatste gedicht ‘Morgenstond’ - refererend aan een zoete sluimering -, gedateerd in 1810 breekt abrupt na twee regels af, de resterende pagina’s zijn onbeschreven gebleven.

Van Kronenberg zijn twaalf gedichten gepubliceerd in *Dichters uit de 19^e eeuw* van Van Vloten. In *Mijne Uitspanning* - een bundel die Kronenberg zelf uitgaf - zijn twintig gedichten gepubliceerd. De tekst van de gepubliceerde gedichten wijkt soms af van het manuscript, bij grote veranderingen zijn deze in een voetnoot opgenomen. Meermalen heeft Kronenberg in de gedrukte uitgaven enige strofen geschrapt zodat het manuscript vollediger is dan de gedrukte versies. De gedichten die wél gepubliceerd zijn maar niet in het manuscript voorkomen, zijn voor een volledig overzicht van zijn oeuvre ook opgenomen. De inhoudsopgave is tevens een overzicht van alle ongepubliceerde en gepubliceerde gedichten van Kronenberg.

Voor de transcriptie golden de volgende regels:

- De spelling, interpunctie etc. zijn vrijwel zonder wijzigingen overgenomen.
- Duidelijke verschrijvingen zijn verbeterd.
- De paginanummering staat rechts van de tekst.
- Toevoegingen in de tekst door de editeur staan tussen [vierkante haken].
- De onderstrepingen zijn gecursiveerd.
- Onleesbare teksten zijn vermeld als < -- > en slechtleesbare teksten staan eveneens tussen <punthaken>.

Het gedichtenboek

Koridon

1

Reeds scheen de gulden zon op de bedaauwde landen.
 Als Koridon zijn' stulp verliet en in de handen
 Zyn staf nam waar hij 't vee meê dreef naar 't rokend gras.
 En by een' kleine beek, die stil en helder was
 Zich neêrzette op haar' zoom in de eerste zonnestralen,
 Waar hij zich treurig lied dus begon op de halen.

Hoe is het, herderin, dat gij Dametus mint !
 Verlaat gij Koridon weleer uw' besten vrind ?
 Hoe kunt gij, Amaril, mij zoo geheel verachten
 Hoe kan ik dit gedrag van zulk een' maagd verwachten
 Wanneer gij meer dan mij Amintas minnen kunt
 Om dat hij onlangs u twee lamm'ren heeft gegund !
 Ach ! kwam 't op geven aan, gij kunt van mij ontvangen
 Zoo vele lamm'ren als gij zelfs ook mogt verlangen,
 'k Heb overvloed van vee wel honderd in getal,
 't Geen al, zoo gy my mint, het uwe wezen zal
 Ik hoef ook voor Dameet in schoonheid niet te wijken
 'k Wil ook zyn' rijkdom met den mijnen niet gelijken.
 Herdenk o meisjes toch dien schoonen morgenstond,
 Wanneer de vroege Zon ons bij elkand'ren vond.
 Als ik, o Amaril, voor u een' krans van bloemen,
 Wier namen ik u nu niet allen op zal noemen,
 Vervaardigde, o hoe kunt gij minder dan Dameet
 Mij minnen, zoo gy uw gelofte niet vergeet. -
 Ja, zoo gij immer die gelofte kunt vergeten
 Zal ik in onze buurt u een' trouwloze heeten.

2

Ach, zoo zij die vergeet o Godin helpt mij dan;
 Maakt dan dat ik het licht niet meer aanschouwen kan.
 Maakt dan een schielijk eind van mijn rampzalig leven,
 Wanneer zij immer aan Dameet haar hart mogt geven.
 1797.

Amintas en Koridon. Herderszang

3

Amint.

Zijt gij reeds hier vriend Koridon
 Zijt gij alreeds ontwaakt !

Koridon.

o Ja, de lieve morgenzon
 Heeft reeds mijn hut genaakt -

'k Ontwaakte, daar 't geveeder koor
 In 't bosch die morgen zong,
 Gij weet, in 't boschjen, waar ik laats
 Een hart voor Zamen vong.

Amint.
 Geen wonder, den Natuur zoo schoon
 Zich ginds en hier vertoont.

Koridon.
 Geen wonder, dat gij vroeg ontwaakte
 Daar gij zoo luchtig woont.
 Daar de eerste straal uit 't purp'ren oost
 Uw rietendak beschijnt.

Amint.
 Natuur wordt overal gewekt
 Wanneer de nacht verdwijnt
 Dus ...

4

Koridon.
 Waarde Amint, welk schoon gezicht !
 Hoe licht Natuur ons toe. -
 Al 't schepsel voelt een' nieuwe jeugd
 't Is blijd' te moê.
 Hoor eens dien held'ren gorgel zang
 In 't vochtig heuvelwoud.

Amint
 o Zie eens naar dien groenen top
 Waar zich Dameet onthoudt,
 Hoe slap'rig ligt hy daar weêr neêr
 Dan loopt, dan hier dan daar,
 Zyn' kudden door de struiken heen: -
 Hij loopt nog wis gevaar,
 Dat hij van de eene of and're rots
 Zijn schapen tuim'len ziet. -
 Die jonge, vrees ik, wordt de buur
 Nog eens tot groot verdriet.
 Hij meent dat Laura hem bemint.

Koridon.
 Zou' hij zoo stout nog zijn
 Die lompert

5

Amint.
 Koridon, bedaar

Koridon.
 Raast van den offerwijn.

Amint.
 Hij heeft 't nog gist'ren mij gezegd
 Op 't feest van veegod Pan.
 "O", zei hij, "Laura wacht 'er vast

“Door eenen glimlach van
 “Zij ging bij ’t offr’ en mij voorbij
 “En haar ontviel een’ roos
 “Ik lachte, nam, en gaf die roos . . .
 “Zij hield, als ’t waar’, zich boos
 “Door min”. Hier zweeg

Koridon.

De <gek> Dameet.

Amint.

Zou als het Damon is.

Die jonge waant zich zeer bemind
 Van mijne Thertilis.

Koridon.

Geef mij uw’ hand, Amint

Amint.

Zie daar.

Koridon.

Wy deelen ’t zelfde lot.

Wy hebben medevrijers, vriend,
 Maar zij zyn beide zot.

Amint.

Kan iemand immer op haar hopen
 Daar zij voor lang haar hart mij schonk.

Koridon.

Kan iemand immer haar verkrijgen
 Die mij het ja gaf door een lonk.

Amint.

Zou Thertilis een hart bezitten
 Dat voor een’ oogenblik bemint ?

Koridon.

Is Laura’s hart zoo wispelturig ?
 Waardeert zij minnaar meer noch vrind ?

Amint.

Neen Thertilis !

Koridon.

Neen Laura !

Beiden.

Goon,
 Geeft Damon en Dameet hun loon.
 1799 mrt.

6

7

**Op
het afsterven van P.W. Middelburg J.U.S.
overleden te Deventer
den 11 Maart
1799**

8

Terwijl de middagzon de jonge rozen voedt
Een held're beek haar voor 't verschroeijen steeds behoedt.
Komt soms een felle wind en knakt haar dunne steelen
En zoo moet dan een roos met slechter' bloemen deelen.
Des wand'laar, dien weleer haar luister had verrukt
Vindt slechts verwelkte blaën, alwaar hij nederbukt.

Zoo waart g' een roos gelijk in 't bloeiendst van uw jaren;
Uw hart wist zuivre deugd met vriendschap saam te paren.
Met eël verstand begaafd, van ieder mensch bemind,
Waart gij voor mij, helaas te kort, een boezemvrind.
Maar hoe ! kan wel de deugd bij ons op aard' vertoeven ?
Ik zie u nog den kelk van 't wrede noodlot proeven.
Daar ligt gij magtloos neer, van maag en vriend beschreid
Gij sterft - maar vrolijk ziet uw ziel in de eeuwigheid.

Uw vader', een'ge zoon, uw vrienden die u missen,
Helaas, zyn niet in staat uw beeldt'nis uit te wisschen
U mist de Maatschappij in 't prilste van uw jeugd:
En schrijvende op uw graf verast z' uw blanke deugd.

9

Zoo felt de wind de roos - de dood de stervelingen
En telt noch rijk noch arm noch oud noch Jongelingen.

1799.

**Op het afsterven
van
C. Ribbius J.U.C. aan de hooge School
te Leyden, overleden te Deventer
den 1802**

Welk onweêr in het morgen uur
Steekt aan de kimmen op ! hoe siddert heel Natuur !
De fel ontstoken bliksem schiet
De saamgepakte wolken door
De donder rommelt zijn gebied. -
Een stilte als die des nachts gaat zyn' vernieling voor.

Een schriklijk bleeke schaduw treedt
Den vuur'gen hemel op, in 't naaste zwart gekleed -
Een storm barst los, waar zy zich wendt: -
Verwoesting duidt haar gloeiend oog.
Doch tevens, daar zy de aarde kent,
Wyst hare vinger nog vertroostend naar omhoog.

10

Daar nadert 't alles dreigend weer -
 De bliksem stort op 't hoofd des braven Jongling's neêr.
 Waarom treft gij de schoone jeugd
 Waar de ouderdom den dood verwacht ?
 Waarom de stille en ware deugd,
 Waar boosheid met die deugd en haar voed'ling lacht ?

Zoo valt de jonge telg in 't woud,
 Die met geen' trots zyn' kruin nog naar de wolken houdt,
 Maar nog haar' zwakken top verbergt.
 Terwijl de bliksem schaarser treft
 Den eik die dolle stormen tergt
 En trots zyn' breede kroon ten hoogen hemel heft.

Zoo wordt de beste Jongeling
 Van 't moederhart gerukt; de tweede lieveling
 Die binnen Leyden's grijzen muûr
 Helaas ! den bittr'en dood kelk dronk: -
 De tweede, die in 't scheiden's uur
 Aan 't moederlijke hart, in broed'ren armen zonk.

11

O moeder, gij beweent een' zoon
 Uw kroost een' broeder, 't stof der aard' te vroeg ontvloôn
 Een' Jongeling, wien's deugd niet meer
 Die aarde voor haar' woonplaats hield. -
 De Godheid zag op 't aardrijk neêr -
 Hij stierf - maar ligt nu met dien Seraf wis geknield.

Berouw o Maatschappij den geest
 Des Jong'lings, die der jeugd ten voorbeeld is geweest.
 Astréa zag zich in haar koor
 Geëerd door zijn geleerd verstand,
 Zijn oog drong haar geheimen door -
 En heel zyn hart was aan haar Tempeldienst verpand.

Hij is niet meer, die Jongeling,
 Helaas, hij is niet meer in onzen vriendenkring.
 Den bond der vriendschap zag de Rhijn,
 Dien 'k eenmaal aan den IJssel sloot -
 En de IJssel moet het weder zijn
 Waar langs de maar 't eerst galmt van zijn te vroegen dood.

12

O ik herdenk dien tijden niet
 Die weggevlogen zijn in 't eeuwige verschiet.
 Herroepen voor mijn' droeven geest
 Zyn zy een' schaduw, <van weleer>.
 Een schoonen morgen is geweest -
 Hij kwam in de avond viel op 't zelfde tijdstip neêr.

Een moeder storte een' tranenvloed -
 Waar haar geliefde Zoon deze aard verlaten moet.
 Een levend huisgezin beweent'
 Den braven broeder van het hart.
 Een vriend moge op zyn' grafzerk treên
 En storten daar een' traan van welgeplaatsten smart.

En hoe een wyze maatschappij
 Haar tranen aan zyn naam op zynen grafzerk wij
 Dan overwint g' o dood nog niet.
 De jong'ling rijst uit 't wentlend stof -
 En zingt, ontruikt aan uw gebied,
 Met Engelen een lied in 't eindloos hemelhof.
 1802-8.

13

De Lente

Welkom, lieve Lenteluchtjes,
 In het half begroende woud,
 Strijkt op de eerste blaadjes neder
 Van het zwellende Elzenhout:
 Koestert zwang're bloemenknopjes,
 Die aan 't vlietend water staan;
 Wilt aan bosch, en vrucht'bre dreven
 Uwen zwoelen adem geven -
 Alles juicht uw weêrkomst aan.

o Met u herleeft de jongheid -
 Zie hoe 't koud getijde wijkt
 Grimmend, naar het kille Noorden.
 Als de Lente nederstrijkt.
 't Bloemrijk toppunt van de heuv'len
 Was nog korts met sneeuw omzoomd
 't Beekjen, straks nog zonder leven,
 Wordt weêr kabb'lend voordgedreven
 In de schaaûw van 't groen geboomt.

14

Alles voelt de lieve Lente
 Alles krijgt een' nieuwe jeugd:
 Heel de Schepping voelt dien wellust
 Heel die Schepping juicht van vreugd.
 Vrucht'bre droppen vallen ruischend,
 Daar geen enkel windje ruist
 In de pas ontwonden blaâren
 Op wier takjes tortels paren
 In wier schaâuw hunn' liefde huist.

o Hoe vriendlijk treedt Aurora
 In 't verrukkendst purper voor,
 En verspreidt haar eerste stralen
 Den verfrischten dampkring door.
 Als nog pas haar rozen vinger
 Om de morgenwolkjes speelt,
 Zingen reeds de pluimen kooren
 Doet zich reeds 't natuurlied horen,
 Dat het nachtegaaltje kweelt.

15

Tusschen muren van Palleizen
 Door de bleeke zorg bewoond,

Ligt de Sterv'ling nog te sluim'ren
 Daar een droom hem schatten toont.
 Maar de nijvre landbewoner
 Daar de nacht pas is gevluht.
 Zegent de eerste morgenstralen
 Die op vruchtbare akkers dalen
 Door een koel bedauwde lucht.

Vrolijk grijpt hij als voorhenen 16
 Weêr den krommen ploegstaat aan,
 Die in droeve Winterdagen
 Nutloos in de schuur bleef staan.
 Hij stuurt, met een tripp'lend tweespan
 't Kouter door den stijven grond.
 En hoe ook zyn borst moog' zwoegen
 Bij het op en neder ploegen: -
 Hij ziet vergenoegd in 't rond.

Als hij 's avonds van den akker
 't Glimmend yzer stulpwaarts ment,
 En de zon reeds de eerste stralen
 Naar den tegen voetling zendt.
 Dan gevoelt hij 't loon zyn's arbeids
 Als hij kroost en gade ziet
 Lagchend in zyne armen snellen; -
 Dan kan slechts een kusch vertellen
 Welk een' wellust hij geniet.

Nu drijft Damon uit de kooijen 17
 't Wollig vee naar 't klavergras -
 Hij zingt van het schoone meisje
 Dat reeds lang voor Damon was -
 Hij kent niets dan vreugd des levens -
 Zingend weidt hij door het veld.
 De onschuld wacht hem in den morgen,
 Liefde houdt zich niet verborgen
 Waar de borst van vriendschap zwelt.

Donker bruine lokken golven
 Door den Zefier heen' en weêr
 Langs een' hals van blanke leeljen
 Op haar ronde schoudren neer -
 Uit de net gebogene oogjes
 Stralen onschuld jeugd en min
 En haar ronde koontjes blozen
 Als de jonge morgenrozen
 In haar bloeiende begin.

Dit is Fillis. Tusschen bloemtjes 18
 Zit z' in schaduw van een' boom:
 Achtloos spiegelt zij die schoonheên
 In den effen heldren stroom.
 Zy is 't voorbeeld voor de liefde
 Tevens dat der zedigheid.
 Damon mint zyn' Fillis teder

Fillis mint haar' Damon weder
Beiden door de deugd geleid.

Zalig is uw lot, gelieven,
Als de Lente uw' kruinen siert;
Wellust drinken beide harten
Waar de mingod om u zwiert.
o Eens zal de Lente wijken
Eenmaal komt de Winterdag
Dan zal de eik zijn' blad'ren derven,
Zoo als gij de roos zaagt sterven
Die aan Fillis boezem lag.

Maar gij kunt, schoon ook de Lente 19
Straks uw jonge leên begeeft;
Nog op schoonheid blyven boogen,
Zoo de deugd in 't harte leeft.
Dat de dood vrij levens maaije
Deugd weêrstaat zijn' woede en magt:
Zij, door hemelsch licht omschenen,
Vaart u over graven heenen
En verjaagt den doodschen nacht.
1800-4.

20

De storm
van den 21 en 22 November 1801
aan het Noordwijksche strand

Gy die in weelde diep verzonken
Voor niemand, dan u zelven leeft,
Verwijfd, van slaafschen wellust dronken
U aan uw driften overgeeft;
Gy Batavier, als dolle orkanen
Den weg van de vernieling banen
En woeden over uwe Steên;
Als holle golven duizend kielen
Op rotsen fel geschokt vernielen,
Ziet onverschillig om u heen'.

Gij, sterv'ling, ligt dan zorg'loos neder 21
Terwijl de heele Schepping beeft,
Merkt naauwelijks 't verwoestend weder
Dat ligt u aan de golven geeft.
De zee, geteisterd door de winden,
Kan nu datzelfde land verslinden,
't Welk z' op uw' vaders vlijt verloor:
Zie haar uw angstig strand begrimmen.
Haar tot den rand der dyken klimmen: -
Beef ! - ligt breekt straks uw zeedijk door.

Als dus, van zorg en vreze omgeven,
De veld'ling met zyn' gade en kroost

Zoo in den zeestroom denkt te sneven,
 En met den storm zyn' zuchten loost.
 In 't oogenblik, dat Schepelingen
 Niet langer 't sling'rend roer bedwingen,
 Dat aan hunn' vege hand ontglijdt
 Vergeefs op have of reede turen; -
 Hebt gij uw nutloos slepende uren
 Gevoelloos laf vermaak gewijd.

Hijs op ! - beklim met my de toppen 22
 Der duinen, - zie dien wilden vloed
 Uw hart zal medelydend kloppen,
 Terwijl die storm u siddr'en doet.
 Verschriklijk huilend aan gedreven
 En uit den afgrond opgeheven
 Brult uit het Noorden de Oceaen.
 De rotsen dav'ren van zijn woeden,
 Weestaan de op een geperste vlooden,
 Die dond'rend om haar voeten slaat.

Natuur, de zachte rust ontweken,
 Herkent byna zich selv' niet meer;
 Verwoesting waart aan alle streken
 Bij 't buld'ren van 't ontzettend weêr.
 Op zwarte wolken voortgetogen,
 Zwaait zy verwoed met brandende oogen
 Den fakkel der vernieling rond.
 Zoo woedt, vervreemd van medelijden
 En wreed door jaren lang te strijden
 Een krijgsman op een' vreemden grond.

Het West, in duisternis bedolven 23
 Hangt op den bulderenden vloed,
 Terwijl het spattend schuim der golven
 Den hemel zwarter schijnen doet:
 Zie, hoe de wilde wolken jagen -
 Daar gonzen dichte hagelvlagen
 Met kracht op 't zuchtend aardrijk neêr.
 Heer, hoe de forsche winden loeijen
 Zie, ginds weêr nieuwe wolken groeijen
 En donders romm'len heinde en veer.

Daar werpt een golf met al 't vermogen
 De dolle kiel ten hemel heen'.
 Maar door eene andere aan gevlogen
 Stoot zij haar woedend naar beneên.
 Nu oop'nen zich de wrede kaken
 Des doods - de mast begint te kraken, -
 't Verscheurde zeil vliegt heen' en weêr. -
 De zee slaat over dek en steven -
 De kiel scheurt . . . zinkt . . . en 't zoete leven
 Vindt op geen plankje hulpe meer.

Ginds tusschen slingerende baren 24
 Rijdt nog op 't drillend touw een schip -

De stuurman blyft vast angstig staren
 Op 't buld'rend weêr en strand en klip -
 De hoop blijft voor zyn oog nog zweven
 Schoon van een wissen dood omgeven -
 En zeeën bruischend om hem slaan: -
 Fluks van den kabel losgereten.
 En op 't gebeukte strand gesmeten,
 Zyn schip en Schepeling vergaan.

Misschien de Scheep'ling, die in jaren
 Het Vaderlandsche strand niet zag,
 En na 't doorworst'len van gevaren
 Welhaast ter stille reede lag.
 Reeds zag hij blyd' bij 't morgendaauwen
 Die zoo geliefde kimmen blaauwen
 Zyn' wenschen vlogen hem vooruit.
 Hij hoopte Roosje weêr te vinden -
 Hij ziet zich door den vloed verslinden
 En roept nog, Roosje, eer 't oog zich sluit.

Schrei, Batavier, aan doodsche streken
 Waar de Oceaan uw duin verslindt:
 Den strandbewooner doet verbleeken
 Bij 't gieren van den fellen wind.
 Daar zoeken Roosje's lievende oogen
 Aan 's hemels donk're Westerboogen
 Vergeefs het witte zeil in 't rond: -
 Haar zoontje huilt om moeder's weenen; -
 Zij ziet verschrikt langs d'oevers henen
 En 't lijk spoelt op den kouden grond.

25

Laat nu naar ginds uwe oogen weiden
 Alwaar de maan het oost ontvliedt
 In wolken die den storm geleiden.
 En schuw op doodsche velden ziet.
 Daar kon de kunst de snelle stroomen,
 't Geweld des oceaans betoomen
 Gegeesseld door den scherpen wind.
 Daar lag de landman rustig neder,
 En droomde nog, bij stormend weder
 Van Rozemond, zoo teêr bemind.

Daar is die stille rust geweken
 Daar ligt geen landman sluim'rend neêr.
 De zeevloed over 't land gestreken,
 Ontziet noch dijk noch dammen meer.
 De stroomen, die langs de akkers jagen,
 't Gehuil des winds door dorre hagen
 Bij 't wijken der verbleekte maan.
 Het noodgeschrei in duisternissen
 Van hun, die kind of oud'ren missen,
 't Jaagt al der menschheid ijzing aan.

26

Natuur, waar zyn uw' goede gaven
 Uw weldaan zyn vernietiging

G' ontzegt den Scheep'ling reede en haven
 G' ontruikt de hut den veldeling.
 Natuur, o Neêrland, wil verdelgen,
 U in den Oceaan verzwelgen . . .
 neen, Stervling, zwijg, hy, die gebiedt,
 Die eens de zee en 't onweêr vormde
 En meêr om Neêrland's stranden stormde,
 Wil immers zyn' verwoesting niet.

o Schepper, die u op de vleug'len
 Des stormwinds om den aardkloot voert;
 Gij kunt den hollen vloed beteug'len
 Dien gij aan beide polen roert
 Gy kunt in 't midden der gevaren,
 De noodorkanen doen bedaren: -
 Gij spreekt, en stilte heerscht in 't rond.
 o wil Natuur haar rust hergeven,
 Dan schenkt gij 't bange schepsel 't leven
 En 't looft uw' naam met blijden mond.
 1801-12

Aan 28
eenen schilder

Schilder, maal mij Roosjes wezen
 Span uw kunst vermogen in; -
 Zoo dat elk in 't beeld kan lezen,
 Schoonheid, deugd en ed'le min.
 Geef het de allerfijnste trekken,
 Die de kunst ooit wist te ontdekken.
 Zet dat lieve in 't schoon gelaat,
 't Welk, als 't blosje kwijnt, even jeugdig staat.

Neem voor 't blanke van haar kaken
 't Wit der bloeiende jasmijn.
 't Rood, dat blosjes daar zal maken,
 Moet het uchtend purper zijn.
 Schilder byna zwarte haren,
 Zoo als Cypris lokken waren,
 En zij dalen, keer op keer
 Op een' hooge borst kronklend spelend neer.

Maal dan een paar bruine boogjes 29
 Dat haar zachten wil vertelt,
 En, door 't git der rollende oogjes,
 Tint'le een vuur, dat harten smelt.
 Maar de kracht dier hemelvonkjes
 Is gemengd in tooverlonkjes
 Zij gematigd door een' lach,
 Dien liefvalligheid haar te onstelen plag.

Schilder, zoudt gij 't lachje malen,
 Dat op Roosjes wezen zweeft !
 ô Hier moet uw kunste falen
 Schoon g'Apel op zijde streeft.
 Wis; 't penceel zal niets vermogen
 Op 't vered'lend zacht dier oogen,
 't Lachje, dat myn ziel gebiedt.
 Want, schoon 't maagden treffe, eng'len maalt het niet.
 1802-1.

Verzoening

30

Neen, Roosje, 'k wil uw' lach niet meer,
 Die kan niet meer bekooren;
 Sla vrij uw vleijende oogen neêr,
 Ik wil niets van u hooren.

Houd ook uw handen voor u heen';
 Myn' knie kan die niet dragen.
 Geloof het, Roosje, dat ik 't meen,
 Ik zal geen lachje vragen.

Ga gij naar gindsche beuken schaauw
 Ik wil alleen hier wezen. -
 Schik op - het is my hier te naauw -
 Fluks, - meid wil voor mij vrezen.

Weg van myn' Schou'dren met uw' hand, -
 Stoot mij niet met uw' voetjes -
 Ik peins - stil - blijf wat aan een kant -
 Niet lagchen, Roosje, zoetjes

Ik wil met u in onmin zijn,
 Uw blikken eeuwig mijden.
 Hoe grievend ook dit tijdstip schijn', -
 'k Wil m' in uw' smart verblijden.

31

Altijd toch weet ik, lieve meid,
 Dat gij den twist wilt zussen,
 En dit volmaakt mijn' zaligheid;
 Want - Roosje moet mij kusschen.

Houd dan uw' purpren lipjes aan,
 Doet mij haar nektar smaken.
 o Roosje, vrees, dat wij voortaan
 Nog meer in onmin raken.

1801-8

De groene linden

32

Waar vertoeft gij, lieve Lente,
 Kom, herschep mij dezen oord;
 Wanneer wordt uw ruischende adem
 In het zwellend woud gehoord ?

Waar vertoeft gij, lieve Lente,
 Daar de zon lang hooger klom.
 Waar vertoeft die schoone morgen ?
 Wanneer keert gij toch weerom ?

'k Hoor den nachtegaal reeds zingen
 En het vlieten van den stroom.
 't Veld pronkt reeds met grasvioletjes,
 En hier groent geen enk'le boom.

Waar vertoeft gij, lieve Lente
 Kom herschep my dezen oord:
 Wanneer wordt uw ruischende adem
 In het zwellend woud gehoord.

Neen, gij toeft niet, Schoone Lente,
 Reeds ontrollen zich de blaau
 Van de zwaar gekroonde Linden
 Die aan gindschen oever staan.

33

Maar, hoe dus, daar and're linden
 Nog geen enkel blaadje tooit:
 Immers gij, o lieve Lente,
 Gij vergat die linden nooit.

o Ik weet het, hoe de blaadjes
 Reeds aan deze linden zijn.
 Alles, wat Natuur eens voortbragt,
 Moest ook zacht éénstemmend zijn.

Linden, waarop uit haar wooning
 Roosjen in den morgen ziet -
 Missen, bij het Lente keeren,
 Dezen zachten invloed niet.

Neen, gij toeft niet, lieve Lente,
 Gij herschept mij dezen oord.
 En reeds wordt uw ruischende adem
 In die Lindeblaau gehoord.
 1802-4.

Aan God

34

Voor u, o God, o Schepper aller zonnen
 Van 't gansch heelal buig ik m' in 't wentlend stof.

o Wezen, door en van u selv' begonnen
 Oneindige ! ik zing stam'lend uwen lof.

Welk sterv'ling zou, o Schepper, u niet zingen
 Daar 't al u looft in lucht, in zee, op aard,
 o 't Heiligst vuur voel ik mijn borst doordringen,
 Als 't oog slechts op een enkel wormtje staart.

U looft de zee, wanneer haar golven bruischen
 Of gij den storm weêr in zijn kerker boeit.
 U looft het woud, als gij het zacht doet ruischen
 Of als de wind door zyne takken loeit.

De nachtegaal zingt u bij de eerste stralen
 Der morgenzon, als zij het veld begroet;
 Uw lof weêrgalmt door veld en bosch en dalen,
 "De Schepper is vrijmagtig, groot en goed."

Aanbid myn ziel, wil voor dat wezen knielen 35
 Voor hem, die van zyn' troon den mensch bemint:
 Die met één wenk de Schepping kan vernielen,
 Bij wien noch Eeuw noch oogenblik begint.

Hij is de Heer, die Noord- en Zuiderpolen
 Omvaamt, die 't onafmeetbaar ruim bewoont.
 Der starren gids, die aan den hemel doolen,
 Die ied're zon zyn' vaste standplaats toont.

De donder is de stem van zijn vermogen,
 Een oogenblik - uw ligchaam is ontziend -
 Bosch, stulp, paleis, dat op zyn muur kan bogen
 Zijn op zijn wenk gelijk een stof vernield.

Hij vormt het ijs en zendt de hagelvlagen
 Hij dekt het veld met een gesneeuwd tapeet,
 De Lente siert door hem de dorre hagen
 De vlakten met een groen en bloemrijk kleed.

Een koeltje wiegt door hem de beukenboomen
 Hij zendt den dauw, die 't dorstig veld besproeit.
 Hij leidt door wind en veld de koele stroomen 36
 Wanneer de zon het barstend aardrijk schroeit.

Van pool tot pool strekt hy zyn' liefde handen;
 Hy voedt den leeuw in 't Afrikaansche woud,
 Den killen beer aan Nova Zembla's stranden,
 Waar eeuwig ijs Natuur gekluisterd houdt.

Hij voert den visch, die steeds in woeste buien
 Van hagel, sneeuw en ijs aan 't Noorden leeft
 En't klein insekt, dat in het zwoele zuijen
 Den oceaan een' purpren vlakte geeft.

De vogelen, die over de aarde gieren,
 De leeuwrik, die zich zoms in 't zwerk onthoudt

De muggen, die op glazen wiekjes zwieren,
Zijn aan de zorg dien's Scheppers toevertrouwd.

Mijn stem bezwijkt, o almacht, eeuwig wezen !
Wie zong naar waarde uw goedheid uwe magt.
Wie heeft naar eisch uw wijsheid ooit geprezen ?
Die eens uit niets 't heelal hebt voortgebracht.

Zoude iemand iets van uwe werken zingen ? 37
Vermeet'le ! kniel voor zijne wijsheid neêr.
En zeg alleen in uw bespiegelingen:
De Schepping zingt, "God is van alles heer".
1799.

Aan Roosje

Zie, Roosje, hoe 't gestarnte blinkt
Wanneer het Westen flauwer wordt.
En 't bloemtje koele dropjes drinkt,
Die de avond op zyn blaadjes stort.

De zelfde rust, waaruit Natuur
Ontwaakte bij het morgen licht,
Sluit in het scheem'rend avonduur
Verkwiklijk 't Schepsel de'oogen dicht.

o Zalig Stervling, die gerust
Niet voor den wissen avond beeft,
Wiens ziel doorstroomt van de eigen lust
Waar meê de morgen om hem zweeft.

o Roosjen, als ik 't zacht koraal 38
Van uwe lieve lipjes raak
En met uw' drijvende oogjes dwaal,
En dan als uit een' droom ontwaak.

Wanneer mijn stamelende mond
De taal van 't minnend harte spreekt;
En niets, op 't woelig wereldrond,
Aan ons volmaakt geluk ontbreekt.

Dan is 't een morgen van de min,
Die roozen legers om ons spreidt;
Zij Sluip de borsten lagchend in,
Terwijl z' ons naar een Eden leidt.

Maar als ons beider avond daalt
Een nevel voor onze oogen trekt:
En 't schaduwbeeld, dat omme dwaalt,
Ons uit den droom der jongheid wekt.

Wanneer het blosje uw' wang verlaat,
 Het vonk'len van uw oog verdooft
 Geen purper om uw' lipjes staat,
 En al die schoonheid wordt geroofd.

Dan kusch ik nog uw' bleeken mond 39
 Verrukt, gelijk in mijne jeugd:
 Dan ziet ons oog nog juichend rond
 Bij 't denken aan voorleden vreugd.

En even als die volle maan
 In dezen koelen avond schynt.
 Zult gij dan voor mijne oogen staan,
 Wanneer uw' Lentezon verdwijnt.
1802-5.

't Vermogen van een' kus 40

**Aan
 Roosje**

ô Recht beminde Roosje,
 Zoo sprak ik tegen 't meisje,
 Myn engel in myn harte,
 Myn Cyprès in mijn oog.

Ach, Roosje, welk een smarte
 Gevoel ik in myn wangen,
 Doortintelt myne beend'ren !
 Ach, Roosje, welk een pijn !

o Welk betoov'rend traantje
 Van 't hartlijkst medelijden,
 Dreef door haar lievende oogjes
 En rolde op hare borst.

o Welk een vurig kusje
 Gevoelde ik op mijn wangen,
 Gevoelde ik op mijn lippen,
 Een kus van zaligheid.

En op hetzelfde tydstip 41
 Dat haar fluwelen lipje,
 Haar purper gloeiend lipje
 Myn' mond had aangeraakt.

Gevoelde ik het vermogen
 Van 't zachtste roozenmondje,
 Gevoelde ik, dat de smarte
 By ied'ren kus verdween.

Ik noemde mij gelukkig,
 Zy noemde zich gelukkig
 Dat zij door enk'le kusjes
 De felste pijn verdween.

Ik noem mij nog gelukkig,
 Zy noemt mij ongelukkig
 Want in haar zalig byzijn
 Keert steeds die pijn weêrom.
 1803.

De roos

42

o Geurig roosje, straks gelezen
 Voor Chloris kunsteloos gewaad
 Trotsch moogt g' op uwen luister wezen,
 Als g' op haar blanken boezem staat.

Een minnaar moge uw lot benijden
 Als g' u op dezen troon bevindt
 Als Zefiers langs uw blaadjes glijden,
 En gij het jeugdig oog verblindt.

o Neen, ik wil geen roosje wezen
 Hoe 't aan een' zachte boezem rust -
 De liefde moet betoovring vrezen,
 Zij is een ras verdwenen lust.

Daar blaast de wind van 't woeste Noorden,
 En 't gloeiend Roosjen is niet meer
 Het steeltje, 't welk die blaadjes boordden,
 Valt bij een kouden boezem neer.

Zoo, Iris, zal uw schoon vervliegen
 Bij 't wakk'ren van den avondwind:
 Zo zal Filemon zich bedriegen,
 Die slechts de broze schoonheid mint.

43

Maar, Chloris, hoe uw schoon mij treffen,
 En mijn' bewond'ring eischen moet;
 Ik zal uw schoonheid meer verheffen,
 Meer lieven, die g' in 't harte voedt.
 1802-8.

De morgen

44

Als de zon met gulden stralen
 Tegen 't steil gebergte schijnt;
 En de daauw in dunne wolken
 Voor haar zachten gloed verdwijnt.

Zet ik m' op een' groenen heuvel
 In de buurte van mijn hut,
 Onder schaduw van een eike
 Die my voor de zon beschut.

Als ik dan myn oog laat weiden
 Over 't pas ontwaakte veld -
 Dan zie ik een' wijzen Schepper
 Waar 't al van zijn goedheid meldt.

Keer ik mij naar gindsche vlakke,
 Zie ik golvende akkers staan, -
 Of, in versche klaverweiden
 Lammeren en rund'ren gaan.

Blijve ik nog wat verder staren,
 Dan zie ik een' waterval,
 Van de blaauwe rotsen ruisen
 En zich sling'ren door het dal.

45

Dan vervolgt myn oog dat beekje
 Door 't bebouwde vruchtbaar veld -
 Tot dat het na lang te zwerven
 In de blaauwende eiken snelt.

Alles voelt 't vernieuwde leven; -
 o Wat is de morgen schoon.
 Heel de Schepping spreidt den luister
 Van haar' maker nu ten toon.

Schoone morgen, roept mij telkens
 Bij uw weêrgaloze pracht.
 Dan gevoelt mijn ziel, wie eenmaal
 't Gansch heeläl heeft voortgebragt.
 1797-12.

De avond

46

De dagster ontweek nu het rookende veld
 En verfde met purper 't azuur,
 Zy lachte nog eens, by het rijzen der maan,
 Den beuk, populier en den Lindeboom aan,
 En schiep zoo het schemerend uur.

Dan lag de bekoorlijke Chloris ter neer,
 En Sluimerde aan de oevers der beek.
 De zalige liefde verkoos zich dit oord. -
 Wjl daar aan de schoonheid van Chloris behoort,
 Natuur zelv' bewoont deze streek.

Zacht rustte haar hoofd in het kleurigst gebloemt,
 Welke geuren de lucht had gemengd.
 En hellende werd hare zilveren voet
 Bij 't beven der mane in den effenen vloed,
 Door 't ruisende water besprengd.

Als 't lispelend windje voorby was gegaan
 En streelend haar' wang had verkoeld
 Dan bloeide het roosje van nieuws op haar' koon,
 Dan spreidde de sluim'ring hare onschuld ten toon
 Haar jeugd heeft nooit wroeging gevoeld.

47

Betoov'rend, maar kunsteloos golfde het hair
 Langs sneeuwite schouderen af.
 Haar oog was gesloten en dreef niet in 't rond,
 En 't was of hierdoor hare leliën mond
 De lipjes meer purper gloed gaf.

Zoo lag ook de schoonste der maagden eens neer
 Waar meê heel de Scheppinge blonk -
 Toen de eerste der menschen zijn' borst voelde ontgloeid,
 En zacht aan de borst zyner Eva geboeid,
 Den wellust der zaligheid dronk.

Natuur, o gij teelster der jeugdige min,
 Schep mij weêr dien scheemrenden stond:
 Dan slaapt mijne Chloris weêr aan dezen oord
 Als 't kirren der tort'len haar sluimering stoort,
 Kies ik weêr verrukt haren mond.

Ja, Chloris, dan rust gij weêr in mijnen arm
 Bij 't schynsel der rijzende maan.
 Dan voert gij door kusjes een Eden mij in
 En gij ziet, met oogen der zuiverste min,
 Uw' minnaar betooverend aan.

48

Dan zwijgen voor ons en het bosch en het veld -
 Wij wanen alleen ons op aard' -
 o Als gij m' uw purperen lipjes dan biedt,
 En zuchtjen op zuchtjen uw' boezem ontvliedt -
 Dan zijt gij oneindig mij waard.
 1801-8.

Amor

49

Ik zat met open glazen
 Bij 't rijzen van de maan -
 Hoe groot was myn verbazen
 Daar klapwiekte Amor aan.
 Een helder zeegroen bandje
 Hield gulden koker vast
 En zyn bedreven handje
 Was met een pijl belast

“Gij, Jongling, kent de pijlen
 “Die deze schouder draagt:
 “Ik tref op duizend mijlen
 “De boezem van een maagd.
 “Gij hebt mij eens gebeden
 “Om den beroemdsten schicht -
 “Den schicht der zaligheden,
 “Voor wien zelfs ’t marmer zwicht”

Dus sprak hij, “’k hoorde uw klagten
 “Om Chloris stalen hart -
 “Ik wilde uw leed verzachten,
 “En deelde in uwe smart.
 “’k Had reeds den pijl gekozen
 “Wien’s weêrgade ik verschoot,
 “Toen Cytheré haar roozen
 “Adonis lippen bood.

50

“’k Vloog heen - en kon niet dwalen
 “Daar ik een maagdken vond -
 “Op ’t roozen hemelstralen
 “Op koontjes morgenstond.
 “In schaauw van Populieren,
 “Die aan een beekje staan,
 “Zag zij mijn luchtig zwieren
 “Met vriendelijke oogen aan.

“Haar boezem was omgeven
 “Door ’t keurigste gewaad -
 “Ik zag de bosjes zweven
 “Op ’t zedig, fijn gelaat.
 “Haar arm van nette rankheid,
 “Zoo poezel en zoo rond,
 “Betwiste zijne blankheid
 “Met haar’ jasmijnen mond.

“Ik zag aan ’t lieve wezen
 “Dat zy nu’ Chloris was.
 “Ik hield mij haar te vrezen
 “En dook in ’t geurig gras.
 “Heeft, dacht ik, in uw leven
 “Geen min uw’ borst doorwoeld
 “Dan wil ’k een’ pijl u geven
 “Dien gij voor altijd voelt.

51

“Hij zal het marmer breken
 “Om uwe borst gevormd -
 “Mijn’ zender zal hy wreken, -
 “Als liefde u hart bestormt.
 “Toen nam ik mynen koker
 “En Schudde een’ schicht ’er uit,
 “Den felsten minnestoker,
 “Die zelfs voor ’t staal niet sluit.

“Met dien wilde ik haar treffen
 “Ik spande nu mijn boog;
 ’k Zag haar de borst verheffen,
 En schoot de pijl omhoog.
 “Hij vloog - viel snorrend neder - 52
 “Drong haren boezem in -
 “Had ik dien pijl maar weder
 “Den pijl der toover min !

“Hij boorde in ’t bonzend harte
 “Maar - ’t hart gaf dien weeröm,
 “Bij ted’re minnesmarte,
 “Was hij nooit wellekom
 “Toen zêi de schoone Chloris:”
 “Kupido, ga slechts heen
 “Die pijl deugd niet, waar liefde is”
 “Zij brak den schicht in tweeën”.

Zoo moest gij mij ontrooven
 Een’ pijl, o Jongeling,
 Dien uit Vulkanus oven
 Mijn moeder eens ontving.
 Hij werd, met mijn vermogen,
 Door marm’ren borst gejaagd;
 Hij schiep het mededogen
 De teêrheid in een’ maagd.

“Nu is myn magt verloren 53
 “Men telt Kupido niet:
 “Geen maagd zal naar mij hooren,
 “Zoo zij dien pijl niet ziet.
 “Myn moeder zal vast kijven
 “Dat ik zoo roekloos ben.
 “Ik vrees den naam te krijgen
 “Dat ik geen meisjes ken.

“Gy zeidet mij voorzeker
 “Dat Chloris marmer was;
 “En hare borst is weeker
 “Dan bloem of lentegras
 “De zedigheid der schoonen
 “Is ’t sieraad van de min:
 “Zij stelt de zachtste toonen
 “Maar langzaam naar uw zin.

“’t Viooltje pas geboren,
 “Dat in ’t verborgen groeit,
 “Moet maar uw hart bekoren,
 “Dan ’t geen aan ’t voetpad bloeit.”
 Hier zweeg hij. Uit zyne oogen
 Blonk liefde en zaligheid -
 Fluks was hij heen gevlogen -
 En had te kort gebed.

1801-8.

't Graf van Chloë

54

Vloeit tranen, vloeit op 't koude graf
 Van mijne Chloë neêr.
 Gij bosch en heuv'len roept met mij
 Ach ! Chloë is niet meer.

Weleer een plaats, waar al myn vreugd,
 Waar al mijn wellust was.
 Waar nu alleen de dood mij wacht -
 Een plaats van stof en asch.

Daar was het, in dat stille bosch,
 Dat ik voor 't eerst haar zag
 Dat zij mij 't eerst een roosje gaf,
 Het eerst een Eng'len lach.

Nu is dat bosch van blad beroofd
 En Chloë is niet meêr.
 Het roosje is door den wind verscheurd,
 En 't lachje keert niet weer.

O maan, die door de dennen schijnt
 En deze plek verlicht -
 Terwijl een windje lieflijk ruist
 En 't al ter ruste ligt.

55

Aan u, wijde ik dit donk're graf
 Geleidster van de min !
 Hier slaapt een pronkstuk der Natuur,
 Hier sluimert Chloë in.

1800-9.

**Kusjen
 aan
 Rozemond**

56

Aardig meisje, vraagt gij mij
 Welk de kracht der kusjes zij ?
 'k Weet niet, hoe gij het durft wagen
 Om mij dit geheim te vragen.
 Meisje, myn verstand staat stil
 Als ik 't onderzoeken wil.

Wat ik bidde, vraag niet mij
 Welk de kracht der kusjes zij
 Harten kunnen slechts vertellen
 Als de boezems hooger zwellen,
 Welk vermogen of Natuur
 Schonk aan dit betoov'rend vuûr.

't Geen ik van myn' jeugd af aan
 Uit het kussen heb verstaan,
 Wil ik, hoe ik soms moog' dwalen
 Gaarn aan Rozemond verhalen,
 Oordeel, na 't verhaal dan vrij,
 Welk de kracht der kusjes zij.

Cypris is de Koningin
 Van de taleloze min. -
 Zy werd in de zee geboren
 En gewis was zy verloren,
 Tegen klip of rots verplet,
 Zoo geen schelp haar had gered.

57

Men verhaalt van deze vrouw,
 Dat z' een gordel dragen zou,
 Midden om haar boezem henen;
 Gij moogt dit een' fabel meenen,
 De ondervinding leert gewis
 Dat 'er zulk een gordel is.

Deze gordel van de min
 Houdt verscheiden kusjes in;
 Kusjes op verbleekte wangen,
 Kusjes, die weêr kusjes vangen,
 Kusjes vol van melodij,
 Enk'len ook van veinzerij.

And'ren wederom zyn zoet,
 Door een fluks ontstoken gloed;
 Voeren met een zacht gewemel
 Lagchend zielen in een hemel: -
 Maar die zoo geliefde mond
 Ademt straks vergift in 't rond.

58

Sommigen, ofschoon niet zacht
 Missen echter alle kracht.
 Kusjes zonder vuur en leven,
 Aan een koelen mond gegeven,
 Worden in zich zelv' gesmoord,
 En zyn van de slechtste soort.

And're kusjes, vol van vuur
 Hebben dikwyls korten duur:
 Worden op de maagden wangen
 Met een stuursch gelaat ontvangen.
 Meisje, met dit kus geslacht
 Is de gordel zwaar bevracht.

Meisje, hoe de wereld keer,
 'k Wil geen ander kusje meer,
 Dan het welk ik op uw lippen
 Zacht uw' boezem voel ontglippen:
 En de gordel van de min,
 Hou zijn eigen kusjes in.

Nooit heeft Cypris aan Adoon
 Malscher kusjes aangeboôn,
 Toen zij in zyn' arm gezegen
 In 't Idaliesch groen gelegen
 Daar haar oog van liefde blonk,
 Hem het vurigst kusje schonk.

59

Adam hebbe een kus verrukt.
 Op den schoonsten mond gedrukt.
 Eva met de smachtendste oogen
 Kusch op kusch zyn' mond onttogen.
 Toen zij by den purp'ren dag
 In zijn' jeugdige armen lag.

Al die kusjes halen niet
 Bij een' kus, dien gij mij biedt:
 En zijn goddelijk vermogen
 Lees ik uit uw vriend'lijke oogen;
 Rozemond, nu oordeel vrij,
 Welk de kracht der kusjes zij.

1803-3

Lijkzang
op
Bacchus Concordia tertius,
overleden als Chef der drinkbeker
van het gezelschap
Concordia
te
Leyden
op den 9 November 1800

60

Il est certain moment, on l'homme le plus sage
 Peut répandre des pleurs;
 Et l'on seroit blâmé d'avoir trop de courage
 En de certains malheurs.
 M. de Valincourt cons. à Damon.

Eerste Zang.

Ach ! treurt, o Jongelingen, treurt !
 Plengt tranen op het graf
 Der bekers: - hoort naar dit gezang,
 Hoe hij het leven gaf.

Men zat al juichende in het rond
 Bij 't vallen van den nacht:
 De vreugde galmde door de zaal,
 De Vriendschap hield de wacht.

61

Een' nette tafel was gevuld,
 Door Ceres kiesche hand.

En Bacchus schonk de kelkjes in,
De God van 't Druivenland.

Geen yd'le pracht noch overdaad
Woonde aan dien vriendendisch,
Waar steeds 't genoeg met de vreugd
De rijkste maaltijd is.

Waar vrouw Concordia het glas
Met druiventrossen kroont,
Waar 't kelkje, dat in 't ronde klinkt,
De ware Vriendschap toont.

Zoo klonk men tot den midnacht voort. -
Fluks drong die teed're min,
Die 't al bezielt, de jonge borst
Der Concordanten in.

Het jeugdig vuur blonk in hun oog,
Toen men van liefde zong,
Toen men uit Bacchus eigen' hand
Den offerkelk ontvong.

62

Maar welke zal die schoone zijn,
Waar voor de zoete wijn,
In dezen beker ingestort,
Moet uitgedronken zijn ?

Fluks klonk de naam van F..... in 't rond
Nu sprak een Concordant:
Ontvang, o meisje, eene offerand
Uit eene uw heil'ge hand.

Uw blos, o F..... is 't morgenrood,
Als 't om de wolken schijnt;
Uw lachjen is de dageraad,
Voor wien de nacht verdwijnt.

Ja ! lieve maagd, der maagden bloem
Van Leyden's wijden muur;
De beker zij voor u geleegd
In 't heilig offeruur.

Geen woestheid, maar een jeugdig vuur
Grijpt straks den wijnkelk aan -
Hij breekt ! - en ring'lend valt hij neer
Op zijne levens baan.

63

Gelijk in eene Woestenij
De reiziger verstomt,
Wanneer de bliksem nederschiet
En 't onweer om hem gromt:

Zoo stond de Concordant verplet,
Toen Bacchus niet meer was;

Men sloeg de handen hemelwaards, -
En zag 't gebroken glas.

Een glas, geheiligd aan de min,
Dat voor de liefde klonk,
Waar uit men met Jö Vivat
Op menig meisje dronk.

Ach ! F..... 't zal geen voorspook zijn,
Schoon deze beker brak,
Het Godendom, dat schoonheid acht,
Beschermt uw' sponde en dak.

Helaas ! voor eeuwig is het heen:
Komt, schreijen w' op zyn graf !
Een roosje, met een traan verzeld,
Eischt zyn' verdienste ons af.

64

Het heilige "Concordia"
Weleer op 't Kristalijn,
Zal nu tot grafschrift op den zerk
Van dezen Bacchus zijn.

Tweede Zang

Voor Bacchus heilig reukaltaar
In eerbied neêrgeknield,
Was ieder waardig Concordant
Met stille wens bezield.

o Wyn God ! riep de Priester toen,
Het was uw heilig glas,
Schenk ons een' nieuwen beker weer,
Zoo als uw eerste was.

Nog sprak hij: - en een helder licht
Omstraalde heel de zaal.
En op den marm'ren Outerssteen
Zag men een nieuw Pokaal.

65

Jö Triumf ! riep ieder een
Wy drinken Bacchus weêr,
Jö Triumf klonk door de zaal
Nu vrolyk op en neêr.

De Priester nam den nieuwen kelk
En schonk hem schuimend in:
o Concordanten, riep hij, deez'
Zy heilig aan de min.

Nu drinkt men F.... P..... weêr;
De wijn bruist als een vloed,
Die vrolijk van een' heuvel ruischt
En zich naar de akkers spoedt.

Nu schenkt men driftig voor C...
 R..... in, een' maagd,
 Wier kunsteloze aanminnigheid
 Den gouden appel vraagt.

Daar dronk men J.... B..... naam -
 Fluks is de kelk vol wijn,
 Die moet aan J.... Z..... , aan
 De liefde een offer zijn.

66

't Is S..... W..... eene uchtendroos,
 Wier wijn de beker heeft,
 Terwijl men J.... M.... ook
 Den lof der schoonheid geeft.

Nu zweeft de naam van M..... W.....
 Weêr om den held'ren rand -
 Dan neemt men 't glas weêr voor C...
 V.. D..... in de hand.

Nu schonk men voor C... W.... nog
 Eens schuimend in het glas,
 En zong Jö ! voor F.... V..... ,
 Daar zij de laatste was.

Triumf ! het is die beker weer,
 De roem der frische jeugd.
 Triumf ! het is de beker weêr
 Der vriendschap en der vreugd.

Lang zwierde 't kleene minnewicht
 Om dezen wijnkelk rond,
 Dien Bacchus aan Concordia
 Op hare bede zond.

67

Voorzichtigheid bestuur' dit glas,
 Als vreugd de druiven schenkt,
 Terwijl een meisje u in 't verschiet
 Met lieve lachjes wenkt.

Denk dan, wanneer gij Bacchus vat,
 En 't aardig meisje ziet:
 Het glas breekt eenmaal vroeg of laat,
 De jeugd blijft altijd niet.

Kom, Concordant, schenk dan eens in
 Daar ons de jeugd nog kroont,
 Daar geene rouwe ons harte drukt,
 En vreugde nog by ons woont.

Zie, daar schuimt reeds de volle kelk
 Elk volg dit voorbeeld na,
 En zing, terwijl men Bacchus leêgt;
 "Vivat Concordia".

**Feestzang
ter inwijding van
Bacchus Concordia Quartus
als Chef der drinkbeker van het gezelschap
Concordia
te
Leyden
op den 15 Februarij 1801**

68

Fato prudentia maior.
Virgîl.

“Er is een zalig oord, begroeid met hooge boomen
In welker zachte schaauw de snelle beekjes stroomen,
Wier water uit den top der groene heuveln springt,
Waarvan een’ rij dit schoon verblijf der Lente omringt.
De stuursche Herfst mogt nooit dit Paradijs genaken,
Geen stormwind deed hier ooit den top der eiken kraken;
Een zwoele Zefier ruischt alleen in ’t groenend woud,
Terwijl zich Flora op het bloeiend veld onthoudt
Een’ ruwe windvlaag kon de zwakke stoel nooit breken
Van ’t lagchend roosje, dat aan altijd held’re beken
Haar’ frischen geur met dien der Hyacinte vermengt
En dien in ’t lichtend uur Natuur ten offer brengt.
Geen uil ontrust dit bosch door zijne treur’ge toonen,
Geen wreede gier mogt ooit in zyne schaduw wonen;
De nachtegaal zingt hier haar heldertonig lied,
En vreest, in dit verblijf, voor zijne vrijheid niet.
Een vloed, die van een bergje al schuimend neer komt vallen
Omärmt, in zijnen loop, de wijd vermaarde wallen,
Waar uit die tempel rijst met transen hoog gebouwd,
Die vrouw Concordia tot hare woening houdt.
Hier, waar natuur en kunst zich op het schoonst vertoonen
Waar alles vrede is, wil zij zelve in vrede wonen.
De sterv’ling, voor den pijl des zwartsten nijds beducht,
Vreest zyne woede niet, zoo hij slechts tot haar vlucht,
En zoo het monster hier zijn moorddolk op mogt heffen,
Moet zijnen eersten stap het grommende onweer treffen.

69

Straks had de vlugge faam door ’t heele land verspreid,
Dat by Concordia een feest werd toebereid,
En dat op zek’re dag haar’ trouwe Jongelingen
Een nieuwen Bacchus kelk uit hare hand ontvingen.

Nu was de feestdag daar. Een troon met licht omstraald
Was in het marm’ren koor des tempels neêrgedaald
Hierop zet die Godin - haar glinst’rende oogen droegen
Het kenmerk van de vreugde en ’t zaligst vergenoegen.
Een kristalijnen kelk stond aan den eenen kant
En Cupido met zyn boog stond aan haar’ rechter hand.
De Jonglingschap stond met den Priester om hen henen,
En werd door ’t hemelsch licht van dezen troon beschenen
“Ontvang, o Jongelingschap, den wijnkelk uwer jeugd”
Dus sprak Concordia; de zuivere liefde, deugd,
“En vriendschap moeten steeds dit glas van Bacchus kroonen

70

“Dan zult g’ in stille vreugd dit vreedzaam oord bewoonen.
 “Dan bloeit de roos voor u, zelfs op den dorsten grond,
 “Dan zweeft een’ Lentelucht om uwen schedel rond
 “Dan zal een dochter der natuur haar liefde u geven,
 “En gij zult in haar’ arm in ed’le vriendschap leven”.
 Hier zweeg Concordia. - Fluks had het minnewicht
 Naar ’t ander eind der zaal zijn’ vlugge treên gericht,
 En pas had hij een’ pijl van zijnen boog geschoten,
 Of een geheime deur der tempels werd ontsloten.
 Gelijk ons ’t fijn penseel het drietal schoonheên maalt,
 Wanneer een glansrijk licht om hare schoud’ren straalt.
 Zoo zag men hier in eens een’ reeks bevalligheden,
 Met zedigheid de zaal des pijlen god’s betreden.

Ginds wandelt S..... W..... aan F... P.....’s hand:
 Gelyk twee rozen, die op ’t bedauwde land
 Voor koude en wind beschut aan held’ren beekjes groeijen,
 En by een’ morgenzon voor ’t oog des wand’laar’s bloeijen.
 Maar neen, o maagden, dat Apollo u bezing’,
 En Citharè uw hoofd met frisch gebloemde omring’,
 Geen sterv’ling zal naar waarde uw schoonheid ooit beschrijven,
 Maar zy zal by deez’ Jeugd steeds in bewond’ring blijven.

71

Daar ziet men M..... W....., J.. M.... en weldra
 Gaan heer Z.... v.. B..... en J.... Z..... na,
 C... R..... voegt zich fluks met vlugge treden
 Te L..... B.....’s arm, by deze aanvalligheden.
 Nu nad’ren maagden van den overzeeschen grond;
 C... C... en A.... V.. treên als de Lente in ’t rond
 W..... P..... en J..... V.. M.... spreiden
 Met C... M....., die z’ in haar midden leiden,
 Met ongemaakten zwier bevalligheên ten toon:
 En ieder roept haar toe, “Gij maakt den tempel schoon”.

Juist toen z’ in de and’re zaal den Bacchus kelk ontvingen,
 Begon de Maagdenrei een feestlied op te zingen.

Heilig zij dit glas geheeten
 Als de wijn zijn’ bodem dekt,
 En aan uwe zij’ gezeten
 Amor vreugde en liefde wekt.

Als zijn kristalijnen randen
 ’t Meisje’s lieve naam bekroont,
 Dan versterkt de wijn die banden
 Waar in zuiv’re liefde woont.

72

Vriendschap moet den wijn steeds schenken,
 Daar haar’ hand u rozen biedt.
 Zij doet u de vreugd herdenken
 Zij verzacht het grootst verdriet.

Laat die vreugd dit glas omringen
 Matigheid uw' leidsvrouw zijn,
 Dan betoont g' u, Jongelingen,
 Minnaars van den ed'len wijn.

Zoo veracht gij woeste horden,
 Dien de wijn tot water strekt,
 Die niet eer' verzadigd worden,
 Voor dat slaap hun' oogleên dekt.

Die van alle deugd verstoken
 Aan de onkuischheid hulde biên.
 't Levens glas, reeds half gelooken,
 Doch hun eerst hunn' misslag zien.

Waarde Concordanten, zeker
 Gij volgt matigheid steeds na.
 Want zij zelv' schrijft op uw beker
 Bacchus van Concordia.

73

Weg waren maagden, troon, paleis en rijke zaal
 't Vloog alles heen'. - alleen bleef deze FeestPocaal.

Aan de Leden
van
Concordia
bij hunne laatste bijeenkomst op den 3 Mei
MDCCCI

74

De dagGod straalt uit hooger' kringen
 Op het herlevend aardrijk neêr.
 Zijn glansen, die de Winter dagen,
 Naar 't kille en sneeuwrijk Noorden jagen,
 Herscheppen ons de Lente weêr.

De blijde veldjeugd voelt dien wellust
 Zij juicht en zingt op 't weeld'rig land;
 En Damon ziet de jonkheid blozen
 Als hij de fris bedauwde rozen
 Op Laura's vollen boezem plant.

Zoo roept u ook uit grijze vesten
 Die veldvreugd, ed'le Concordant,
 Zoo wacht u, onder groene boomen,
 Bij 't zacht geruisch van held're stroomen
 Het vergenoegd en zalig land.

Daar, vrij van 't lastig stads gewemel,
 Zult gij in stille vrede zijn,
 En dikwijls de avondvreugd herdenken,
 Die u Concordia kon schenken
 Bij 't schuimen van den purp'ren wijn.

75

Daar zult gij denken aan uw vrienden
 Als een gelukkig veldeling,
 En zeggen; heerlijke avondstonden,
 Uw vreugd wordt nimmer weêr gevonden,
 Ik ben maar ééns een Jongeling.

Daar zult gij and'ren wellust smaken
 Een' wellust, vol van zaligheid,
 Die rozen om uw' treên kan vormen
 Die Zefier's schept uit woeste stormen
 En 't harte naar een Eden leidt.

Als gij op 't bloemtapijt der velden
 In Chloë's poez'lige armen rust,
 En starende in haar glinstrende oogen,
 Door zachte min deze aarde onttogen
 Haar' lieve rozenkoontjes kust.

Dan zult gij 't aardig maagdken zeggen;
 Uw liefde is mij het gansch heeläl.
 Maar gun, dat voor mijn' dierbr'e vrinden,
 Die 'k in Concordia mogt vinden,
 Mijn hart een' plaats bewaren zal.

76

Ik zat met hun vaak in den avond
 Gulhartig om den warmen haard,
 En als wij over liefde zaken,
 Of van de jonge schoonen spraken,
 't Was steeds met zedigheid gepaard.

De pracht was van den disch verbannen
 Maar netheid heerschte 'er tevens op;
 De wijn, door vriendschap selv' geschonken
 In glaasjes, die in 't ronde klonken
 Dreeft haast deze avondvreugd ten top.

Dan bragt de kleene pijlendrager
 Het heilig glas ter tafel voort:
 De liefde deed den beker blinken -
 En driftig Fillis schoonheid drinken,
 Eer men 't Jö nog had gehoord.

Zou ik den zoeten nektar drinken,
 Doen riep ik: Chloë nu het lied !
 Ik schonk hem met mijne eigen' handen
 Tot boven aan de held're randen -
 Ik dronk - en spaarde één dropje niet.

77

Ik zie het, ja ! uw' lieve Chloë
 Spreekt dus u met een lachjen aan.
 De naamrol van uw dierb're vrinden,
 Die g' in Concordia mogt vinden,
 Zal ook in 't hart van Chloë staan.

Juicht, zingt Jö, o feestgenoten,
 Vult nu de kelkjes van den disch,
 Concordia blijft niet vergeten,
 Nu ook de schoone meisjes weten,
 Dat onze vreugde onschuldig is.

Juicht, zingt Jö, o Concordanten,
 Plengt nu den ouden Moezelwijn,
 Hij moete spattend nederruischen
 Om de oevers van den beker bruisen,
 En onze maagden heilig zijn.

Dit uur sluit al die avondstonden
 Waar in de volle beker klonk,
 Een glas, de vreugd van 't jeugdig leven,
 Door Bacchus selv' aan ons gegeven,
 Waar uit men liefde en vriendschap dronk.

78

Wij scheiden nu, maar 't heet geen scheiden
 Voor 't hart, dat ware vriendschap kent;
 Geen afzijn kan een' vriendschap smooren
 Die zonder baatzucht werd geboren
 In 't hart, aan deugd en trouw gewend.

Vaart wel ! de jeugd spreid' voor u rozen
 De vreugde volge uw' treden na.
 En, als de Zomer is verdwenen,
 Voert u de Herfst tot ons weêr henen,
 En gij vindt weêr Concordia.

Juicht, zingt Jö, o Concordanten,
 Plengt nu den ouden Moezelwijn,
 Hij moete spattend nederruischen,
 Om de oevers van den beker bruisen,
 En onze vriendschap heilig zijn.

Aan

79

**de toehoorders van het Toneelstuk
 Robert of de struikroovers
 uitgevoerd door eenige Studenten, ter gelegenheid
 der verjaring van de stichting der Leydsche
 Hooge School op den 9 Februarij 1801**

Deez dag herroept die Eeuw der vroomen Batavieren
 Toen hunn' standvaste deugd het Spaansche juk verbrak.
 Hij toont ons de door bloed verkregene Eerlouwrienen,
 Die m' op de zegekoets dier dapp're helden stak.
 Ginds wijst hij ons den held van Leyden's sterke wallen,
 Omringd door 't blijde volk, dat hem Verlosser noemt,
 Den held, wiens ed'le moed Kastielje's trots deed vallen,
 Op wiens verdienste en trouw het nageslacht nog roemt.

Minerf daalde uit het hof der Goden naar beneden,
 En zag in Neêrland om een' vesten zetel rond.
 Vergeefs had zij alrêe Bataafsche steên betreden,
 Als zij by van der Werf een veilge schuilplaats vond.
 Hier, zei zij, zal in vreê, Mirnerf een' tempel bouwen
 Waarom de vrijheid waakt, waar in de wijsheid leert,
 'k Zal aan mijn Priest'renschaar den Jong'ling toevertrouwen,
 Die onder hun geleide iets van mijn schat begeert.

Straks week de donk're nacht van eene reeks van jaren, 80
 Waar in het mensdome reeds te lang verzonken lag.
 Toen 't bijgeloof zich met de domheid wist te paren,
 En dacht, dat het een licht uit duisternisse zag.
 Nu moest die zwarte nacht voor 't Morgenrood verdwijnen
 En fluks omwond hem 't floers van de vergetelheid,
 De zon der rede kwam, zij rees, begon te schijnen,
 En over Nederland was ras haar licht verspreid.

Het is een' straal der zon, die hier in Pallas zalen
 Des Jonglingschap den weg tot hare schatkist wijst:
 Wier licht den Sterveling nooit op dien weg doet dwalen,
 Op wien in 't blaauw verschiet de zuil des vreugde rijst.
 Scheen slechts een enk'le vonk voor deze Jongelingen
 Op hunn' genomen' weg, dan werd hun werk beloond,
 Dan hadden zij hunn' hope ook in dez'n eerstelingen,
 Voor u, geachte Schaar, niet te vergeefs getoond.

Ofschoon hunn' nieuwe kunst geene eerkroon mag behalen
 En ook Thalia selv' geen enkel bloemtje biedt,
 Schoon hun te stoute voet reeds van den weg mogt dwalen,
 Mist echter dit toneel vereischte leering niet.
 Het toont ons in Robert, dat deugd, waar z' ook moog wonen
 Het kwaad verwinnen zal, wat strikken dit haar .
 Zoo kon 't in Maurits u ook deze waarheid toonen.
 Dat het geweten selv' den snodaard straffen <kan>.

Heb dank, geachte Schaar ! dat gij ons eerste pogen 81
 Naar de ed'le kunst, reeds met uw byzijn hebt vereerd,
 Beoordeel onzen wil en niet ons zwak vermogen,
 Zoo dit het grootsche van een' schoner' burg heeft onteerd.
 Dan is ons hart voldaan, dan zal men nooit vergeten
 Den tijd, wanneer gij eens in deez' gehoorzaal waart,
 Dan zullen wij het ons een' gulden spreuke heeten,
 "Hier waren kunstgerecht en schoone Sex' vergaard"

Aan 82
mijnen vriend H.B. Heemskerk bij zijne be-
vordering tot meester in de beide Regten

Als een' beek, die van een' heuvel,
 Door een jeugdig olmenwoud,
 Vreedzaam, zachtken af komt stroomen
 En hare eigen' snelheid houdt.

Die nog heen en weder kronkelt
 Door een stil en zalig oord,
 Als de Lente om rijzende oevers
 Groente en frische bloemen boordt.

Zoo snelde eens, bij lieve stralen
 Van den schoonsten morgenstond,
 't Vrolijkst tijdstip van uw leven
 In den eersten voorspoed rond.

't Naderde die rustige oorden
 Waar geen' woeste stormwind loeit;
 Maar, waar heil'ge lauw'ren groenen
 En het geurigst bloemtje groeit.

't Zyn die lauw'ren, die u Themis
 Op den jongen schedel hecht;
 't Zyn de bloemen, die de vriendschap
 Tot een nedrig kransje vlegt. 83

Maar ook Lauwren, die verdorren
 Op een hoofd, dat rechten wraakt,
 Bloemen die terstond verwelken
 In een' hand, die trouw verzaakt.

Neen, zij blijven op uw hairen
 In een' groene en prille jeugd;
 Want zij dekken ed'le wijsheid
 Bij eene onvervalschte deugd.

Gij wilt deze uw offer brengen. -
 Gij zult de armoê hulpe biên,
 En op 't schitt'rend goud van 't onrecht
 Met verachting neder zien.

Als geen' Weeuw noch Wees meer zuchten,
 En gij de onschuld hebt ontboeid,
 Dan wilt g' uw belooning vinden
 In hunn' traan, die dankbaar vloeit.

Hij, die 't onrecht durft bezweren,
 Slechts in 't goud belooning ziet,
 Mist die kalmte van gewisse,
 Die de zuiv're deugd geniet. 84

Deze moete uw hart vervullen; -
 Zy doe u op 's leven's paan,
 Waar g' op Doornen denkt te treden
 Over zachte rozen gaan.

Zy moete u dit lot doen deelen
 Met een' deugdrijke echtvriendin,
 Die voor u, met Eng'len schoonheid,
 Leve in de allerteêrste min.

Dan zult gij het kroost, dat eenmaal
 Cytherea om u schaart,
 Met een stil genoeg zeggen;
 'k Vond een Eden op deze aard.

Aan
Mynen vriend D. F. Berrangé
by zyne bevordering tot meester in de beide
Rechten

85

Zoo juicht de pelgrim, als de lommerrijke dreven,
 Wier blaauwend vergezicht hem opgetogen hield,
 By 't ruischen van een' stroom zyn' leden ruste geven,
 Terwijl hem 't jeugdig oord met nieuwen moed bezielt.
 En als hij rugwaards ziet op de ongebaande wegen,
 Waar langs, naar deze streek, hij moedig henen trad,
 Dan voelt hij zijn geluk eerst recht ten top gestegen,
 Bij 't schouwen van een nieuw, maar bloemrijk effen pad.

Gelukkig hij, die nooit in zijnen loop bezweken,
 Den lauwer van verdienste in 't woud van Pallas plukt,
 Die door verleiding nooit van 't rechte spoor geweken,
 Zyn' voeten aan haar' strik kloekmoedig heeft ontruk:
 Dien geen verwijfde rust in diepen slaap kon kluistren,
 Noch in zyn' nieuwen staat een yd'le glans verblindt,
 Gelukkig, dien de deugd naar hare stem doet luistren
 Die in zyn' pligt alleen het waar genoeg vindt.

Dus slaakt gij, Berrangé, uw' loopbaan ingetogen
 De ketens, die 't geweld voor de onschuld had gesmeed:
 Gy wischt de tranen uit der Weeuw en wezen oogen,
 En de armoê juicht alom, daar z' u haar' redder heet.
 De boosheid moog' haar magt, haar glinstrend goud u toonen
 Die glans betoovt wel, wanneer men 't recht verkracht
 Maar 't hart, het welk nog deugd en zuiv're trouw bewoonen
 Heeft nooit het goud als loon voor 't heilig recht geächt.

86

o Gama's blijde Kaap, welhaast ziet g' op uw reede
 De dobberende kiel met Neêrland's vrije vlag;
 Zij brengt mijn' vriend, den zoon zyn' grijzen vader weder,
 Hem, die op uwen grond het eerste daglicht zag.
 o Driemaal zaal'ge streek, ontvang hem op uw stranden,
 In dat gelukkig oord, dat Eden van deze aard':
 Hij zal aan 't eeuwig recht uw waar geluk verpanden,
 Terwijl hij uwen roem aan dien van Neêrland paart.

Hoe blijd' groet g' eens, mijn vriend, de nevelige kimmen
 Als de Afrikaansche hoek rijst uit den Oceaan,
 En g' op den Tafelberg de Morgenzon ziet glimmen,
 Die aan zyn breeden voet de dauwolk op doet gaan.
 Wat vreugd, als 't starend oog de Kaapstad zal ontdekken,
 En g' uw geboorte grond al juichend zult betreên.

Naar 't vaderlijk gezin verrukt uwe armen strekken 87
 En snellen weenende in hunn' lievende armen heen.

Wat kan in zulk een' staat aan uw geluk ontbreken !
 Ik zie 't - Cupido daalt, die liev'ling van de jeugd,
 Op purpren wolken uit den hemel neergestreken,
 Brengt hij voor u van daar een ongekende vreugd.
 Zoo zij een beeld van deugd, van schoonheid, zachte zeden,
 Wier ted're blik uw hart met reine min ontgloeit,
 En 't kroost, dat om u speelt, een bron van zaligheden,
 Ook dan, als de ouderdom uw stramme leden boeit.

Als dus by uwe gade uw dagen henen spoeden,
 Geen onheil 't echt geluk van uwe wooning stoort;
 Dan moet uw' zuiv're borst nog de oude vriendschap voeden:
 Of woont die Engel niet aan een verwijderd oord ?
 O ja, daar woont zij ook. - En als van onze stranden
 De kiel met zwellend zeil die vreemde kusten naakt,
 Brengt zij ons zoms een blijk van de eens gelegde banden,
 En dat geen vuig belang ons vrienden heeft gemaakt.
 1802-6.

Ter
Echtvereniging
van
Mr Adam van Doorninck
en
Jongvrouw Christina Cost,
op den 7 van Slagtmaand MDCCCII

88

o felix iuvenis, puella felix !
 J. Secundus.

Hoe de herfst, uit droevige oorden,
 Over veld en akkers woedt',
 En 't bevrozen, buld'rend Noorden
 Sneeuw- en hagelbuijen voed':
 Hoe en laagte en heuveltoppen
 Door zyn'adem zijn verdord;
 Hoe de veldvioôltjes sterven,
 De eik en beuk hunn' schaduw derven; -
 Hoe de Schepping treurig word'.

Hij kan 't heilig vuur niet duuren, 89
 Dat de jeugd door de ad'ren speelt:
 Neen ! de Herfst moog' blad'ren rooven,
 Hier is hij van magt misdeeld.
 Hier verrijst, op Amor's wenken,
 Lente in al haar' jeugd en pracht;
 De avond dauwt welzalig neder,
 Blozend wekt haar de uchtend weder,
 En Natuur erkent zijn' magt.

Waar de liefde harten strengelt,
 Door eene ed'le drift ontgloeid,
 Wordt het aardsch gevoel verengeld,
 Dat in jonge borsten vloeit.
 En de vlecht van rozenkransen,
 Die een minnend paar verbindt,
 Zal den guursten herfst trotseren,
 En reeds hier op aarde leeren,
 Dat geen tijd haar kracht verslindt.

Hij, die niets dan hersen schimmen 90
 In 't geluk des Echtling's ziet,
 Zeg nooit purp'ren morgen klimmen,
 Als natuur de min gebiedt:
 Hij gevoelde nooit de liefde,
 Die vermeërt en nimmer kwijnt:
 Wist nooit, dat op de eigene aarde,
 De Echt een heilig Eden baarde,
 Die een' Woestenij hem schijnt.

Als een' gaâ, bij minnende oogen,
 Lagchend vuur'ge kuschjes biedt,
 Of haar handen tranen droogen,
 Die z' in 't oog haar's liev'ling's ziet;
 Als gezonde en lieve kind'ren,
 Waar der oud'ren beeld op zweeft,
 Dartlend op de knieën springen,
 Vader tot een lachje dwingen,
 Als hun moeder kusjes geeft.

Hem, die dan voor yd'le droomen 91
 Nog dien zaal'gen Echtstaat houdt,
 Heeft natuur 't gevoel ontnomen,
 Waar 't heelal is op gebouwd.
 Hij dwaalt eenzaam en verlaten,
 In een' dorre heide heen';
 En als de ouderdom zyne oogen,
 Met een' wolk heeft overtogen,
 Dan gevoelt hij zich alleen.

De echt, voorwaar, kent zelf geen' smarte,
 Die zijn zachte blik verbant; -
 Hij stort wellust daar in 't harte,
 Waar zyn heilig vuur ontbrandt.
 Zoo gelukkig is uw leven; -
 En uw' deugd, vereenigd paar,
 Door geen huich'lend floers verduisterd,
 Door geen' zwarte vlek ontluisterd,
 Maakt reeds myn' voorspelling waar.

Huwelijkszang
aan
Mr Berend Jan Kronenberg
en Jongvrouw Anna Mechteld Weerts
in den echt verbonden den 30sten van Louwmaand 1803

92

Daer zoo de liefde viel,
 Smolt liefde ziel met ziel,
 En hart met hart te gader.
 Die liefde is stercker dan de doot
 Geen liefde koomt Godts liefde nader,
 Noch is zoo groot.
 Vondel.

Gelijk een jeugdige eik, door geen geboomte omgeven,
 Verlaten op den akker staat,
 En als een felle wind de leemen hut doet beven,
 Van zynen wortel slaat:
 Maar die in 't woud geplant, naast and're jonge boomen,
 Zyn ted're takjes in hunn' tedre takjes schiet,
 En als de buijen uit het kille Noorden komen,
 Aan eenen telg gehuwd, haar' woede weêrstand biedt.

Zoo is de Stervling ook; hij slijte in vreugd' zyn' jaren,
 En boord zyn' hulde aan Hymen niet.
 Welhaast zal ligt een storm om zynen schedel varen,
 Terwijl zyn' jongheid vliedt.
 De aarde is geen Paradijs; zij baart ook bitt're rampen,
 En als eens boven hem haar dreigend onweêr hangt,
 Zal hij met eigen' kracht die moeilijk tegen kampen,
 Wanneer zyn eenzaam hart geen zoeten troost ontvangt.

93

Een nacht daalt om hem heen ! Hij hoort den schellen donder,
 Die krakend rommelt heinde en veer
 Daar mengt zich het gehuil des fellen stormwinds onder,
 Het bliksemt keer op keer:
 Een' dorre woesternij, haast door Natuur vergeten,
 Dwaalt hij door vrees vervolgd, verlaten, eenzaam door.
 De naaste wanhoop heeft zyn' borst van een' gereten -
 Het wis verderf zweeft zyne onzek're treden voor.

Een engel grijpt zijn' hand: - één wenk der godlijke oogen: -
 De Schepping neemt haar kalmte weêr.
 Verbeelding heeft hem op haar wieken de aarde onttogen;
 Hij kent zich selv' niet meer.
 Hy voelt zijn borst weêr vrij, zyn harte vreedzaam kloppen,
 Den allerzwartsten nacht vervangt een Lentedag.
 Zijn oog weidt over veld en groene heuveltoppen,
 Waar 't voor een oogenblik de barste heide zag.

Gelukkig Sterveling, die uwe borst voelt gloeijen
 Door 't vonkje dat Natuur u schonk,
 Wiens onbedorven hart voor eeuwig nog kan boeijen
 Een maagdelijke lonk.
 Wie durft deze aarde dan een' rampwoestijne heeten ?

94

Wanneer een' gade in al uw' vreugde en droefheid deelt.
 Wie noemt den heil'gen echt een' hard gesmeden keten ?
 Wanneer die zelfde band het reinst genoeg teelt.

Bloos gij, o Jong'ling, die eene Eeuw verlicht durft noemen,
 Eene Eeuw, die liefde en trouw verbant.
 Bloos gij, die als een' ramp des maatschappij durft doemen
 Den kuischen huwelijksband.
 Eene ijd'le magtspreuk, door de boosheid ingegeven,
 Rolt, daar g' uw' hoogmoed vleit, van uwe lippen af.
 Gij wenscht uw jeugdig lot van Hymens' juk ontheven,
 Een juk, dat de Almagt u ten zaal'gen wellust gaf.

Uwe onbezonnen taal doet mijne vingren beven
 Op eene lier, de min gewijd -
 Waar is, o yz'ren Eeuw de oprechte trouw gebleven
 Van Neêrland's vroegen tijd ?
 Maar neen ! een dweper zegg'; die trouw is lang verdwenen,
 Haar luister stierf met het geslacht, dat onderging;
 Hij moge een' bitt're traan der nagedachtnis weenen. -
 't Is nog die trouw, om welke ik mijne snaren dwing.

Zij bleef nog onder ons, o jeugdige Echtelingen,
 Die ware Noordstar van de min.
 De borst, waar in een straal van haren glans kan dringen,
 Houdt ook de deugd nog in.
 Daar zoo uw' harten door de liefde zijn verbonden,
 Trotseert die zelfde deugd het wisselend geval;
 Haar Godlijke invloed wordt niet door dien tijd verslonden,
 Die onmeêdogend eens uw' jongheid rooven zal.

95

Hij is 't, o jeugdig paar, die ginds op zwanen vleug'len
 In purp'ren wolkjes nederdaalt.
 Die met een' enk'len schicht de woestheid kan beteuglen,
 En 't lot een's rijk's bepaalt.
 De slinger van 't heelâl wordt door zyn oog bewogen,
 Dat kunstig uurwerk gaat alleen naar zijnen wil:
 En waar een kleen gedeelte is aan zijn' magt onttoogen,
 Daar staan de rad'ren van dat groot gevaarte stil.

Kupido wenkt. - En waar zou dan de jeugd nog toeven ? -
 Hij legt zyn' boog en koker af.
 Hij zal u nektar uit den gouden kelk doen proeven,
 Dien hem zijn' moeder gaf.
 De sponde is door zijn' hand versierd met mijrte en rozen,
 Die op haar rijzend dons uw' jonge leên verwacht. -
 Zwijg Amor ! - ziet gij niet de maagdenkoontjes blozen,
 Wanneer gij lagchend roept, o driewerf zaal'ge nacht !

Gelieven slechts een' wensch zal u mijn harte geven;
 Geene and're wenschen eischt uw' deugd:
 De algoede hand van hem zorg' voor uw verder leven,
 Die zorgde voor uw' jeugd.
 En als na dezen tijd de Winter weêr zal keeren,
 Dan kroone een lieve zoon de liefde van uw' echt.

96

Het derde nakroost moete uw' ouderdom vereeren,
 Dat op het gouden feest voor u een' bloemkrans vlegt.

Aan

97

**H.B. Heemskerk naar Zwitserland
 zullende reizen**

Welhaast, als in een purp'ren kleed
 Auroor met rozen voeten treedt
 Uit de eerst beglansde kimmen
 En lieflijk stralende over 't blij
 Ontwakend veld aan 't schuimend IJ
 Den weêrhaan pas doet glimmen.

Durft reeds uw oog de zoete rust,
 Die de Amstelstad in slaap nog sust -
 By 't scheiden van uw' magen
 Een traan van 't lievend huisgezin
 Vloeit by een' kus uw' boezem in
 Die kus en tranen vragen.

Als gij op Fillis zachte hand
 Het laatste vuur'ge zegel brandt
 Bij 't hooger borsten zwoegen;
 En zij hier bij met 't leevendst oog,
 Dat toov'rend eerst uw hart bewoog,
 Den laatsten kus zal voegen.

Dan rukt g' u uit hare armen los: -
 En 't briesend bruingemaande ros
 Voert 't rijtuig rollend henen.
 Terwijl gij naar haar om nog ziet,
 Van ver 't herhaald vaarwel haar biedt: -
 Is ijlings 't al verdwenen.

98

Welhaast verlaat gij 't vruchtloos land,
 Dat door uw eigen' Vad'ren hand
 Natuur zelv' kan trotseren.
 Een' hand, die 't buld'rend Noorderzout
 Door palen, dijk en duin weerhoudt
 Om schuimend weer te keeren.

Maar straks wordt door u 't land bezocht
 Alwaar natuur alléén vermogt,
 En kunst blijft ijdel poogen:
 Waar die haar eeuw'gen zetel heeft,
 De Sterv'ling in een Eden leeft,
 Aan 't aardsch gewoel onttoegen.

Wat grootsch toneel treft daar uw oog !
 Hier rijst een bergtop hemelhoog.
 Met eeuwig ijs omgeven.

Terwijl zijn groen bezoomde voet
 Het vee met gras en bloemen voedt
 En vormt de schoonste dreven.

Hier sluimert zyn' bewooner zacht
 En pleegt in schaaûw der Lente pracht
 Van Rozemond te droomen.
 Terwijl door rots en bergen ruischt,
 De vloed, die gonzend neder bruist
 En slingert door de boomen.

99

o Zwitserland ! toen 't eerst deze aard
 Werde uit het maatloos niet gebaard
 En op hare assen draaide.
 Werde hier het Paradijs bereid; -
 Toen de onschuld hemelzaligheid
 In uw' valeijen zaaide.

Zoo eens de dauwende avondstond
 U op den spits der bergen vond,
 Zult gij de zon zien zinken;
 En treurig naar haar' stralen zien,
 Die 't oog aan 't bruinend zwerk ontvliên,
 Natuur den dauw doen drinken.

Te schooner tooidt de Morgenstond,
 Met haren karmozynen mond,
 Voor u uit de oosterzalen;
 En schijnt bij 't wijken van den nacht,
 Met meerder' glans en grootscher' pracht
 Op berg en koele dalen.

Zoo ziet gij Fillis treurig aan -
 Geen roosje op Leeljen koontjes staan,
 Waar langs haar tranen vloeijen: -
 Gij keert te rug. - Hoe blinkt uw oog !
 Hoe drijven kusjes 't purper hoog,
 Die op haar' wangen gloeijen.

100

Zoo sterft de oprechte vriendschap niet
 Schoon 't voorwerp eens haar oog ontvlied'
 Naar verr' gelegen streken.
 Geen storm, die alles neer moog' slaan
 Noch een verbolgen Oceaan,
 Kan ooit haar' band verbreken.

Nu gy des Vrienden kring ontsnelt,
 Siert Lente nog het lagchend veld
 In zwoele zuiden winden.
 Gij zult tòch, als gij wederkeert,
 Schoon 't woud zijn' schaduw lang ontbeert,
 Bij ons nog Lente vinden.

ô Vriendschap ! waar g' een' tempel sticht,
 Als deugd, die 't heilig koor verlicht

En trouw haar' deur bewaken;
 Daar schenkt gij kalmte in tegenheên,
 En, als w' een' woestenij betreên,
 Kunt gij die zalig maken.
 1801-6.

Lente en liefde

101

De wind ruisch' van de toppen
 Des eiks de zilv'ren droppen
 Die de uchtend heeft verspreid:
 Wanneer de nieuwe stralen
 Der zon de Schepping malen
 In all' haar' heerlijkheid

't Moge al betoov'rend wezen
 Waar de uchtend is verrezen,
 En heel Natuur ontwaakt. -
 Waar 't jeugdig groen der boomen,
 Of 't zacht geruisch der stroomen,
 Een' nieuwe wereld maakt.

Natuur, dat mist vermogen,
 't Is dorheid in mijne oogen,
 Hoe ook de morgen gloor. -
 o Al uw grootsche luister
 Blijft voor mijne oogen duister,
 En doodscheit voor mijn oor.

Maar als des vog'len toonen,
 Die 't lomm'rig woud bewoonen,
 Zich meng'len onder één'.
 Dan dringen Lente uw' vonken
 Die in den dauwdrop blonken
 Door borst en ad'ren heen'.

102

De min doet alles leven:
 Wat kan de Lente geven
 Als zij geen vuur verspreidt ?
 Maar waar haar vonken spelen,
 Wien doet zy dan niet deelen
 In hemelzaligheid !

o Roosjen, in uwe oogen
 Leze ik het zoetst vermogen
 Der kusjes op uw mond.
 Door u voele ik de waarde
 Der Lente van deze aarde
 In onzen morgenstond.

Wat zou de Lente ons baten,
 Als liefde ons had verlaten

Dan zwierf ik hier alleen.
 Haar groen zoude ons niet strelen
 Haar zang zoude ons vervelen,
 Want liefde en jeugd zijn één.
 1803-4.

Bij den eersten dag van 't jaar

103

Daar slaat het middernacht, - en 't jaar is heengevlogen. -
 Een' schaduw van een' wolk dreef voor mijn jeugdige oogen.
 Ik staar die schaduw aan - en in het verst verschiet
 Zoek ik die schaduw nog - maar - vind helaas ! haar niet
 't Oneindig maatloos ruim, dat Eeuwen heeft verslonden,
 Heeft ook dit vliegend jaar met de eeuwigheid omwonden;
 Die tijd, die 't rieten dak en 't grootsch arduin doorknaagt,
 Heeft van mijn leven ook een jaar weêr uitgevaagd.
 Die jeugd, die zoete droom van duizend mengelingen,
 Waar in geen' zorge ons kwelt, maar Edens ons omringen,
 Verloor uit haren kring een onwaardeerbaar jaar.
 Zoo rolt ook in de zee de rusteloze baar,
 Zy rijst, - en rijzend wordt zij door een golf verzwolgen,
 Die opbruischt - maar die fluks weêr and'ren baren volgen.
 Tot dat eene ijs'ren rots, die uit den afgrond steekt,
 Of 't zachtken hellend strand haar felle woede breekt.
 O lieve jeugd, welhaast voor eeuwig mij ontnomen !
 't Natuur gewijd gevoel, dat g' in mijn' borst deed stroomen,
 Verdwijnt met u, die aan mijn schreijend oog ontwijkt,
 Terwijl uw' Lentewolk op and'ren nederstrijkt.

Ach moet mijn' ziel dan steeds dien heilgen tijd herdenken,
 Toen 't purpuren uchtenduur verscheen - en op mijn' wenken
 Natuur haar adem hield - de Lente voor mij stond. -
 Myn hart in dezen stond den zoetsten wellust vond.
 En onder 't ligt geruisch van donkere eikenboomen
 Zich in een Paradijs van vreugde en jeugd mogt droomen -
 Toen mijn' verbeelding mij bedaaude roosjes gaf,
 En plukte eerst van haar' steel de scherpe doornen af.

104

Helaas, zij zijn voorbij, die vreugd gewyde jaren,
 Die bij 't vooruitzicht mij de slependste Eeuwen waren.
 Het eene jaar verscheen, was daar, en is niet meer
 Het andere begint, maar het begint niet weêr.
 En zoo zal 't oogenblik zich met het jaar verbinden,
 Tot dat het gapend graf mijn' beend'ren zal verslinden.

Gelijk een' golf, die op de rots aan stukken slaat,
 Of op het slepend strand al rollende vergaat.
 Zoo zal de dood in eens mijn broze ligchaam rooven
 Of langzaam door den tijd mijn levensgeesten doven,
 Mij vreedzaam leiden naar een rust belovend graf -
 En rukken daar mijn' ziel haar stoflijk hulsel af.

Maar hoe ! zou reeds dit beeld voor mijn' gedachten zweven
 En ik in mijmering op deze wereld leven ?
 Neen ! hoe de tijd vervlieg' - de jeugd voorby mij snell'
 De dood zijn Schepter zwaai - mijn' tyd genoten vell'.
 Ik kreeg mijn aanzijn niet om hier mij selv' te moorden
 Te kwijnen als een telg op droog geschroeide boorden.
 Ik blijf genieten, waar de rede dit gebiedt,
 Verachten, waar die rede of pligt 't genot verbiedt.
 En op die Noordstar af, die gids van 't menschlijk leven,
 Durft zich mijn' ziel, der vreugd gerustlijk overgeven.
 Die reeks van jaren, die nog mogelijk voor mij staan,
 Snel met de zelfde vaart op het voorleden aan.
 De wank'lende ouderdom sier mij met zilv'ren hairen,
 Hij zal geen naberouw van mijne vreugde beven.
 o Neen, de grijze, die nog blyd' denkt aan zyn' jeugd,
 Sleet haar in een' naar rede en pligt gevormde vreugd.

105

Ik wil de Maagdenrei ten blijden dans geleiden.
 Aan 't murm'len van een' beek een rozenleger spreiden.
 Den Zefier smaken, dat hij door 't geboomte vaar'
 Den avond roepen, dat hij 't starrenheir vergaar'.
 De maan aanbidden, dat zij 't blaauwe azuur beklimme
 En door het rits'lend loof der hooge beuken glimme,
 En zetten mij aldaar aan Roosje's lieve zij'. -
 o Ik gevoel 't o jeugd, - gij zijt nog niet voorbij.
 1803-1.

Kusjen

106

Als de lieve Lente keert
 Het gevogelt' kwinkeleert
 Velden heuv'len struik en boomen,
 Een' vernieuwde jeugd bekomen -
 Dan is men de spreuk gewoon;
 O wat is de Lente schoon !

Meisje, neen, zoo spreek ik niet -
 Als mijn oog de Lente ziet.
 Boomen groenen, rozen bloeijen,
 Daar zij jeugdige oogen boeijen -
 Ook, als ik die schoonheid mis,
 Weet ik, dat de Lente 'er is.

Ja al had mij ook Natuur,
 Bij 't geschenk van 't jeugdig vuur,
 Van haar aan te zien, verstoken,
 't Stralend licht mijn's oogs gebroken.
 O 't gevoel had mij geleerd,
 Wanneer gij o Lente keert.

Roosje, toen ik korts verrukt
 't Minnendst kusjen had gedrukt

Op uw purp're zachte lipjes
 Voelde ik u een zuchtje ontglippen. 107
 'k Heb uit zulk een' kus geleerd;
 Wanneer gij o Lente keert.
 1803-4.

De Amiensche vrede

In nacht en nev'len lang verscholen
 Breekt door die wolk de morgen.
 Zijn licht bestraalt de beide polen,
 Dat korts nog de Alpenpas bescheen.
 Daar staren de opgetogen volken
 Op 't licht, om huld met purp'ren wolken
 Op 't heil, dat aan de kimmen gloort.
 De menschheid, die hare eer zach tanen,
 Schreit, na haar nooden vreugde tranen,
 Nu zy de vrede alomme hoort.

Het monster, dat Euroop vernielde
 En de aard deed beven voor zijn' magt,
 Waar voor de bleeke tweedragt knielde,
 Verliest zich in den diepsten nacht. 108
 Zyn zegewagen is verbroken,
 De bliksems, die het veld doen smooken,
 Verdorden in zyn mag're vuist.
 Een engel volgt zijn wilde schreden,
 En heeft zyn' heerschappij vertreden,
 Zyn' tempel en altaar vergruisd.

Wie is die man, die de oorlogsvanen
 Het eerst weêr plantte op burg en veld.
 Die zich ten troon een' weg zou banen
 Een troon op puin en bloed gesteld.
 Die 't al ten woestenije vormde,
 Waar hij met dond'rend moordtuig stormde
 Op een onschuldig vlek of stad.
 Wie is die Vorst, die 't licht zou smooren,
 Een licht, dat naauwlijks nog geboren,
 Meer' glans dan Diadêmen had.

De vryheid was 't, die fel besprongen 109
 Door yz'ren Schepter aangerand,
 Hunn' legerbenden heeft verdrongen,
 Haar' standaard in hun rijk geplant.
 Hij was 't, waar voor de rijken zonken,
 Die, waar de troonen henen slonken,
 Een heilig altaar had gesticht: -
 De kerkers van de deugd ontstoten,
 Den dwingeland 'er in gesloten,
 Verzwijn'lend voor 't hem moordend licht.

Dat eigen licht, o aardsche grooten,
 Toont aan die aarde uwe euveldaan.
 't Onschuldig bloed alom vergoten,
 Roept rookend God tot wreker aan.
 Waar stad en tempel neêrgesmeten,
 Uw groots bevochten zege heetten,
 Daar stortte uw' hand dat heilig bloed;
 Waar eens de rieten daken branden,
 Verwoesting vaarde op zaal'ge landen. -
 Daar zet g' als een gedrocht uw voet.

'k Zou' haast mijn' lier voor 't oorlog dwingen, 110
 Als mij ten zang de vrijheid noodt.
 Een doemlied voor gedrochten zingen,
 Hun leven malen na den dood.
 Als zy voor mijn gedachten zweven,
 Dan slaan myn ving'ren aan het beven,
 Een' rilling vaart mijn' leden door.
 Maar als ik 't Vredelicht zie nad'ren,
 Dan stroomt mij 't heiligst vuur door de ad'ren,
 En 'k waan mij in een Eng'len koor.

o Lieve vrede, uw minzaam wezen
 Stelt eene tweede Schepping daar.
 De menschheid ziet haar' trom herrezen
 By 't hooren van de blyde maar.
 Gelyk als de Opperste in den hoogen,
 Met bliksems van zijn alvermogen
 Het daverende veld verschrikt.
 En by de vlugt dier zwarte vlagen
 De lieve zon weêr op komt dagen
 En 't weenend bosch en veld verkwikt.

Juicht dan, o volken, waar de Orkanen 111
 Des oorlogs wijken voor den vrêe -
 In steê van spiesen, schild en vanen
 Brengt hij u 't heil der wereld meê.
 Hij doet de lang verdoolde vrinden.
 Zich in den vijand wedervinden,
 En verligt de Eendragt weer op aard'.
 Zyn taal schept vreugde uit bittre klagten,
 Zyn blik verstroot de legermagten
 En 't woeden van den krijg bedaart.

Hoe zalig zyn reeds de Eerstelingen
 Des vredes, die de krijgsman smaakt.
 Hij ruilt met geen' der Stervelingen
 Zijn lot, dat de aarde een hemel maakt.
 Daar snelt hem zijne gade tegen, -
 En in hare armen heen' gezegen -
 Kust hij verrukt haar' kuischen mond.
 En 't kroost, dat het vaarwel eens hoorde,
 Toen Lotjen in haar tranen smoorde,
 Springt lachend om zyn' knieën rond.

Of hier den grijsaard weêrgeschonken, 112
 Reeds met den eenen voet in 't graf,
 Voelt hij, aan zyne borst gezonken
 De vreugd, die hem zyn' weerkomst gaf.
 Gelijk, wanneer de dondervlagen
 De Lente van het veld verjagen,
 Geen zon het aardrijk meer beschijnt
 Maar als de grommende onweêrs wijken
 En Lente in Zefiers neêr komt strijken:
 Het avond licht met glans verdwijnt.

o Vreê, waar heen' zich 't oog moog keeren,
 Het ziet uw' weldaan overäl -
 Den Grond, vertrapt door legerheiren,
 Herschept gij in een juichend dal.
 En waar de bliksemende klooten,
 Een weidsche stad ten puinhoop schoten
 Daar zaam'len zich haar burg'ren weêr.
 Waar 't alles vlood voor woeste klingen,
 Slaan weêrgekeerde Veldelingen
 Gerust de schaam'le hutten neer.

De Landman gaat op nieuw aan 't wenden 113
 Van zijn' voorvaderlijken grond,
 Waar korts de bloem der legerbenden
 Den kloeken vijand tegen stond.
 En als de ploeg hem in de voren
 Het klinken op den helm doet hooren,
 Die roestend onder de aarde ligt.
 Dan zegt hij; waar mijn broeders sneefden,
 Gelijk zij voor hunn' vrijheid leefden,
 Zoo sloot hun die ook de oogen dicht.

Daar blijft hij op hunn' beend'ren staren
 En offert aan hunn' deugd een' traan.
 Hoe dierbaar hem die vrienden waren. -
 Hij ziet de Godheid dankend aan.
 Hoe lenigt zich zyne ed'le smarte !
 Hoe vrolijk klopt het brave harte
 Als vrede door zyn' zinnen spoelt !
 Waar bij de koest'rende uchtendstralen,
 Het al op velden en in dalen
 In de eigen hemelvreugde deelt.

Vrede, in uwe stille wooning 114
 Moet elke staat gelukkig zijn.
 Daar streeft een' wijs en magtig koning
 De deugden na van Antonijn.
 Daar weet hy door de zachtste Wetten
 Zyn' troon dien luister bij te zetten,
 Die hem den vriend van 't menschedom maakt.
 Zyn' Schepter dit ontzag te geven,
 Dat snoodaards met een' wenk doet beven,
 En de onschuld uit haar' kluist'ren slecht.

't Is daar, waar welvaart weêr herrezen
 Den laagsten stand gelukkig heet.
 Waar de armen geen en rijkaard vrezen
 En 't recht geene onderscheiding weet.
 't Is daar, waar kunsten zijn herboren,
 Waar de ed'le wijsheid kan bekoren
 En woestheid uit de harten bant.
 Waar deugd, aan Godsdienst vastgestrengeld,
 't Gevoel des Sterveling's verengelt,
 En zich aan 't heil des Staats verpand.

Myn Vaderland, eens groot op aarde,
 Nog niet verpest door lagen twist,
 Toen nog uw naam ontzetting baarde,
 Een naam nu bykans uitgewischt.
 Wie moest niet voor dat monster ijzen,
 't Geen uit den afgrond op kwam rijzen
 En u bedreigde met een' nacht.
 Wie zal geen vreugdetranen weenen,
 Waar de eendracht weder is verschenen,
 En vrede uit blijde kinnen lacht.

115

Gij bleeft, mijn land, schoon onverlaten
 Uw' vloot verriën aan Albion.
 En dit uur Ooster en Westerstaten
 Door goud en overmagt verwon.
 Uw kroost stond pal, waar woeste benden,
 Eens tegen u hun moordtuig wendden
 En stroomden langs uw Noorderstrand:
 Uw kroost stond pal, waar roosters vielen.
 En 't vluchtend overschot hunn' kielen
 Weer vaarden naar 't beschaamde land.

Week bij een' staat het oorlog's duister
 Ooit treffend voor het licht der vreê.
 Het schijnt op u met meerder luister,
 Op u vermaagschapt aan de Zee.
 Als de oorlog steeds uw' rust zou stooren
 Dan zeker gingt gij haast verloren,
 Dan werd uw' magt en pracht moeras;
 Maar als g' in vrije vreê kunt leven,
 Dan zult g' u zelf dien roem hergeven,
 Die eens der Volk'ren eerbied was.

116

Gelijk een magt van regendroppen
 In 't koel gebergt' bij één' vergaard
 En bruisend, van zijn' hooge toppen
 Zich afstort met een' snellen vaart.
 Wanneer zij de anders drooge zanden
 Besproeit en vormt tot vruchtb're landen,
 Een Eden schept uit een woestijn:
 Zoo moet de kiel uit Zuid en Noorden,
 Hunne offers brengen op uw' boorden,
 Zult gij Europa's parel zijn.

Gij zult - ik zie de vlag ontrollen 117
 Die nu geen' Brit meer 't eerste groet; -
 De zeilen bollig opgezwollen,
 Op 't wiegen van den vrijen vloed.
 Die vloed, straks nog aan 't buld'rend bruisen,
 Doet ijlings zacht zijn' golven ruischen,
 Nu hij een vloot van Neêrland beidt.
 Waar hy den aardkloot moge omvatten,
 Daar haalt die kiel die groote schatten,
 Die gij Europa door verspreidt.

Waar haast Natuur schijnt heen gevloeden
 Waar eeuwig ijs de pool omsluit -
 Daar durft uw zeeman monsters dooden -
 En sleept die 't buld'rend Noorden uit.
 En waar de warme zonnestrallen
 Op 't aardrijk steiler nederdalen -
 Daar, Neerland, is uw oud gebied;
 Daar laadt het koesterende Zuiden
 Het diepe schip met vrucht en kruiden -
 Alleen Kolumboo's velden niet.

o Stuurman, mijd die rijke stranden, 118
 Weleer de roem van Neêrland's vlag -
 Daar mogt uw vrije kiel eens landen,
 Toen 't oorlog nog te sluim'ren lag.
 Maar Neerland kan dat oord vergeten,
 Als 't heil van ieder' ingezeten
 Dat offer voor den vrede geeft.
 't Blijft liever van dien grond verstoken,
 Dan nimmer 't staal te zien gebroken,
 Waar voor de bange menschheid beeft.

Juich, Vaderland, welhaast verheven,
 De welvaart keert op uwen grond.
 Zy zal dien luister u hergeven,
 Waar in g' eens by de volken stond.
 Zij zal de nageslachten toonen,
 Dat waar de vrede en eendragt woenen
 Hij zelf verwant is aan een' Staat.
 Maar dat een land, in twist ontstoken
 Waar 't recht wordt door 't geweld verbroken,
 Hoe magtig ook, te gronde gaat.
 1802.

Aan den fluitspeler Dahme

119

Apol had eens zijn' fluit verloren.
 Geen toovertoon klonk meer in 't rond,
 Tot dat het tijdstip werd geboren
 Dat zij in Dahme Apollo vond.
 Ex tomp. 1801-6.

**Aan
Julia**

Een ieder moet uw schoon verheffen
 Dat al het schoone samenpaart.
 Uw schoon zou Cypris overtreffen,
 Zoo gij van 't schoone onkundig waart.
 Ex. T. 1802-11.

**Op
Beekhuizen**

Wat alles hier betoovring is
 Was woestenij voor dezen.
 Zoo dwong de fijnste smaak Natuur,
 Doch liet haarzelve in wezen.
 Ex. T. 1804-7.

**Aan
P. C.....s**

120

Geluk mijn vriend, dit teder wichtje
 Groei straks in schoonheid en in ed'le deugden op -
 De voorspoed moet' haar pad met frissche roozen strooijen -
 Zoo klimt 't geluk van u en van dat wicht ten top
 Zoo moet g' u in haar deugd en schoonheid steeds verblijden
 En zult met vreugd dit uur aan haar geboorte wijden
 Ex. T. 1801.

In de Vriendenrol van H.B. Heemskerk

't Is niets een vriend te zijn, als 't alles om ons lacht,
 En vreugde ons aan den disch met volle beker wacht.
 Maar bij den felsten storm, dien de onspoed ooit deed loeijen
 Als dan de vriendschap blijft, zal zij ook eeuwig gloeijen.
 Ex. T. 1801-6.

In de vriendenrol van Thibaut

De stormwind loeije vrij
 Het ruwe jaargetij
 Moog roos en bloem verteeren.
 Maar onze vriendschapsband

121

Houde echter altijd stand
Schoon 't noodlot moog verkeerren.
1801-5.

Avond liefde

Lisette wil - maar kan niet minnen.
Haar trof by maneschijn een schicht
Van die, die Zephijrus uit Amor's koker ligt. -
Kupido ! houd die pijlen binnen !
Want zulke smelten weg voor 't koest'rend morgenlicht.
1801-8.

Filozofij

Een lachje van mijn lieve Roosje
Wanneer zij aan mijn' zijde gaat.
En op haar Leeljen blanke koontjes
Een frisch en gloeiend roosje staat.

Een lonkjen uit haar vluchtige oogen,
Waar 't vuur der prilste jeugd doorspeelt
Een Kusjen op haar purp'ren lippen
Als zy in 't zelfde kusje deelt.

122

Een drukje, dat haar poezel handje
Zoo dart'lend aan mijn' handen geeft.
Een lachje, dat by 't minlijk drukken
Op haar bedaarde lippen zweeft.

Een woordje, dat het godlijk meisje,
Al staam'lend van die lippen vloeit.
En door een kusjen opgevangen
De zielen minnend samen boeit:

Zijn meer, o struische Filozofen,
Dan Sokrates of Platoo's leer.
En wie mijn filozoof wil wezen
Houde Amor voor
1802-11.

Thirsis en Licidas Herderszang

123

't Was in het midden van de schoone Lente dagen -
Als Thirsis, nimmer moede om Galaté te klagen,

Aan eenen held'ren stroom met herder Licidas
 De schaapjes drenkte, nu verzadigd van het gras.
 Kom Thirsis, laten wij ons vee nu verder drijven,
 (Sprak Licidas)

Thirsis.

Ik moet een' oogenblik nog blijven.
 Er wacht hier by dien eik de schoone Galaté
 En vroeg myn' schapen dan by haar geliefde vee.

Licidas.

Myne Iris wacht ik ook by gindsche beuken boomen,
 Daar heeft zy mij beloofd straks met haar vee te komen.
 Ik ga terstond daar heen en zing een minnelied,
 Waarom niet ? ik ben jong en ken nog geen verdriet.
 Ik min een' herderin, die my ook weer wil minnen -
 En die gedachte alleen betoovt mijne zinnen.
 ò Hoor het liedje, dat ik voor haar dichtte eens aan
 Dan wil ik met myn vee naar gindsche beuken gaan

Gelukkige dagen

124

Wat valt gij mij kort.
 Als gy bij mijne Iris
 Steeds doorgebracht wordt.
 't Is morgen, 't is avond
 't vliegt alles voorbij -
 o Iris ! gij voelt het
 Mijn hart klopt zoo blij.
 Als zij aan mijn' zy zit,
 En lacht mij dan aan -
 Dan kus ik haar mondjen
 En lach haar weêr aan.
 Hoe schitt'ren hare oogjes
 Bij 't gloeiende rood
 Der koontjes, waar van ik
 Dat kusje genoot.
 o Zij is de schoonste
 Van heel onze buurt.
 Hoe schoon zijn haar hairen
 Die Zefier bestuurt -
 Zij vliegen onachtzaam
 En vallen dan weer
 Op sneeuw witte schoud'ren
 Al golvende neer
 Daar rijzen twee bergjes -
 Die 't <nijdige> kleed
 Al zuchtend verwijten
 Gij drukt ons te wreed.
 Zij hoort het, die onschuld: -
 Een bos verwet haar wang -
 Door schaamte verwonnen
 Staak ik mijn gezang.

125

Thirsis

Hoe helder is uw stem, wilt gij van Iris zingen.

O mogt de min in 't hart van Galate eens dringen;
 Ik was gelukkig en zong dan een minnelied -
 En dacht dan nimmermeer aan mijn geleen verdriet.
 Wanneer de morgenzon in 't Oost begint te blozen
 Moet de arme Thirsis vaak een zucht van wanhoop lozen.
 Ik zoek langs heel den stroom en krokus en jasmijn
 En roos en Hyacinth en and'ren die daar zijn.
 Ik maak hier van een' krans en vlecht die in haar haren;
 Maar al mijn minnekunst kan zelfs geen lachje baren;
 Zy voegt mij nooit een woord van zachte weemoed toe.
 Ik lach, ik schrei, ik smEEK, zij zwijgt; wat ik ook doe,
 Zy ziet mijn' droefnis aan, en zonder mededogen,
 Mijn' tranen vloeijen uit mijn' rood beketene oogen.

Licidas.

Helaas ! gij kent het hart nog niet, mijn waarde vrind,
 Van uwe Galaté, die gij zoo teêr bemint.
 Zeg haar; mijn Galaté, 'k ga met eene and're leven
 En wees verzekerd zij zal u haar liefde geven.

Thirsis

126

Voor dezen besten raad dank ik u, Licidas.

Licidas.

Geen dank. - ik ga en wacht mijn meisje in 't gindsche gras.
 1799-7.

De Lente

Lieve lente, een nieuwe jeugd
 Voel ik door mijne ad'ren dringen.
 Dropjes van de reinste vreugd
 Smaak ik in uwe eerstelingen
 Alles juicht en heinde en veer -
 Jeugd keert met de Lente weer.

De onbetemb're winter vlood
 Grimmend naar de Noorder kinnen
 Toen hij u in morgenrood
 Aan het heldere azuur zag klimmen.
 Schrikkelijk was zijn gebied,
 Maar zijn' woede duurde niet.

Lente, welk een zachten gloed
 Spreidt gij over veld en boomen -
 Als g' een jonge grasscheut voedt,
 Of de blaadjes uit doet komen.
 Alles juicht en heinde en veer -
 Jeugd keert met de lente weer.

127

Toch keert mijne lente niet -
 Hoe z' in alles weêr moog keeren.

Hoe rondsom mijn oog haar ziet -
 Moet ik echter haar ontberen.
 De ouderdom zijgt bij mij neêr -
 Ach ! mijn jongheid is niet meer.

Hoe, Arist, zou deze taal
 Immer van uw' lippen vloeijen !
 Hoe ik op deez' aardbol dwaal'
 'k Voel mijn hart van grootheid gloeijen.
 o Mijn' ziel is eenmaal vrij,
 Hoe z' aan 't stof gekeetend zij.

Zou die God, die uit het niet
 U op dezen grond deed zwerven,
 Daar g' in alles Lente ziet -
 U voor de eeuwigheid doen sterven.
 Gij die thans de Lente ontbeert,
 Waar z' in alles wederkeert.

128

Gij zult eens den vegen dood
 Uwe legersteê zien nad'ren,
 En zijn' koude hand van lood
 Voelen op uw borst en ad'ren. -
 Sterveling, gevoel u groot,
 Juich bij 't nad'ren van den dood.

Dat hij roove uw koud gebeent -
 Hij kan uwe ziel niet treffen -
 Zij zal, waar men u beweent,
 Zich uit 't ijdel stof verheffen.
 Juich, dan keert uw Lente weer -
 En ontwijkt u nimmer meer.

1803-4.

Aan

129

Intro Ubique bij hare laatste byeenkomst op den 7 Maart 1801

Triumf, o Raad de Lentebloemen
 Omringen 't jeugdig hair:
 Vergelding moet u rozen vlechten
 En op uw jonge schedels hechten; -
 Terwijl de dankbaarheid zich met vergelding paar'.

Die dankbaarheid brengt voor uw voeten
 De brave Jongeling -
 Hij wil zyn' jeugd uw' vriendschap wijden
 En denkt nog vrolijk aan die tijden
 Toen hij het eerste licht van uwe zon ontving.

Een nacht van dikke duisternissen
 Omving hem overal.

De doornen groeien op zyn' wegen,
 Geen maanlicht loeg zyn' treden tegen,
 Een duistere afgrond wachtte op zynen wissen val.

Hij beefde - maar uw mededogen
 Greep zijn' verdoolde hand -
 Straks waren nacht en doorn verdwenen -
 Hij trad op rozenpaden henen
 Bij 't licht der Lente naar 't nieuwe vriendenland.

Zou' hier zyn' hand geen' rozenkransen
 Aan uw' verdiensten biên.
 Ja pligt moet hier de snaren dwingen
 En dankbaarheid een loflied zingen;
 Als het gezuiverd oog deez' achtb'ren Raad mag zien.

Triumf ! daar door vereende krachten
 Het woelig monster stierf !
 Triumf ! daar tegen woeste wetten
 Uw wijs bestuur zich dorst verzetten -
 En zoo van Neêrland's jeugd een lauwertak verwierf.

Zoude iemand tegen u vermogen
 Met magt of fijn beleid.
 Vergeefs ! uw sleutel opent zalen.
 Zij kan 't geheim uit harten halen: -
 En ieder aanslag zwicht voor uw standvastigheid.

Zoo moet zich dank - aan Feestlied paren
 In dezen Sleutel Raad.
 Zoo moet, waar vrede en welvaart woenen,
 Den beker 't vergenoegen kroonen
 Als hij met schuimend vocht zoo blijde in 't ronde gaat.

Zingt Jö, leêgt de glazen juichend
 Op 't heilig Raden klaverblad.
 Wil Jö Jö nu herhalen.
 Vult vrolijk al de Feestpokalen
 Op 't drietal schoonheên, dat den zachtsten wijn steeds had.

Aan
N.J.A.C. Hoffman
by zyne bevordering tot meester in de beide
Rechten den 23 Sept. 1801

O troosterin der aard,
 Den zuivren wierook waard,
 Dien van den Sterveling
 Het outer ooit ontving.
 Toen gij, gerechtigheid,
 By ons werd ingeleid
 En voor uw aangezicht

De boosheid had gezwicht.
 Toen week de donk're nacht
 Door 't onrecht aangebragt.
 De purp'ren morgenstond
 Scheen 't dauwend aardrijk rond
 Zijn vrolijk wekkend vuur
 Scheen door het heldere azuur,
 De Lente daalde neêr,
 De Zefiers keerden weêr.
 En 't lied van 't Englenkoor
 Klonk uwen Tempel door.
 De veld'ling zag dat licht
 ontwaakt, op uw gezicht.
 Den wellust drong in 't hart
 De vreugd verwon de smart.
 En gulle dankbaarheid
 Was op 't gelaat verspreid.
 Welhaast zag hij den man
 Die hem zyn' have ontnam,
 Om zyne gruweldaan
 Gevloekt ter helle gaan.

133

Gij drongt ten kerker door.
 En - daar trad de onschuld voor.
 Zy wierp de kluisters af
 Die haar de snoodaard gaf.
 Haar zwak maar vriend'lijk oog
 Zag vrolijk naar omhoog -
 En zong u 't zuiverst lied
 Dat dankbescheid gebiedt -
 Ja, heel natuur verblijd
 Had u een' zang gewijd.

o Menschentroosterin
 Dring 't hart des Jong'lings in
 Spreek gij door zijnen mond
 Het onrecht schrik in 't rond.
 Zoo lach' hem voorspoed aan
 Langs effen wisse paân,
 En waar hij ook moog treên

134

Zyn' wellust, zijnen vreugd
 Een' maagd van zuiv're deugd,
 Wier borst de harttaal loost,
 Wier wang van onschuld bloost,
 Zink' door een' zuiv're min
 Welhaast zyne armen in,
 En voel daar nog, wanneer
 Bij 't wijkend Lenteweêr,
 De gure herfstdag naakt
 Dat trouw gelukkig maakt.

**De
Verongelukking van het naar Oost Indien
varend Koopvaardijfchip de Vrede
op de hoogte van Dunchurch
den 23 November 1802**

135

De nacht vliedt van den hemeltrans
 En 't stargewelf verbleekt.
 De dageraad in purp'ren glans,
 Die door de dunne wolkjes breekt,
 Ontdekt het blaauwend strand.
 De zee wiegt zacht op 't oeverzand
 En slechts in 't onbegrensd verschiet,
 Ruischt van den Zefier zacht gewekt,
 Die over 't vlakke water trekt
 Het golfje van een' vliet.

God regeert: zyn alvermogen
 Strekt zich over zee en land.
 Met één' wenk slechts van zijne oogen
 Steekt hij 't vast gebergte in brand.
 Op zyn' stemme woên de stormen
 Aan den Noord- en Zuider as.
 Hij kan brullende onweêrs vormen
 Waar nog straks de Lente was.
 Hij gebiedt, - de orkanen zwijgen,
 En de donder gromt niet meer.
 Hy doet straks de Schepping hijgen,
 En nu rust die Schepping weêr.

136

o Scheep'ling, trouwt, helaas ! de diepe stilte niet
 Hij, die 't heelâl gebiedt,
 Kan in een' oogenblik den oceaan doen brullen,
 Nu maar bewogen door den vloed.
 Dien effen hemel in de zwartste wolken hullen,
 Waar aan slechts hier en daar het oog een wolkje ontmoet.

Nog duurt de stilte voord.
 Geen windje wordt gehoord
 En ieder tuurt het strand
 Van 't magtige Engeland
 Langs eene vlakke baan
 Met vrolijke oogen aan,
 Onkundig van den nacht,
 Waarop het onweer wacht.
 Zoo ziet de tortel rond,
 Langs een bebloemden grond,
 Gezeten in een' boom
 Zich spieg'lende in den stroom.
 Zy waant zich immer vrij
 En kirt en huppelt blij: -
 Daar schiet een roofdier uit
 En 't duifje wordt zijn buit.

137

Hoe ak'lig wordt de stilte in 't onafmeetbaar rond.
 Zoo zwijgen ouderen met bleek bestorven' mond
 Daar zy de dood maar van hunn' eenigen zoon bekomen,
 Terwijl na dezen schrik hunn' tranen sterker stroomen.
 't Wordt avond en de zon zinkt in den Watervloed,
 En verwt den hemel met een' ak'lig rooden gloed: -
 Die gloed verflaawt allengs. Aan de effen Zuider kimmén
 Verspreidt zich luchtig zwerk - de held're starren glimmen
 Niet meer. - Een witte streep die uit het Westen koomt,
 Gelijk aan 't Noorderlicht, dat langs den hemel stroomt,
 Schiet achter eene bank van zaam geperste wolken: -
 De heele Schepping zwijgt. - Maar in de diepe kolken
 Der zee hoort men gegrom als van een dond'rend weer. -
 De wimpels hangen op de bruine zeilen neêr.
 Een ijslijk zwarte wolk bedekt en Zuid en Noorden. -
 Men hoort een ligt geruisch van Eng'lands verre boorden.
 Daar barst de stormwind los - daar bruist de ontstoken Zee,
 En rukt de zware kiel op woeste golven meê.
 Een donk're nacht gebiedt, en 't klett'ren van den regen,
 Loeit met den fellen wind 't gebrul der baren tegen.
 De orkaan smijt steng en zeil in 't <köken> van den vloed:
 Het roer slaat van de kiel - een' groote zee verwoed
 Holt over 't sling'rend schip en stort al schuimend neder,
 Maar waar zij nederstort, daar woedt zy loeiend weder.

138

Wie zal, u Scheep'ling hulpe biên ?
 De noodkreet moog den toon verheffen
 Waant gij, o worm, zijn' hand te ontvliên
 Op wiens bevel de donders treffen.

o God, daar stort het schip - een golf - het scheurt van één'.
 't Gekarm van jong en oud dringt door de wolken heen.
 Een enkel oogenblik - en honderden verdrinken,
 Die huilend met een wrak ten duistren afgrond zinken.
 De een reikt zyn' zwakke hand nog zijnen lieven vrind,
 Terwijl de wilde zee hen beiden fluks verslindt.
 Hem, die den wissen dood nog vliedend hoopt te ontkomen
 Wordt door een' rukwind straks de ranke mast ontnomen
 Een nieuwe golf bruist aan - en alles is vernield.
 En verder, broeder, zoon en vriend zijn alle ontzield.
 En wie nog op een' plank was naar het strand gedreven
 Laat tegen 't klippig strand zijn uitgemarkt leven.
 Ach ! God, - maar neen ! aanbid, vermetel Sterveling,
 Ook waar zijn hand ons treft, daar daauwt zijn zegening.

139

God is groot. Zyn' wyze wegen
 Blyven boven ons verstand.
 Wat wij schepselen verkregen
 Gaf ons zijne algoede hand.
 Hij wil, dat wij tranen plengen
 Bij een smartelijken dood.
 Zoo wij hem die hulde brengen:
 God is liefde, God is groot.

Schreit met mij, natuurgenoten,
't Geen de menschheid u gebiedt.
Iedre traan, door u vergoten,
Rolt vergeefs op 't aardrijk niet.
Ied're traan vereêlt uw wezen
En herinnert u uw lot;
Doet den dood u minder vrezen,
En vaart uwe ziel by God.

Schreit met mij, o Batavieren,
Heft een' bittren klaagtoon aan.
Uwe wimpels mogen zwieren
Op den breeden Oceaan.
Ach ! als de Almagt door orkanen
Uw' gewaande magt verslindt
Waar toch spelen dan uw vanen
Met den zachten Zuidenwind.

140

Beeft, wanneer g' op Dunchurch's stranden,
't Bruisen van de baren hoort:
Waar de zee in 't heftig branden,
Vriend en broeder heeft gesmoord.
Yst, als g' op die nare boorden
Naakt gekneusde lijken ziet:
En de stilte van die oorden
Diepe eerbied u gebiedt.

Daar ligt een Jongeling met half geslotene oogen,
Nog naauwlijks schreiende aan der oud'ren arm onttoogen
Geworpen op een strand, waar hem geen Sterv'ling kent,
En waar geen maag of vriend zich naar zyn grafplaats wendt.
Ongunstig door 't Fortuin in 't Vaderland bejegend,
Wierd elders ligt door haar zijn jeugdig lot gezegend.
Maar waar zijn loop begon, daar eindigt dien de dood.
Hier rust een Jongeling (+), wiens ziel zoo eêl als groot,
Zich ijfrig, door geen gift van laf vermaak bedorven,
In Nederland een' schat van wijsheid had verworven,
Hij liet twee broed'ren daar - keert naar zijn Vaderland, -
En hier sneeft hij, helaas, aan een verwijderd strand.

(+) J. Berrangé geboortig
van de Kaap de goede hoop

Ginds aan den voet der rots met lillend schuim omgeven
Vertoont zich 't lijk eens mans dan hier dan daar gedreven.
Zyn' wonden zijn een blijk van zyn' standvasten moed:
Ligt stortte korts zijn' hand nog 't ongewroken bloed
Des trotschen vijands en bij 't dond'ren der mortieren,
Deed ligt zijn' stalen vuist zijn' bende zegevieren.
Door 't lot zoo lang gespaard, zyn Vaderland gewijd -
Sneeft hij waar hij niet voor haarstede en altaar strijdt.
Plengt op zyn dierbaar lijk uwe ongedwongen tranen
Zij zijn hem tot een' zuil, versierd met eerevanen.
Hier ligt, gelijk een bloem van haren steel gerukt
Of door de dart'le hand een's wand'laars afgeplukt,
Een meisje, jeugdig, schoon - maar met verbleekte lippen
Die nog de laatste zucht des levens schijnt te ontglippen
Haar handen, waar zij mede om redding had gebeên,

141

Zyn nog te zaam geklemd: haar net gevormde leên
 zijn deerlijk gewond. - Ach neen ! Ellendelingen,
 Gij eischt niet om de lier voor dit tafreel te dwingen
 Gij vraagt een' schildering van al uw rampen niet.
 Een traan, die uit het oog der Batavieren vliet,
 Voor zeker, zal den glans des schoonsten zangs verduist'ren
 En naar uw naam en ramp nog 't nageslacht doen luist'ren.

God is groot. Zijn' wijze wegen 142
 Blijven boven ons verstand
 Wat wij schepselen verkregen
 Gaf ons zijne al goede hand.
 Hij wil dat wij tranen plengen
 Bij een' smartelijken dood.
 Zoo wij hem die hulde brengen;
 God is liefde, God is groot.

De dood van Selima

143

o Zielen, die gevoelig zijt,
 Hoort naar mijn droeve zangen,
 Helaas ! en ach ! galm' wijd en zijd
 Met nat bekreten wangen.

In ouden tijd in Nederland
 Een goelijk poesje leefde,
 Die al de katten van het land
 In schoon te boven streefde.

Hare oogjes waren bliksemgloed,
 Haar pootjes fyn van klauwen;
 Haar krollen was verruklijk zoet,
 Welluidend was haar mauwen.

Haar wooning was een gottiesch slot,
 Omringd met hooge muren.
 Zij was bemind in 't gottiesch slot,
 Maar geenszins by de burenen.

Zy was op 't land en in de stad 144
 Bekend by oud en jongen.
 Zij was de meest befaamde kat,
 Die Barden ooit bezongen.

Maar ach ! gij die gevoelig zijt,
 Hoort naar mijn' droeve zangen:
 Helaas ! en ach ! galm wijd en zijd,
 Met nat bekreten' wangen.

Zy was om haren zachten aard
 En geest in haar manieren,
 Haar blaauwe vlek en knevelbaard,
 Het pronkstuk van de dieren.

Maar wie verbant den wrev'len moed
 Haar door Natuur gegeven ?
 Welk sterv'ling heeft uit kattenbloed
 De valscheit ooit verdreven ?

't Verderf vonkt uit haar pinkend oog,
 Die kat nog straks zoo teder !
 Zij steekt haar' dikken staart omhoog
 En zwaait dien heen en weder.

Zy krolt, en maauxt en krabt en springt
 Van muur op muur en daken.
 En 't kattendom, dat haar omringt,
 Durft naauwlijks haar genaken.

145

Zy woedt in tuin, in huis en zaal. -
 Haar poot velt alles neder.
 Haar dolheid kent noch pak noch paal,
 Die kat nog straks zoo teder.

Maar ach ! gij, die gevoelig zijt,
 Hoort naar mijn' droeve zangen:
 Helaas ! en ach ! galm wijd en zijd,
 Met nat bekreten wangen.

Daar schiet uit een' metalen mond
 Een hagelbliksem henen -
 De poes stort zwijm'lend op de grond -
 En aller oogen weenen.

Zieltogend slaat zij 't brekend oog
 Nog op hare oude vrienden -
 Een zucht heft nog haar' borst omhoog -
 Haar ziel vaart met de winden.

Vermeet'le, die, op eigen' grond,
 Vermoordt de roem der katten:
 Zeer, uit der harten diepe wond,
 Een lollend poesje schatten.

146

o Weet; een kat in Nederland
 Moge al uw goed vernielen -
 Daar zij aan 't menschedom schijnt verwant -
 Moogt gij haar niet ontzielen.

o Sterv'ling, die gevoelig zijt,
 Hoor naar myn' droeve zangen;
 Helaas ! en ach ! galm wijd en zijd,
 Met nat bekreten wangen.

Zij is niet meer die kat zoo waard !
 Waar zijn die fulpen ooren !
 Waar is die lange knevelbaard !
 Die poot en kromme spooren.

Helaas ! den wormen tot een' prooi !
 En straks welhaast vergeten. -
 Neen ! hoe de wind haar stof verstrooi',
 Haar naam wordt nooit vergeten.

Eens zal een dankbaar nageslacht 147
 Een' marm'ren zuil haar stichten;
 En met een' schitterende pracht
 Daarop haar' deugden dichten.

o Zielen, die gevoelig zijt,
 Gij hoort mijn' droeve zangen:
 Helaas ! en ach ! galmt wijd en zijd
 Met nat bekreten wangen.
1804-8

De tuin der natuur 148

Natuur, gij toont ons in uw tuin
 Uw's Scheppers groote magt -
 En voegt den trotschen aardworm toe. -
 Dit heeft hy voortgebracht.

Wie vindt daar 't alvermogen niet
 En voelt zijn nietigheid !
 De tijd vliegt heen' - de doodklok slaat -
 Daar is het graf bereid.

Bezef dit Sterv'ling en beschouw
 Het kunstwerk der Natuur;
 Besteed hier toe deez' oogenblik,
 Dit vliegend levens uur.

Aan schouw dat uurwerk boven u,
 Dat maatloos zonnen veld
 't Is God, die haren stand of loop
 In 't ruim heeft vastgesteld.

Wanneer de snelle stormwind loeit,
 De lucht in 't bruin zich hult -
 De bliksem 't bange veld verlicht,
 't Is God, wiens donder brult.

Als 't zwoele zuidenwindje blaast, 149
 En lispelt in het woudt -
 't Is God, die door een enk'len wenk -
 Den storm verwijderd houdt.

De drop, die uit de wolken valt
 En 't smachtend veldgroen voedt. -
 De dauw, die over de akker drijft. -
 Vertellen - God is goed.

Die goedheid meldt de morgenstond
 Als 't pluimgedierte zingt -
 Als een vernieuwde jeugd door heel
 De ontwaakte Schepping dringt.

Wat ook het oog moog gadeslaan -
 't Is al oneindig schoon
 Het kleinste diertje spreidt den glans
 Van 't gansch heelal ten toon.

o Stervling, zie dus overal
 Uw's Scheppers groote magt; -
 En zeg in 't stof geknielt; uit niets
 Heeft God dit voordgebracht.
 1799-9.

Het onweder

150

Hoe zwijgt heel de Natuur
 Met diep ontzag alreeds in 't brandend morgenvuur
 Men hoort geen gorgelzang van schelle nachtegalen
 Zy zitten treurig in een boom.
 En 't ruischend beekje, dat door 't stille veld komt dwalen
 Vertraagt haar' stroom.

De Zefier gansch vermoeid
 Blaast zynen adem uit op 't roosje half verschroeid.
 De steile populier laat al zyn' blad'ren hangen
 Als door een snellen storm verscheurd.
 De matte Sterveling kan zelf geen' rust erlangen -
 Daar alles treurt.

Een damp bedekt het veld -
 't Is of Natuur alreeds den doodschen herfst vermeldt.
 Het lustloos vee verlaat de dorre klaverstreken,
 En zoekt de koele heuvelbron.
 Ja, heel de Schepping schynt haast aan dit oord bezweken
 Voor 't vuur der zon.

Een wolkje drijft omhoog
 En tocht en woelt en draait aan 's hemels Zuider boog.
 Het groeit, drijft aan, en schijnt zich langzaam uit te strekken
 Ver over bergen, bosch en veld. -
 De donder rommelt reeds - hij schijnt natuur te wekken
 Waar 't Zuiden zwelt.

151

Daar steekt de stormwind op
 En vaart een' wolk van stof ten donkren hemel op
 Hij rukt verwoed den kop van eiken beuken boomen;
 Als halmen van hunn' zwakken stam.
 Gelyk den wreden tand des wolfs niet kan ontkomen,
 Het weerloos lam.

Daar stort de regen neer. -
 Door 't buld'rend onweêr licht de bliksem keer op keer.
 De schorre donder kraakt - paleis en rotsen beven
 Of scheuren op hunn' vest van één.
 Zoo vaart de Godheid, door het bliksemvuur omgeven
 Langs 't aardrijk heen'.

De storm heeft uitgewoed. 152
 De duisternis verdwijnt - met haar de bliksemgloed.
 De blyde Schepping lacht het vrolijk daglicht tegen,
 Dat door verdunde wolken straalt,
 En van het juichend veld, verkwikt door malschen regen,
 Een Eden maalt.

Een koeltje wiegt den boom
 En jaagt de frische lucht door bosch, langs veld en stroom,
 Het schitt'rend zonlicht doet de wolken zwarter schijnen,
 Waarmeê de donder grommend wijkt:
 Gelijk een Leeuw, die moê door folterende pijnen,
 In 't woud bezwijkt.

o Gij, die van uw' troon
 In storm en bliksem vuur uwe almacht spreidt ten toon,
 Waar 't menschedom beeft, wanneer uw felle donders kraken
 En uw geduchte stormwind woedt. -
 Daar zie ik straks den mensch dus juichend u genaken;
 o, God is goed.

1799-7.

Huig de Groot

153

Virtus recludens immeritis mori
 Coelum, negatâ tentat iter viâ:
 Coetus que vulgares et udam
 Spernit humum fugiente pennâ.
 Horat.

Wat heilig vuur doorgloeit mijne ad'ren
 Als voor mijn' geest de vrijheid zweeft.
 Zy voert mij in den kring dier vad'ren,
 Waar Huig zyn' raad aan Neêrland geeft.
 Dat Neêrland ziet hem opgesloten.
 Gevloekt, uit have en goed verstoten
 Of balling zwerven tot zijn dood.
 Hij blijft het wonder van deze aarde -
 Europa kent zyn' roem en waarde
 En 't wereldrond eert Huig de Groot.

Waar gij, o Batavier vergeten, 154
 Bij 't buld'ren van den krijgs orkaan,
 U ziet door twist van één' gereten
 Op de oevers van een' afgrond staan.

Daar moet' mijn zang uwe aandacht trekken,
 De Groot dat eêl gevoel weêr wekken,
 Voor godsdienst en voor Vaderland.
 Daar zult gij vleijerij vervloeken,
 Het spoor van deugd en wijsheid zoeken
 Waaraan uw welvaart is verpand.

Hoe maal ik 't wonderlijk vermogen
 Van 't jong maar goddelijk verstand,
 't Geen naauwlijks de eerste jeugd onttoogen
 Reeds schittert buiten Nederland.
 Geen lage vleizucht kon het heeten,
 Waar Huig, zoo jong, een gouden keten
 Ontving van Frankrijk's Antonijn -
 De roem zyn's naams alleen dwong troonen,
 Om de aard den Jongeling te toonen,
 Die 't wonder van die Eeuw zou zijn.

Zoo durft, waar and'ren lager zweven
 Te recht beducht voor 't wis gevaar -
 Zich boven 't hoogste zwerk begeven
 De pas gevleugende adelaar.
 Aratus oog volg' duizend zonnen,
 Capella leere uit de echtste bronnen
 Hoe schoon de taal van Rome zij.
 De Groot, nog naauw'lijks dertien jaren,
 Durft reeds hun diepst vernuft verklaren
 En zet hun nieuwen luister bij.

155

Laat de ouheid Nerva's zoon vrij roemen,
 Als hy het recht in Rome wijst.
 Myn vaderland zal Hugo noemen
 Wiens luister boven de oudheid rijst.
 Gij hoort hem, Delft, zijn' wijze reden
 Met Ulpianus kracht bekleden
 In Themis heil'ge orakelzaal.
 De trots mag in uw borst ontgloeijen. -
 Hij zal eens Noord- en Zuiden boeijen
 Aan zyn vernuft en Godentaal.

O de eerbied houdt myn' ziel gekluisterd
 Bij 't denken aan dien Huig de Groot,
 Wiens oog, door geene vlek verduisterd,
 Door 't heiligdom der wijsheid vlood
 Die, welk een nacht hem mogte omringen,
 In 't helderst morgenlicht kon dringen
 Van Romen of van Griekenland.
 Of die door 't heiligst vuur gedreven
 Zyn have en goed en roemrijk leven
 Voor burgervrijheid gaf te pand.

156

Daar spant zyn' hand de lier van Romen
 En volgt Tibul of Flaccus na -
 Of schept ons goddelijke droomen
 Op het omstraalde Golgotha.

Nu weet hij, uit gewijde blad'ren
 Een schat van wijsheid op te gadren
 Voor een bewondrend nageslacht.
 Of heeft door godlijk licht ontstoken
 De waarheid van die leer gewroken,
 Die Jezus op deze aarde bragt.

Nu leent zyn' hand de zwanenveder 157
 Die eens een Tacitus bezat.
 Hier stort een hooge troon ter neder,
 Daar groeit een rijk of wereldstad.
 Zyn' taal verschrikt, het trotsch Britanje,
 Als 't op 't vergruwde juk van Spanje
 De vrijheid met de Groot ziet staan.
 Hij lacht met hunn' gesmeede wetten,
 Om onder heerschappij te zetten
 Den onbetemb'ren Oceaan.

Zyn geest dwaalt door het dikke duister
 Der lang verachte aloudheid heen'.
 En toont zyn land in vollen luister
 Zyn' wyze wetten en zyn' zeën.
 Welk wijsgeer ooit in 't weidsch Athenen
 Of Rome of elders heeft geschenen
 Zyn brein doordacht hun groot verstand.
 Daar blinkt de Groot in al zyn' waarde,
 Hij schenkt een Wetboek aan deze aarde
 En eeuwigen roem zyn Vaderland.

Leest gij, o Vorsten, deze blad'ren 158
 Eens 't gulden dagboek van Gustaaf !
 Voel, dwingland, sidd'rend in uwe ad'ren
 Wie koning, burger zy of slaaf.
 Dat Rome uit eene aloude vede
 Dit recht van oorlog en van vrede
 Voor een verblind gemeen verbrand'.
 Europa zal dat boek bewond'ren,
 't Zy het den woesten krijg hoor' dond'ren,
 Of vrede heersche op zee en land.

't Is niets een groot vernuft te wezen,
 Als deugd zyn' werking niet gebiedt.
 Een Staat moet zulk een monster vrezen,
 Dat niets dan eigen grootheid ziet.
 De Groot, alleen door deugd gedreven,
 Verslaaft zijn roemrijk burgerleven
 Aan duizend zorgen van den Staat.
 Door goud noch kerker om te zetten
 Zweert hij by Neêrland's vrije wetten
 Waar tweedragt aan het woeden slaat.

Werd ooit op aarde een volk gevonden 159
 't Welk geen' verdiensten heeft miskend.
 Belooning is aan 't lot verbonden
 Of wordt voor stom metaal gevent.

Waar Huig het heil van Neêrlands kerken
 Bevord'ren en gewenschte perken
 Wil zetten aan gevreesde magt.
 Daar worden wetten ijd'le woorden,
 Daar ziet men Barneveld vermoorden
 De Groot op Loevestein gebragt.

Zoo grimt in de Afrikaansche wouden
 De grijze tijger, zoo geducht -
 Als hy den prooi waant vast te houden,
 Daar die zijn' woeste klaauw ontvlucht.
 Hoe wacht en slot en grendel waken !
 De huw'lijks trouw kan kluist'ren slaken
 En vreest een' Eeuw'gen kerker niet.
 De Slotvoogd knarst vast op zijn' tanden,
 En Maurits voelt zijn' boezem branden
 Nu hy de Groot in vrijheid ziet.

o Neerland zie hem balling zwerven, 160
 Dat heerschzucht zijnen naam verdoem,
 De Groot kan land en have derven,
 Maar nimmer wijsheid deugd of roem.
 Die roem klimt met zyn' tegenheden; -
 De in 't Noorden afgelegen Zweden
 Vertrouwen hem meê 't roer van Staat.
 Versailles moet dien Huig waarden
 Een Richelieu zijn' deugden eeren,
 Schoon deez' hem om zyn' deugden haat.

Dien waande eens heerschzucht te vermeêren,
 Den wijsten, braafsten, grootsten man !
 Zoo moest mijn Vaderland eens leeren,
 Hoe groot een balling wezen kan.
 Pompejus krijgsheir wordt verslagen,
 Een Cicero durft vrijheid vragen
 En keert tot Cesar huich'lend weêr.
 De Groot wil liever balling sterven
 Dan vrijheid immer meer verwerven
 Ten minsten koste van zyne eer.

Maar wien bestaat myn' Nimf te zingen, 161
 Dat wonder de eerbied van deze aard' !
 Ik tracht voor hem den toon te dwingen,
 Zyn' grootheid houdt mijn' lier ontsnaard.
 De wijsheid zal zyn' lof verhalen,
 De deugd zyn' groote ziel ons malen
 Waarop een wereld nederziet . . .
 o Huig, die Eeuwen nog zult leeren,
 Ik kan u als een' heilig eeren,
 Maar u bezingen kan ik niet.

Gy, Vaderland, zult eeuwig roemen
 Op 's wereld's wonder, Huig de Groot,
 't Geweld durfde eens zyn' naam verdoemen,
 Maar gij aanbidt hem na zyn' dood.

Geen Batavier kan hem vergeten,
 Die, trots vloek ballingschap of keten
 Zyn roem op deugd gevestigd heeft.
 Wiens nageslacht, waar Eeuwen zinken,
 Europa's lofzang nog hoort klinken;
 "De Groot heeft hier op aard' geleefd".
 1804-6.

Aan Julia

162

O Zalig oogenblik ! o altijd zoet herdenken !
 Een tijdstip, dat mijn hart nog lafenis zal schenken,
 Wanneer de grijsheid op myn' schedel nederdaalt.
 Ach ! ligt dat hier mijn' ziel in mijmeringen dwaalt,
 Mijn oog zich door het vuur der jeugd nog laat verblinden
 En, waar geen' roosje bloeit, een Eden meent te vinden.
 Neen, meisjes, Amor moge in de eerst ontvonkte jeugd
 Verbeelding werken doen ten koste van de deugd,
 En zich in ieder meisje een beeld van godheid malen,
 Met haar in Zefiers op een rozenleger dalen,
 Gekluisterd in haar' arm de onzalige aarde ontvliên,
 En eindeloos geluk uit loutre schimmen zien.
 Die min is met mijn' jeugd reeds lang voorbij gevaren,
 Die blindheid mindert bij 't vermeerd'ren van de jaren,
 En 't glansrijk luchtbeeld, dat mij zoo betoovrend scheen,
 Maar langzaam in 't verschiet in ijdlen rook verdween,
 Zal troostrijk nog mijn hart in rijp'ren leeftijd leeren,
 Wanneer ik naar mijn' jeugd nog blyd' mij om zal keeren
 Hoe schoonheid ons verrukt op wieken met zich voert,
 Terwijl zij de oogen boeit, maar 't harte zelf niet roert.

O meisje, zou uw schoon alleen mijne oogen treffen,
 En slechts een tooverbeeld zich voor mijn geest verheffen.
 Voelt dan mijn jonge borst een nooit gekenden gloed.
 Wanneer mijn dwalend oog uw vonklend oog ontmoet,
 Alleen, om dat Natuur u treflijk heeft geschapen
 Naar 't beeld van Cypris, als z' op rozen ligt te slapen.
 Neen ! 't Schoon bragt in mijn' ziel nooit dit gevoel te weeg,
 Dat bij 't herdenken zoo in zoete mijm'ring steeg,
 Het schoon kon wel mijn hart een' oogenblik bekooren,
 Maar na dien oogenblik had reeds die glans verloren,
 En bij 't herhaalde zien aan 't klatergoud gewend,
 Verdween bewond'ring en werd koelheid in het end.

163

Gij, die den Schepter zwaait van al wat liefde ooit ademt,
 Die met een' wenk 't gevoel van het heelal omvademt,
 Wiens oog de stugheid uit bevrozen harten bant,
 Wiens vonk is aan 't geluk en aan 't verderf verwant.
 Welk nameloos gevoel dreeft gij door borst en ad'ren,
 Wanneer mijn starend oog het meisje 't eerst zag nad'ren.
 o Waar mijn hart gevoelt, daar blijven lippen stom;
 Uw taal is zwijgen, maar 't gevoel uw heiligdom.
 Gij voert mij weer te rug naar de eigen' wandeldreven,

Daar, meisje, zie ik u voorby mijn' zijde zweven; -
Ik werp den eersten blik bewond'rend op u neêr; -
Zie opgetogen om en keer bewond'rend weêr.

O meisje, dat de tijd myn' jeugdige uren roove,
En in myn' borst den vonk der eerste jeugd verdove.
Mijn snellend leven, naar zyn' wisse grenzen spoed',
En grijnzende ouderdom op mijne leden woed',
Hij moog' de stralen van 't bezadigd oog verduistren,
Hij zal den adeldom van 't harte nooit ontluist'ren.
Gedragen naar het graf, zweeft gij voor mijnen geest,
Ik vind dat meisje weer, 't geen 't eertijds is geweest.
Dan zullen voor myn' treên nog jonge rozen bloeijen,
Dan zal van 't eelst gevoel myn' matte borst nog gloeijen
En bij den laatsten snik, die aan die borst ontvlieft,
Ontzink' de wereld mij - maar gij ontwijkt mij niet.

164

o Lieve Julia, welk tooverend vermogen
Streelt uit uw' zuiv're ziel door uw' beminlijke oogen !
't Gevoel, 't welk de eerste blik heeft in mijn hart verspreid,
Klimt bij elk' oogenblik in ed'le zuiverheid;
Herhalend zien kon hier geen' zuivren gloed verkoelen,
Dien nooit de schoonste maagd mijn' borst had doen gevoelen,
Maar ieder tijdstip, dat ik u, o meisje, zag,
Was mij de morgen van den schoonsten lentedag.

Ja, de indruk, dien uw oog heeft in mijn ziel geweven
Houdt boven 't aardsch gevoel voor 't schoone mij verheven.
Wie zijt gij, Lucia ? wat is uw schoone leest ?
Een roos, die 's morgens bloeit - bekoort - en is geweest.
Ik hoor een' killen wind van 't huivrig Noorden komen:
Hij blaast een dorren herfst langs velden en door boomen.
Voor zijnen adem zwicht alôm die schoone jeugd,
Waar zij geen' straal ontleent aan schaars bezochte deugd.
Helaas, o Lucia, daar is uw schoon verdwenen !
De herfst heerscht in uw oog - de Lente is lang daarhenen.
Geen blosje siert uw' wang - het roosje bloeit niet meer -
't Verderf knaagde aan haar' steel, de wind blies en 't viel neêr.

Ik zie verganglykheid, waar ook myn oog zich wende,
Wat eertijds glansrijk scheen, wordt nietig stof in 't ende.
Een' reeks van jaren drijft voor mijn' verbeelding heen,
De jeugd wordt ouderdom en de ouderdom verdween.
Geslachten rijzen en geslachten sterven weder;
Paleizen pralen en paleizen storten neder.
En al wat hier mijn oog van pracht en schoonheid vindt,
Is stof, dat wordt vertreên, of opvliegt met den wind.
Alleen gij, meisje, blyft met de eigen jeugd omgeven;
De zelfde morgenblos blijft op uw' wangen zweven
En, hoe verganglykheid langs u daar henen toog,
Dat edel vuur der deugd behield uw minlijk oog.
Ja, hier gevoelt mijn ziel haar aanzijn en haar waarde,
Zij scheidt de kluisters af van 't stof der wisslende aarde,
Mijn oog volgt schreijende den snellen tijdstroom na,
Maar de eindigheid verschijnt, en met haar Julia.

165

Helaas ! veroordeel niet: - Zoudt gij gevoelens wraken,
 Die bij een' straal van hoop mij reeds gelukkig maken.
 Is 't onnatuurlijk, dat 'er ware liefde gloeit
 Waarvan uw' lippen nog geen enkel woordje vloeit.
 Is 't overdreven, dat de kracht van jeugdige oogen,
 Mij in betoovering der min houdt opgetogen.
 Als mij Aristus van uw' zuivre deugd verhaalt;
 En Candor m' uw verstand zoo onbewimpeld maalt.
 Zou dan 't ligchaamlijk schoon mijn hart niet kunnen raken ?
 Mag hier mijn jonge borst geen enkel zuchtje slaken ?
 Kan hier mijn jeugdig hart geen zuiv're liefde voên ?
 Zou hier alleen een storm van driften in mij woen ?
 Heeft dan Natuur' het schoon voor driften slechts geschapen
 Om in haar zoet genot maar zorgeloos voort te slapen ?

Neen ! zy hechtte aan het schoone een veel verheev'ner doel. 166
 Zij vormde voor dat schoone een zacht verfijnd gevoel,
 Dat uit geen duft ontspringt, maar aan de deugd verbonden,
 En hoe betoov'rend ook, zoo schaars nog wordt gevonden.
 Dat bij 't bezit nog steeds in zuiv're waarde stijgt,
 En by het reinst genot nog meerder voedsel krijgt.
 Dat als de wang de roos en 't oog zyn gloed ontbeeren
 Van 't rimplig voorhoofd zacht den avondstond kan weeren.

Hij, wiens vermeet'le trots met zulk een' liefde lacht,
 Is door Natuur voorwaar in gramschap voort gebragt.
 't Gaat vast; hij is een slaaf van dierelijke driften,
 En weet geen fijn gevoel van zulk gevoel te schiften.
 Zijn hart werd in zyn' jeugd voor 't wis bederf bereid,
 Losbandigheid had daar de kiemen van verspreid,
 Hij ligt in de armen der wellustige te slapen
 En waant de schoonheid zoo voor driften slechts geschapen.
 Aan het verleidend zoet van helsch vergift gewend,
 Miskent hij 't eêlst gevoel nog nooit door hem gekend.

Zoude ik mij aan den trots van dezen Jong'ling stooren ?
 Zoudt gij, o meisje, naar zyn weidsche magtspreuk hooren ?
 Zou hij, wiens ledig hart dien ed'len vonk niet voelt,
 Dien van de Schepping af de Schepper heeft bedoeld,
 Hier over 't heiligst vuur hoogmoedig oordeel vellen,
 En wellust voor de liefde alleen ten doelwit stellen,
 Met liefde lagchen, waar een maagdelijke lonk,
 Verheev'ner doelwit aan verheev'ner liefde klonk ?

o Jongeling, die waant, dat warelijk beminnen
 Niet uit bewondering van 't schoone kan beginnen;
 Dat dat gevoel voor 't schoone uit driften slechts ontspringt, 167
 En zoo begoocheling in onzer harten dringt.
 o Hoe hield gij beschaamd uwe oogen neêrgeslagen !
 Hoe zou het zelfverwijt aan uw' geweten knagen.
 Daar uw bedorven hart nooit edel heeft gevoeld.
 'En voor de schoonheid niets dan lang genot bedoeld !
 Wis zoudt gij 't schoone met verfijnd gevoel vereeren,
 En als het grootst geschenk der Schepping dit waarden:
 Kondt gij een' oogenblik slechts in mijn harte zien,

Of daar, de driften of een zuiv're min gebiën.
 Uit welk beginsel daar de liefde eerst is ontsproten ?
 Of 't zaad des wellusts in dat hart ligt opgesloten ?
 Of de indruk, dien het schoon heeft op myn ziel gemaakt,
 In edeldom nog klimt, of aan 't verdwijnen raakt ?
 O niet, dat dit gevoel is in mijn hart gebleven,
 Waar van het eerste zien den eersten vonk deed leven,
 Dat tot deez' oogenblik het in volmaaktheid wint,
 En de uitkomst leert, dat hier mijn oog niet werd verblind.

o Meisje, neen ! mijn oog heeft mij hier niet bedrogen,
 Verbeelding hield het met geen' sluijer overtogen.
 Geen jeugdig denkbeeld heeft mijn' zinnen hier verstrooid
 Noch is betoovring u met valschen glans getooid.
 Geen ijdel luchtbeeld dreef begooch'lend om mij henen
 Geen vreemde luister heeft mijne oogen blind geschenen
 Ik zag de nev'len van mijn' jongheid henen vlien.
 Ik min een Engel - ik heb Julia gezien.

1803-11

De kracht der oogen

168

Aan Roosje

Lieve meid, wat zoete magt,
 Wat betooverende kracht
 Steekt 'er in die lievende oogjes
 Met die net gekromde boogjes ?
 'K wil het weten, hoe het ga
 Wat 'er in uwe oogjes sta.

Staar mij, meid, dan minlijk aan. -
 Maar eer w' aan het zoeken gaan -
 Moet ik eerst een kusje steelen,
 't Mogte ons anders wat vervelen.
 Altijd, Roosje, maakt de min
 Met een kusje 't best begin.

Zet u nu eens aan mijn' zij'
 Spreek geen woordje tegen mij.
 Laat uw oog in 't ronde dwalen,
 Smachtend op mij nederdalen. -
 Geef my dan een' kleenen zoen
 Als de onschuldige Eng'len doen.

Als gij 't kusje hebt gedaan
 Zie mij dan weêr vriendlijk aan.
 Maar gij moet over alle zaken
 Dan tersluiks een lachje maken,
 En uw' oog, mijn lieve wicht
 Zij steeds op myn oog gericht.

169

Eerst een kusje zacht en zoet
 Eer uw oog mijn oog ontmoet.
 Nu eerst in het rond gekeken. -
 't Oog nu op mij neergestreken -
 Geef my nu een kleenen zoen,
 Als de onschuldige Eng'len doen.

Roosje, neen, dat gaat zoo niet,
 Als gij zoo vertederd ziet.
 'k Zal, als gij het dus wilt maken,
 Nimmer aan 't geheim geraken. -
 'k Wil toch weten, hoe 't ook ga
 Wat 'er in uwe oogjes sta.

Zie nu knorrig hier en daar,
 Als ik in uwe oogjes staar
 En wil ik uw' lipjes raken
 Schijn u knorrig dan te maken:
 Ligt mijn' hand in uwen schoot. -
 Werp haar heen', of z' u verdroot.

170

Wel, dat's fraai, mijn lieve wicht,
 Noemt gij dit een boos gezicht:
 Nooit toch zag ik u voor dezen,
 Met een zoo betoovrend wezen,
 En, als of gij 't zelf'geboodt,
 Zie ! mijn' hand nog in uw schoot.

Schoon 't verstand mij nog ontbreekt
 Wat al in uwe oogjes steekt;
 Heb ik echter dit gevonden.
 Dat z' aan 't harte zyn verbonden.
 Dat, als gij m' in de oogen ziet,
 G' ook een vuur'gen kus gebiedt.
 1802-9.

Het doodshoofd

171

Hoe kunt gij Julia, toch voor een' doodshoofd schrikken,
 Daar 't uwe hetzelfde eens wordt - uw schoonheid gaat eens heen'.
 Denk dan wat schoonheid zij - lach niet met myn' gebeên
 En werp nu nimmermeer op mij die fiere blikken.
 1799-3.

Klinkdicht aan Amor

Voor eeuwig is de tijd van mijn geluk vervlogen.
 o Wrake Chloë, ja, voor eeuwig is die heen.

Ondanks myn' wil zweeft steeds uw beeldtnis voor mijne oogen
En om uw' wreedheid is 't dat ik zoo dikwils ween.

Ik zit in eenzaamheid en peins aan al 't voorleden
'k Herdenk die eeden, die ik u zoo plegtig deed. -
o Meisje, denk nog eens aan die zoo plegtige Eeden,
En voel dan, welk een hart vol liefde gij vergeet.

o Amor, op wiens wenk het hart van liefde slaat,
Gij zijt in mynen nood alleen myn toeverlaat
Baar gy in Chloë's hart weemoedig medelijden.

Onsteek in haren borst een' kleene liefde vonk -
Dan geeft welhaast haar oog dien maagdelijken lonk,
Waar door zich zielen in een heilig Eden wijden.
1799-3.

**'t Vergenoegen
aan
Alcestus**

172

Gelukkig hij die, met zyn lot te vrede, leeft,
Die voor een zuiver hart een' gansche wereld geeft.
Die 't glinst'rend goud veracht, dat de oogen mag' verblinden
Maar, ach ! in welks bezit geen' vrede ooit was te vinden -
Hij lacht met tietelen en met een' wereldkroon,
Hem schenkt zyn eigen staat een onwaardeerbaar leven.
Nooit mogt in 't edel hart de nijdige afgunst dringen,
Hij ziet met ware vreugd 't geluk der Stervelingen.
O al de luister, dien hij bij hen blinken ziet,
Ontsteekt een' enk'len vonk van nijdige afgunst niet.
Dat die beguichelend een' wijl zijne oogen kluister -
Die glans is voor zyn hart welhaast een ak'lig duister.

Hoe schaars, Alcest, werd zulk een' sterke ziel gevormd,
Waar de ontevredenheid vergeefs heeft op gestormd.
De zucht toch om ten top van aardsch geluk te dringen
Is steeds de drijfveër van der menschen handelingen:
Dien zucht groeit met 't genot: 't geluk wijkt meer en meer
En zuchtend wenscht het hart zijne eerste standplaats weer.
Wie hier volmaaktheid zoekt, zal 't waar geluk zien wijken,
En zelf door foltering op foltering bezwijken.
Alcest, zoo is de mensch; nooit met zyn' stand te vreê,
Sleept hem van plaats tot plaats het ongenoegen meê.
Hij droomt van rein genot in elken staat gelegen: -
Hij zwoegt en slaapt en heeft zyn doelwit pas verkregen
Of de ontevredenheid, die nimmer hem verlaat,
Maakt hem het onvolmaakte in zynen nieuwen staat.
Hij voelt zijn' rust verstoord; zyn gansch geluk vertreden
En wenscht zich, ach te laat ! herplaatst in het voorleden.
Zijn smachtend harte, door verveling aangespoord,
Holt naar volmaakt geluk al ongestuimig voort:

173

Hij nadert 't glansrijk beeld; - een nevel dekt zijne oogen,
Hij grijpt - en 't luchtbeeldig zyne armen lang onttogen.

Eer nog 't onnozel wicht de teenen wieg verlaat,
En pas het aanzijn voelt van onderscheid van staat:
Wordt reeds dat teder hart door de eigen' zucht gedreven,
Die de onrust voeden zal in meer gevorderd leeven.
Het werpt een' enl'len blik op 't geen zijn wieg omringt. -
De nieuwe luister, die in zijn' verbeelding dringt,
Maakt hem om het gemis eens oogwenks ontevreden
Maar schildert het bezit vol duizend zoetigheden.
Zoo wordt de vlugge geest van 't nog onnozel wicht
Van 't eene voorwerp op het andere gericht,
't Bezit wordt door den wensch naar 't andere vergeten
En naar den eersten schijn den waardije afgemeten.
Zoo komt de mensch op aard' - zoo dwaalt hij immer voort
Het wezen deinst te rug, een' schaduw slechts bekoort.

De ontwikkeling van 't verstand brengt nieuwe wenschen mede
Den jeugd, hoe zalig ook, is straks niet meer te vrede.
Zij voelt dat hare borst van ed'len ijver zwelt
Wanneer z' een' Jong'ling zich vol roem voor oogen stelt,
Zij wenscht zich driftig tot dien hoogen stand verheven,
En droomd zich toov'ren macht in dat betoov'rend leven.

174

Zie daar den Jongeling in plegtig feestgewaad. -
Zijn' helder vonk'lend oog, en blozend, frisch gelaat,
Zijn onbezorgde blik en vrolijk luchtig treden,
Getuigen van een hart gelukkig, wel te vreden. -
Ja, zoo volmaakt had ooit was op dit rond gedaald,
Had zich die Godheid vast tot deze jeugd bepaald.

Maar ach ! verwisseling houdt 's menschen ziel gekluisterd.
De ware glans wordt straks door 't kort genot verduisterd.
Een' nieuwen wensch schept zich een nieuw ontstoken vonk,
Waar meê Natuur 't heeläl eens aan elkander' klonk
De Jong'ling voelt zijn' borst door ed'len gloed ontstoken,
En 't hart nog naauwlijks voor de maatschappij ontloken,
Acht niets in 't gansch heeläl, de dat hem aan de aarde bindt,
Dan 't enkel voorwerp dat zyn heelen ziel bemint.
In haar bezit alleen is 't toppunt van zijn wenschen:
Hij waant zyn lot gelijk aan Goden niet aan menschen.

Straks is die zoete jeugd met al haar' glans niet meer.
Straks wenscht de man dien staat van hemelsche onschuld weêr.
't Volmaakt geluk, dat hij in Lotjes arm eens droomde,
't Gevoel, dat op dien tijd door borst en ad'ren stroomde,
Het Eden, dat zyn' ziel by ied'ren avondstond
Uit Lotjes lachjes schepte, in Lotjes byzijn vond,
Toen hij welzalig ruste in schaduw van abelen,
En heel de Schepping scheen in zyn geluk te deelen . . .
Helaas ! zijn voor zyn' ziel alleen herinnering
Van eens genoten heil en van vernietiging.

Alcest, zoo hield Natuur dat zoet betoov'rend leven, 175
 Die ras vervlogen jeugd van zwarte zorg ontheven.
 Doch schiep in 't zelfde hart die zucht naar hooger' stand,
 Die vonk'lend zich vertoont, maar schrikkelijk ontbrandt
 En in haar' helsche magt en deugd en rede kluistert,
 Zoo ras de morgenzon des levens is verduisterd.

Dan is het tijdperk daar, dat de ontevredenheid
 Haar doodelijk vergift door 't gansche hart verspreidt;
 't Geluk, welks tooverbeeld zijn jeugd vaak heeft bedrogen,
 Zweeft in verheev'ner glans voor zijn bedrieglijke oogen.
 Hij ziet de middagzon, die aan den hemel vliedt,
 Den donk'ren nacht, die hem zal volgen, merkt hij niet.

Beschouw met mij, Alcest, dit meer gevorderd leven.
 Naar wat verschillend doel het menschdom wordt gedreven
 Hoe elk met zijnen staat steeds ontevreden leeft,
 En naar een' hooger' stand uit al zyn' krachten streeft
 Hoe 't eigen menschdom ieder om pligten zal vertreden,
 Om magt te voeren of in purper zich te kleden,
 Hoe ontevredenheid zich met verwissling paart,
 En elk vervulde wensch weêr and're wenschen baart.

Daar stond weleêr een hut gewrocht uit leem en teenen,
 Een net beplante tuin lag om die woning henen
 Doorsneden van een' koel' en held'ren heuvelstroom
 Die uit de schaduw vlood van eik- en beukenboom
 Natuur had deze plek voor 't echt geluk verkoren,
 De jeugd van 't menschdom scheen in deze streek herboren,
 De zaligheid dien's <ouds> betooverde u alom,
 En 't vergenoegen woonde in 't landlijk heiligdom.
 Nu is op dezen grond een trotsch paleis verrezen,
 De pracht heerscht overal, waar zy nooit blonk voor dezen
 Maar ach ! de rust, die de ziel den balsem giet - 176
 Woont in de marm'ren zaal, zweeft om haar sponde niet.

o Sterv'ling, welk geluk zijt g' eeuwig dan ontvloden !
 Toen door Natuur de vrede uw hart werd aangeboden,
 Toen gij in de armen van uw' gade een' wereld hadt
 Toen gij 't gebrek niet kende en slechts een' hart bezat.
 Ach ! 't vergenoegen heeft zijn' matte ziel begeven
 De wiss'ling van zijn' staat verpest zijn volgend leven.
 Het goud heeft in zyn oog zyn' eersten gloed niet meer,
 De rust, die daar mée vlood, keert tot zyn huis niet wêr.
 Een' tafel vol van 't geen de fijnste tong kan strelen,
 Door slavernij ontroofd aan and're werelddeelen,
 Ontvangt hem in een' zaal van weêrgaâloze pracht
 Door kunst en overvloed op 't schittrendst voortgebragt.
 Waar niet dat hier de vreugde is aan den disch gezeten,
 Slechts bleef haar naam, maar zelve is zy reeds lang vergeten.
 De zuiv're smaak ontbreekt aan elk gerecht hoe fijn;
 De zoete geur verlaat den tintelenden wijn.
 Die disch, waar de overvloed op neder scheen te stroomen
 Wordt door 't gebrek by al dien pracht nog ingenomen

En 't hart gevoelt te laat, dat het genoeg vliedt,
Wanneer het zich voor goud of luister koopen ziet.

Hier is aan 't hoog bestuur des lands de man gezeten,
Die eens als burger stil zyn leven had gesleten.
Die wel te vrede was; voor dat een helsche brand
Zyn hart had aangevuurd tot dien verheven stand.
Toen zijn en rust en deugd uit 't eigen hart geweken,
Toen durfde 't eed en pligt en vriendentrouw verbreken; -
Toen heeft de laagheid voor de schelmerij geknield,
Zoo ras het glansrijk ambt zyn oog gekluisterd hield.
Zoo kan de drift om tot verheven stand te raken,
Een' eersten snoodaard van een' braven burger maken.
Alcest ! neen ! zulk een mensch hoeft geen geluk op aard',
Zyn stand maar niet zyn deugd maakt hem alôm vermaard.
De wroeging is het hart diens staatsman's ingetogen;
Hij ligt op dons, maar, ach ! de slaap ontvliedt zyne oogen
Het onrecht, dat hem tot dien trap van grootheid bragt,
Treedt ijslijk op hem aan in 't midden van den nacht.
Hij ziet de schimmen om zijn' legerstede zweven
Van hun, die van zyn' trots de onschuldige offers bleven,
En in de duisternis, die vreeslijk hem omringt,
Hooft hij hun vloek, die tot 't gefolterd harte dringt.

177

Zie daar dien glans en roem, die de oogen zoo verblinden.
Maar die de ware rust van 't harte in eens verslinden
Om wier bezit zoo vaak de deugd verloren gaat,
En in de ziel berouw en folt'ring achter laat.

Alcest, sla 't menschedom gade in de onderscheiden kringen,
En ween by 't rustloos hart van zoo veel Stervelingen.
Ach ! overâl vertoont zich 't onvernoegd gelaat,
Meer schaars vindt g' iemand wel te vrede met zijn' staat.
Elk laat zich door den glans een's vreemden stands verblinden
En waant steeds meer geluk dan ooit daar in te vinden.
Doch ras omgeeft dien glans een dikke duisternis,
En 't hart gevoelt dat al die luister ijdel is.
Dan wordt in 't smachtend hart het naberouw geboren
En 't heeft voor de eeuwigheid zyne eerste rust verloren;
Die onrust schept den wensch tot iedren nieuwen stand.
En zyn' vervulling is een and'ren weer verwant.
De deugd verliest van tijd tot tijd haar held'ren luister,
Het misdrijf lokt den mensch in zijn gevloekten kluister,
Hij ziet zyn' naasten met afgunstige oogen aan,
En vloekt den Sterv'ling, die zyn doel wil tegenstaan.
Een altijd nieuwe wensch en een verbitterd leven
Zijn nu echter, die hem 't hart in ied'ren stand zal geven.

178

Gelukkig dan Alcest, de sterv'ling, die den vreê
Niet raadloos najaagt op een' holle woeldzee;
Maar zich naar 't buldren van den noodorkaan kan voegen,
En smaken nog de rust van 't zalig vergenoegen.
Die dit aan rijkdom, roem noch staat verbonden acht,
Maar uit het hart alleen zyn strelend aanzyn wacht.
Dit mengt het edelst zoet in zyn gelukkig leven

Dit waarborgt, dat de deugd zyn hart niet zal begeven,
 't Is by 't genot alleen, dat het in waarde stijgt,
 't Is by 't genot alleen, dat het zyn voedsel krijgt.
 En als de schaduw van dit leven is vervlogen,
 De tijd een' nevel spreidt voor de afgeslotene oogen,
 Zijn lijf gekromd, vermoeid, naar 't graf gebogen gaat
 En de adem binnen kort zijn zwakke borst verlaat;
 Dan juicht hij stervend nog om zyn' genoten' vrede,
 En wenkt zijn schreijend kroost naby zijn' legerstede:
 Zie, zegt hij, hoe een mensch van deze wereld scheidt
 Die met zyn' staat te vreê zijn leven heeft geleid.
 Mijn ziel blijft kalm, waar ik den dood herom zie zweven
 Die kalmte voert haar straks in 't onbegrensde leven.
 Dat nimmer in uw hart het ongenoegen dringt.
 Maar acht u wel geplaatst in uwen eigen kring.
 Dan zal die rust aan deugd geheel uw harte wijden,
 Dan zult g' u in haar' glans op 't doodsbed nog verblijven,
 Dan zult gij in triumf aan 't stof uw ligchaam biên,
 En vrolijk over 't graf in 't Eeuwig Eden zien.
 1804-11.

179

De Worp

Ik zing die wijd beroemde linden
 Den Worp, dien lusthof deser stad,
 Vergeefs waan ik den toon te vinden,
 Dien mijn' gevoel u waardig schat.
 O Voorwerp van mijn' zwakke snaren,
 Wie u gevoelloos aan kan staren
 Als in uw' schaauw de Lente daalt:
 Dien moet Natuur naar Zembla doemen,
 Dien zal men met verachting noemen,
 Waar de uchtend door uw takken straalt.

Natuur, waar ik van u wil zingen,
 Beziel gij daar 't u heilig lied:
 Wie buiten u de lier wil dwingen,
 Zingt brommend van een enkel niet.
 Leer mij in schaduw van die dreven,
 Hoe 't zachte aan ied'ren toon te geven
 Als ik uw grootschen luister maal:
 Hoe ik de waarheid best kan treffen;
 Waar zich myn zangtoon moet verheffen;
 Of waar ik zachtens weder daal.

180

De Winter week naar 't kille Noorden,
 Zijn' strenge magt heeft uitgewoed.
 Hij joeg den stroomgod uit zyn boorden,
 By 't gees'len van den wilden vloed.
 Bevracht met sneeuw en hagelwolken
 Klonk hij der stroomen diepe kolken
 Met oever, dijk en dam aan een'.

De zon bleef in den nacht verscholen
 De orkanen loeiden uit hunn' hollen,
 En joegen ijs en sneeuw daarheen'.

Hij week voldaan naar 't buld'rend Noorden, 181
 Schoon ook zijn' magt hadde uitgewoed:
 Zoo juicht de booswicht na het moorden,
 Maar vliedt de wraak van 't schuldloos bloed:
 De zuidenwind begint te ontwaken:
 De zaamgestolde schorsen kraken
 Van één met donderend geluid.
 De vloed zwelt op door nieuwe stroomen: -
 Smijt schors op schors - velt huis en boomen
 En barst door dijk en dammen uit.

Verwoesting teisterde and're streken
 Zij bleef verweijderd van dit oord. -
 De vorst en storm zijn afgeweken
 De Lente snelt op rozen voort.
 Zij zweeft omlaag op purp'ren wieken,
 En zaait by 't blozend morgenkrieken.
 De dauw in half ontwonden blaân.
 Zy tooverd de eerste schaduw weder:
 Stroomt in de borst der jongheid neder.
 En alles juicht de Schepping aan.

O Zalig bosch ! wanneer die morgen 182
 Uw' takken weêr met blad'ren tooit: -
 En in uw' lommer half verborgen
 En meibloem en viooltjes strooit.
 Als zy omringd van hemelkleuren
 De lieflijk wasemende geuren
 In Zefïers door uw' schaduw spreidt.
 De stilte heerscht in uwe kooren,¹
 En slechts de Nachtegaal laat hooren
 Haar tooverzang van dankbaarheid.

Dan zit ik in uw' lommer neder
 En voel de Lente in al haar' pracht. -
 Ik wensch mij de eerste jongheid weder,
 Als de onschuld 't harte tegenlacht.
 Ik droom mij in die gulden dagen
 Toen ik in schimmen na te jagen
 Myn' zaligheid en wellust vond.
 Maar ach ! lang zijn zij heen' gevlogen ! -
 Neen ! hij herrijst niet voor mijne oogen
 Die goddelijke morgenstond.

1 In de gedrukte versie staat:
 Dan heerscht er wellust in uw koren,
 Dan laat de nachtegaal zich hooren,
 Hij zingt den Schepper dankbaarheid.

O Sterv'ling, staar die trotsche boomen² 183
 Des grijzen tijds met eerbied aan.
 Zij zagen jaar en Eeuwen stroomen
 In 's wereld's wijden Oceaan.
 Waar niet, dat hier de tijd zal wijken: -
 Dit bosch zal voor zyn' magt bezwijken -
 Welk's hoogen kruin de Lente siert.
 Eens zal de bijl zyn stammen treffen,
 Of zich een dolle Orkaan verheffen,
 Die door zyn' top verdelgend giert.

Ja, in zyn' lommer neêr gezeten
 Klimt de eerbied voor zyn' ouderdom; -
 Het roept geslachten lang vergeten
 Voor mijn' gestemden geest weêrom.
 Daar ligt 't verbrijseld juk van Spanjen. -
 Hier brengt een Maurits van Oranjen
 De vrijheid aan dit IJsseloord.
 Daar zie ik Stanlé dien verrader -
 Een' Norrits als een' Neêrland's vader -
 En Rennenberg door goud bekoord.

Ligt heften toen die zelfde stammen 184
 Alweder hunn' groenen kruin omhoog.
 Hier deed Natuur dat vuur ontvlammen,
 Waar vrijheid meê naar 't krijgsveld toog.
 De booswicht, die zyn land verraden
 Of zich in burg'ren bloed kon baden
 Zag in hunn' lommer hel en dood.
 Maar hij, die 't heil des Staats bedoelde,
 Geen heerschzucht in zyn' boezem voelde -
 Zat hier bij 't vriend'lijk morgenrood.

2 De vier volgende coupletten zijn in druk vervangen door:
 Nog houdt de steêling 't oog geloken,
 Terwijl Natuur haar' hoogtijd houdt.
 Waarom den slaap niet afgebroken,
 De Schepping in haar pracht aanschouwd ?
 Daar rijst de Zon in gouden luister,
 Terwijl in 't Westen 't vliedend duister
 Der Maan haar' laatsten glans ontnemt,
 De wolkjes, die haar' gloed omringen,
 Verzilvren bosch en heuvelklingen
 En 't rookend gras van d'oeverbeemd.

Hier uit de schaduw dezer boomen,
 Schouw ik het stille landschap door.
 'k Zie d'IJssel trots voorbij mij stroomen,
 Terwijl 'k zijn zacht gemurmél hoor.
 Nu van den dichten dauw ontheven,
 Zie 'k ginds de witte zeilen zweven,
 Waar 't flikkrend zonnelicht op schijnt,
 Een blaauwend bosch en berg en toren
 Door ligte morgendampen boren,
 Waar de IJssel kronkelend verdwijnt.

O Gij, die, daar 't vernieuwde leven
 Der Lente door de Schepping vloeit,
 Den morgen mint in deze dreven,
 Waar nog de jeugd uw' borst doorgloeit.
 Voel daar wat leven zijn en luister,
 Wanneer de zon door 't vliedend duister
 Op 't blad dier oude stammen straalt !
 O lieflijke uchtend ! trotsche boomen !
 Hoe zalig zijn mij de ed'le droomen
 Die gy voor myn' gedachten maalt !

185

Zij keert, de Lente op veld en akker
 Haar adem drijft door 't zwellend woud;
 Zij tooverd 't heilig vuur weer wakker,
 't Welk 't Schepsel vastgeschakeld houdt:
 Zij lokt met warmer' zonnestralen
 Den steêling uit de doffe zalen,
 Waar hij den Winter had ontvlucht.
 Zoo vliedt, waar alles scheen gestorven,
 Een bijen zwerm de leemen korven
 Bij 't voelen van de Lentelucht.

Zij keert en spreidt in deze dreven
 Natuur ten toon in al haar' pracht,
 Zy wekt het ingesluimerd leven
 Als uit een' akeligen nacht.
 De jeugd vloeit dart'lend heen en weder,
 Of vlijt zich in de lommer neder
 Terwijl haar borst de lente voelt.³
 En de ouderdom juicht om die weelde,
 Waarin ook zyne jeugd eens deelde.
 Hoe alles lacht en keert en woelt.

Van alle jaren, alle kringen⁴
 Stroomt hier de menigte aan en af;
 Waar knapen huppelen en zingen,
 Daar buigt zich de ouderdom naar 't graf.
 Waar de eene juicht in dichte lommer,

186

3 Vier regels zijn in de gedrukte versie vervangen door:

Bij bloem en jeugdig lentekruid:
 En de Ouderdom, naar 't graf gebogen,
 Voelt in zijn borst een nieuw vermogen,
 Wijl de aard' haar' rijken schoot ontsluit.

4 Dit couplet is in de gedrukte versie vervangen door:

Van alle jaren, alle kringen,
 Stroomt nu de menigte af en aan;
 'k Zie meisjes ginds met jongelingen
 Op malsche lenterozen gaan.
 'k Zie hoe zich zalige echtgenooten
 Verblijden in hun liefdeloten,
 Die lagchend dartelen in 't gras.
 Daar blijf ik op een weduw staren,
 Die in de Lente van haar jaren
 Een blijde gade en moeder was.

Smelt de and're weg in rouw en kommer
 En voelt de vreugd der Schepping niet.
 Waar hier de rust bleef in 't geweten,
 Wordt daar de borst van een' gereten
 Door gift van knagend zielsverdriet.

Hier gaat met arm in armgestrengeld⁵
 Een paar betooverd door de min.
 Dit oord heeft hun gevoel verengeld,
 Het droomt zich Edens lievend in.
 O laat geen bloesje alleen bekooren; -
 Waar 't hart zich kloppend niet doet hooren,
 Daar spreekt de tong vermomde taal.
 Daar dorren rozen voor uw' voeten,
 Daar zullen dist'len u ontmoeten,
 Daar blinkt geen enk'le zonnestraal.

Maar als bij zacht betoo'rende oogen
 De deugd der min den spoorslag geeft,
 En 't geen, waar 't hart mede is doortogen,
 Ook tevens op de lippen zweeft.
 Dan stijgt die liefde boven waarde,
 Schept zich een' hemel van deze aarde
 Dan is zij geen' beguich'ling meêr.
 Dan moog de wang geen' roos meer bieden
 Het vonk'lend vuur het oog ontvliesen -
 Die jeugd vindt gij in 't harte weêr.

187

Wie zijt gij, die met trage schreden
 Naargeestig heen en weder dwaalt;
 De jeugd verliet zyn vlugge leden
 Zyn oog is flauw, in 't hoofd gedaald.
 't Berouw verscheurt 't ontwaakt geweten,
 Vergeefs wil hij dien stond vergeten,
 Toen hij, verblind door de eigen' jeugd,
 Aan tooverzangen van Sirenen
 Zyn ligt getroffen oor kon leenen
 En doof bleef voor de stem der deugd.

Zoo lokken zachte wind en vloed
 Den stervling op den Oceaan,
 Hij denkt niet aan zyn buld'rend woeden,
 Of waar de blinde klippen staan.
 Reeds zinkt de blaauwe rand der kusten. -

188

5 Vier coupletten zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 Waar de eene juicht in dichte lommer,
 Natuur in al haar schoon geniet,
 Smelt de andre weg in rouw en kommer
 En voelt de vreugd der Schepping niet.
 Ginds zweeft nog de onschuld op het wezen -
 De kalmte is uit het oog te lezen,
 Slechts aan een zuivre ziel verpand.
 Hier in vertwijfling neêrgezeten
 Blijkt uit het oog het bang geweten,
 Dat rustloos in den boezem brandt.

Hij gaat met 't Zuidenwindje rusten
 En 't bootje drijft daar stuurloos heen: -
 Een storm breekt los met woeste baren; -
 Hij schrikt - ontwaakt - blijft zinloos staren -
 Hij roept - en 't schuitje stoot van een.

Daar treedt de jonge Fillis henen⁶
 De min zweeft om haar' leden rond.
 Zoo wordt de ontloken roos omschenen
 Door stralen van den uchtendstond.
 O de onschult licht op 't lieve wezen,
 Die kalmte is uit haar oog te lezen,
 Die deugd alleen slechts met zich voert.
 Zij weet de jeugd der vreugd te wijden. -
 Maar tevens 't valsch vernuft te mijden,
 Dat lagchend op hare onschuld loert.⁷

-
- 6 Dit couplet is in de gedrukte versie vervangen door:
 Daar zweeft zij heen de roem der schoonen –
 De Min licht uit haar teeder oog –
 Het roosje breekt door 't blank der koonen,
 Die jeugd tot zachter rondheid toog.
 Haar lachje is vriendlijk, lief en teeder,
 Zoo vriendlijk als bij zomerweder
 De Zon na koelen regen licht:
 En, schoon haar leest den Jongling kluister',
 Het hart der Maagd heeft meerder' luister,
 Daar blinkt de deugd in edle pracht.

- 7 Vijf coupletten zijn in de gedrukte versie toegevoegd:
 Gelukkig Jongling ! die uw leven
 Niet door den wellust hebt bevlekt,
 Bij wien de schaduw dezer dreven
 Het zacht gevoel der onschuld wekt !
 Gij slechts moogt op dat Meisje staren,
 Haar beeldtnis in uw hart bewaren,
 Haar bedlen om een' lieven lach,
 Een kusje van haar lippen stelen,
 In al den zoeten wellust deelen,
 Dien kuische liefde ooit schenken mag.

Wie zijt gij, die, met trage schreden
 Daar peinzend, eenzaam henen gaat,
 Met waggelende, uitgeteerde leden,
 Een oog, dat hol en donker staat ?
 Neen, Jongling ! neen ! 't vernieuwde leven,
 De gansche Schepping door gedreven,
 Blijft steeds uw sombre jeugd ontzegd.
 Vergeefs den tooverdroom vergeten !
 Het altijd woelende geweten
 Heeft u 't herdenken opgelegd.

Zoo lokken zachte wind en vlooden
 Den stervling op den oceaan;
 Hij denkt niet aan zijn buldrend woeden,
 Of waar de blinde klippen staan.
 Reeds zinkt de blaauwe rand der kusten –
 Hij gaat met 't zuidenwindje rusten,
 En 't bootje drijft daar stuurloos heen.

Vervolg voetnoot 15

Een storm breekt los met woeste baren –
Hij schrikt – ontwaakt – blijft zinloos staren –
Hij gilt – en 't schuitje stoot van één.

Zie ginds den man met zilvren haren-
't Genoegen zweeft op zijn gelaat.
Wie voelt geen' eerbied voor zijn jaren,
Voor 't hart, dat in dien boezem slaat ?
De deugd bleef al zijn doen verzellen:
Geen misdrijf kon zijn' moed ontstellen:
Geen vleijer die hem wanklen zag:
En, schoon ten top van eer verheven,
Is hem een eerlijk hart gebleven,
Dat de onschuld weldoet elken dag.

Daar wandlen jeugdige Echtelingen:
De Lente dringt hun boezems in,
Nu spelend kindren hen omringen,
Getuigen van hun teedre min.
Die min heeft in hun zalig leven
De opregtste vriendschap vast geweven,
Hun lot voor de eeuwigheid vereend.
Ja, oudren, droomt u in die tijden !
Hoe zal dit kroost uw hart verblijden,
Als 't om uw zalig sterfbed weent !

Neen Julia, een floers voor de oogen
Verbergt het teêr geweten niet.
O meisje, 't is een ijdel poogen.
Dat gij den blik der deugd ontvliedt.
Als de onschuld eenmaal is geweken
Is ook de blijde jeugd verstreken.
Haar zoet keert tot uw hart niet weêr.
Waar g' eens te sluim'ren plagt op rozen
En jeugd uw' ronde wang deed blozen,
Daar ligt 't berouw in doornen neêr.

189

O hier begint mijn' hand te beven,⁸
Waar de echt een' valschen glans vertoont.
Waar is die Myrthen krans gebleven,
Waar meê hen Hymen had gekroond.

8 Dit couplet is in de gedrukte versie vervangen door:
Maar hoe begint mijn hand te beven,
Waar 't goud den Echtling heeft bestierd !
Waar is die mirten krans gebleven,
Waar meê hen Hymen had versierd ?
Geen zaligheid, geen zoete vrede
Heerscht om hun disch en legenstede, -
Daar grijnzen haat en naberouw.
Mijn God ! straks vurig aangebeden,
Wordt nu veracht, gevloekt, vertreden
De heilige band der huwlijks trouw.

In steê van zaligheid en vrede
 Heerscht om hunn' disch en legerstede
 Trouwloosheid, saamgepaard met haat.
 Myn God, die band, straks aan gebeden,
 Wordt met verachting nu vertreden,
 En als een knellend juk versmaad.

Ginds zoekt met nijdig pinkende oogen 190
 De laster naar een' prooi in 't rond:
 Hij staat van ouden tyd met loogen⁹
 En veinzerij in één verbond.
 Blijf hem, o maatschappije, vrezin,
 Die met de deugd op 't flemmig wezen
 De boosheid in zijn' boesem draagt.
 Die kunstig, van fluwelen lippen
 De deugd met zuchten af doet glippen,
 En tranen uit zijne oogen vaagt.

Wat peinst gij wand'lend heen en weder ?
 Of is 't geweten u ontwaakt ?
 God's wraak stort op uw hoofde eens neder,
 Als zijn geduchte donder kraakt.
 De gouddorst uit de hel ontsproten,
 Bestaat uit have en goed te stooten
 De weeûw en wees van hulp ontbloot.
 Of heerschzucht, heftig aan 't ontbranden,
 Vertrapt en deugd en heil'ge banden,
 Als zij haar' luister slechts vergroot.

Maar, waar toe monsters hier gezongen,¹⁰ 191
 Zij voegen aan mijn' toonen niet.
 Myn zang zy van 't gevoel doordrongen,
 Dat door de dankb're Schepping vliet.
 o neen ! bekoorelijke dreven,
 Myn' hand moge op de snaren beven,
 Als de ondeugd voor mijne oogen zweeft.
 Een ed'ler vuur doorgloeit mijne ad'ren,
 Waar in de schaduw van uw' blad'ren¹¹
 't genoeg en braafheid leeft.

9 Vier regels zijn inde gedrukte versie vervangen door:
 Zijn voorhoofd, rimplig zaamgetogen,
 Verraadt den alsem van zijn; mond.
 Ook u moet 't zuiver harte vreezen,
 Die, met de deugd op 't stemmig wezen,

10 Vier regels zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 Weg monsters ! zoude ik u bezingen !
 De Worp is heilig aan de Jeugd –
 Zijn schaâuw was nooit voor aterlingen,
 Hij groent alleen voor blanke deugd.

11 Twee regels zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 Als, in de lommer uwer bladren,
 De Lente met de Jeugd herleeft.

Waar, in de onschuldigste vermaken
 De jongheid heen en weder snelt: -
 Of harten aan 't ontvlammen raken
 Waar jeugd in borst en ad'ren zwelt.
 Waar de ouderdom naar de aard' gebogen
 Een' traan voelt drijven in zyne oogen
 Van stille vreugde en dankbaarheid.
 En, van zyn minnend kroost omgeven,
 Hun schildert, hoe een deugdzaam leven
 Den dood de zachtste peuluw spreidt.

Blijft gij, mij altijd dierbr'n boomen¹²
 Der vreugde en kalme deugd gewijd.
 Die jeugd, die in haar' trotsche droomen
 Zich in uw' koele schaâuw verblijdt.
 Dien man, die met een rein geweten
 Zyn' lentejaren heeft gesleten
 En juicht om de eens genoten vreugd.
 Die goud en tit'len blijft verachten,
 Waar hij het noodlot kan verzachten
 Van hun, die lijden om hunn' deugd.

192

O Statig woud van donk're linden,
 Vermetel zong ik u een lied.
 Uw rijkdom kan mijn oog verblinden,
 Ik maal naar waarde uw' schoonheid niet.
 Neen zeker, 't is natuur te hoonen,
 Om hier in kunstelozen toonen
 Den Worp te wanen afgemaald.
 In zijne lommer neêrgezeten,
 Kan slechts 't gevoel den luister meten,
 Waar meê Natuur dit bosch omstraalt.
 1803-4.

12 Twee coupletten zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 O Worp ! mij altijd dierbre Linden !
 Wat zing ik u een staamlend lied ?
 Uw schaduw moog' mij zalig vinden –
 Maar, u te schildren – waag ik niet
 Eer eens de bijl uw stammen treffe,
 Of zich een dolle orkaan verheffe,
 Die door uw' top verdelgend giert,
 Moge ik nog vaak uw schaâuw genieten –
 De Lente in 't hart haar' balsem gieten,
 Wanneer ze uw trotsche kruinen siert.

In de vriendenrol van J. van Woestenbergh

193

Zy werd in den hemel,
 Zij leeft in den hemel
 Maar woont ook op aard
 Haar hand voert door stroomen,
 Haar oog over rotzen
 En bergen en zeen.

Zij is het, de vriendschap,
 Die 't noodlot braveren
 Haar' magt kan weêrstaan.
 Wier troon vaak in stulpen,
 Maar schaars in paleizen
 Der grooten zich vest.

Zij is 't, op wier wenken
 Door barre woestijnen
 Een vliet zich verbreedt.
 Zij is 't, die uit dist'len
 De rozen kan scheppen
 Voor 't deugdenrijk hart.

En als eens de bleeke
 Verschrik'lijke koning
 Der levens verschijnt. -
 Dan troost nog haar aanblik -
 Dan wenscht zy zich weder
 In zaliger oord.

1805-9.

De Kerkhof

194

't Was nacht, natuur rustte en de maan
 Liet hier en daar haar schijnsel gaan
 Door 't ruischend loof der boomen.
 Een enkel dier bewoog zich niet -
 Men hoorde slechts in 't ruim verschiet
 De koele bergvliet stroomen.

'k Ging in deez' stillen middernacht,
 Terwijl ik aan dit leven dacht
 Door 't eenzaam boschjen henen
 En 't kronk'lend ongebaande pad,
 Waar langs ik peinzend henen trad,
 Was door de maan beschenen.

Fluks was dat licht niet meer te zien
 'k Zag maan en ster 't azuur ontvliên
 Daar donderde 't, - de regen
 Gonsde onder bliksem neêr - de orkaan
 Greep woedend eik en dennen aan,
 En loeide 't onweêr tegen.

Nu doolde ik angstig in het rond - 195
 Wanneer ik straks een schuilplaats vond
 Bij geel bemoste steenen
 Een doodshoofde rolde voor mijn' voet -
 De klok sloeg, en een bliksemgloed
 Lichtte ak'lig om mij henen.

Een' koude rilling greep mij aan
 'k Zag op den muur geschreven staan
 "Ook u zal men hier vinden".
 Ras trok het buldrend onweêr af -
 En de achtb're stilte van het graf
 Bragt my by maag en vrinden.

o Zalig waart gy middernacht
 Die mij op 't stof der Eeuwen bragt
 Op 't heiligdom der dooden -
 Omringd van 't nietig koud gebeent'
 Te vaak door teêr gevoel beweend
 Waande ik mij de aarde ontvloten.

De wind sliep in - de maan scheen weêr - 196
 Daar zat ik op een grafterp neêr
 Door 't flauwe licht omschenen -
 Een rei van schimmen nadert mij -
 De dood stapt vreeslijk aan haar zij -
 En alles is verdwenen.

O k'wydde aan deze plaats een traan
 Ik zag den Vorst en Schepter aan
 Naast de armoê nederzinken -
 Hier sluimert naast den slaaf de Heer,
 Hier ligt bij de onschuld 't misdrijf neêr
 Dat haar 't vergift deed drinken.

Ach ! waarom zyn wij arm of rijk
 De dood toch maakt ons eens gelijk
 En noemt ons Stervelingen.
 Dien wacht eens de onschuld vrolijk af,
 Maar 't onrecht ziet verschrikt in 't graf
 De wreedste folteringen.

Welk sterv'ling droeg dien schedel rond ? 197
 Wie ligt daar acht'loos op den grond,
 Beroofd van groene zoden ?
 Weleer ligt moeder's troetelkind
 Maar nu ten prooi van koude en wind,
 Wie zijt gij van de dooden ?

Gelijk het jeugdig lentegras
 Om dit gebroken levensglas
 Zyn' kruin uit de aard' mag booren
 Zoo daalt ook eens het Lente weêr
 Op dezen kalen doodskop neêr,
 Bedeckt in 's levens voren.

Daar ligt gij nu, verächtlijk hoofd,
 Van oogen, vleesch en bloed beroofd
 Den tijd ten spel gegeven.
 Waar is dat denkende gezicht,
 Het welk u als der Eeuwen licht
 Nog na uw' dood doet leven.

Misschien waart gij aan Mars gewijd,
 Een dappere in den veegen strijd,
 De schrik van 's vijands benden -
 Ontving men vrede door uw' hand,
 Of dorst gij tegen 't Vaderland,
 Uw zwaard ter wrake wenden ?

Heeft trots geen praalgraf u gesticht
 Of heeft de rede u voorgelicht
 Dat alles zal verteeren,
 En 't marmer om uw romp gevormd,
 Geen waarborg zyn zal voor 't gewormt,
 In stof eens moet verkeeren.

Zeg mij, wie waart g' in 't Vaderland ?
 Hield gij den rijksstaf in uw' hand
 Of dien der bedelaren ?
 Staakt gij der deugd den dolk in 't hart
 Of leenigde gij ramp en smart
 Van hun, die deugdzaam waren ?

Welligt de steun van 't huisgezin,
 Zyt g' aan de vrouw van echte min,
 En 't schrijend kroost ontnomen.
 Misschien waart gij de Jongeling
 Van Rozemons, haar lieveling
 De wellust harer droomen.

Afgrijslijk doodshoofd, ligt weleer
 Streek schoonheid op die holten neêr
 En schiep de fijnste trekken -
 Hier blonk weleer een jeugdig oog,
 Dat, wat men schoonheid noemen moog
 Ten voorbeeld kon verstrekken.

Waar nu slechts 't aanzien is van dood, -
 Smolt eens het zachtste morgenrood
 In 't blank van ronde koontjes -
 En uit dien tandelozen mond
 Klonk eens de stem der liefde in 't rond
 By zilvren Cithar toontjes.

Dat hoofd ligt nu in 't zand vertreên -
 Dat schoon door duizend aangebeên
 Is gantsch in stof vervlogen !
 o Chloë, zie dat doodshoofd aan
 Zoo zal 't eens met uw schoonheid gaan,
 Zoo wordt g' ons eens onttogen.

198

199

200

Uw oog, waar in de jeugd nu gloeit,
 Dat honderd jonge harten boeit
 De roosjes uwer wangen,
 Uw hals, die 't blank der zwaan trotseert
 Uw borst, door eigenmin beheerd
 Zyn eens door 't stof vervangen.

Duurt eeuwig dan uw fierheid voord ?
 Wordt de inspraak van uw hart gehoord ?
 Of zult gij die steeds smoren
 Ach eens, o Chloë neemt het graf
 Verwoed u al die schoonheid af
 Om wormen te bekooren.

Alleen de deugd braveert den dood
 Zij blijft op 't doodsbed even groot
 Als zij ooit was in 't leven.
 Zij hecht geen' waarde aan stoflijk schoon,
 Zij lacht met luister roem en troon,
 Maar blijft naar zielrust streven.

201

o Meisje, eens woedt de dood in 't rond -
 En werpt het ligchaam in den grond
 En magt en schoonheid zwichten. -
 Maar eens verrijst dit doodshoofd weer -
 Een glans daalt uit den hemel neer -
 En de almagt zal het richten.

1801-1.

't Corpus Juris

202

Jong'ling, zeg mij vlug en kort
 Wat toch 't recht geheeten wordt ?
 'k Hoor alöm gepreëkt van recht,
 En 't blijft alles krom en slecht.
 Zeg my toch eens, Jongeling
 Iets van dat begoochlend ding.

Roosje, 't is een' schoone leer.
 Zet slechts u eens naast mij neêr,
 En ik leer u binnen kort
 Wat het recht geheeten wordt:
 Geef vooraf, voor 't onderwijs,
 Mij een kusje tot een' prijs.

Zoo, die kus van u aan mij¹³
 Zet meer kracht myn' reden bij.
 Ziet gij, meisje, in gindschen hoek
 Staat een afgesleten boek. -

13 Deze regel is in de gedrukte versie vervangen door:
 Zulk een kus, geloof mij vrij,

Corpus iuris is zyn naam
Daar in vindt g' al 't recht te zaam.

Al tastend in 't eerst begin¹⁴
Staat een lesje voor de min:
Laat een ieder 't geen hij heeft,
Waar g' ook op deze aarde leeft,
Geef aan elken mensch weêrom,
't Geen niet is uw eigendom.

203

Daarom leerzaam maagdelijn
Nu 't zoo volgens 't recht moet zijn,
Sta ik 't kusje willig af,
Dat uw' lieve mond mij gaf
En, getrouw die schoone leer,
Geef ik u uw kusje weêr;
Hier uw mondje - hou weêrom
't Kusje, 't is uw eigendom.

Maar indien gij 't recht beziet,
Hebt gij 't enk'le kusje niet,
'k Gaf u wel uw kusje weêr,
Maar gij hebt een kusje meer,
Om u 't kusje weêr te doen,
Mis ik zelf een' kleenen zoen,
Geef my dezen zoen weerom.
Als mijn wettig eigendom.

Neen, dat is mijn kusje niet,
Dat gij hier mijn lippen biedt.
't Kusjen is wel zacht en zoet
Maar niet zoo als 't wezen moet -
'k Wil nu, hoe het wende of keer,
't Kusje in dubb'le waarde weêr.

Hoor slechts, wat het heilig recht
Van dit enk'le zoentje zegt:
Alles wat is uit een' brand
Uit een schip, dat is gestrand,
Uit een huis, dat nederstort
Bij een mensch geborgen wordt,
Eischt men van dien man weêrom,
Als een heilig eigendom,
En zoo die dat zelfde goed
Niet te voorschijn komen doet,
Geeft hij, volgens deze leer
Dit in dubb'le waarde weêr.

204

Daarom meisje, wijl mijn hart
Brandt in felle liefde smart,
Heb ik, bang voor dezen gloed

14 Deze regel is in de gedrukte versie vervangen door:
Daar in vindt ge al 't Regt te zaam.
Daar, zoo 'k meen, in 't eerst begin,

't Kusje voor dien ramp behoed
 En 't in volle zekerheid
 Op uw' lipjes neêrgeleid. -
 Zekerheid ! o Roosje, neen,
 Daar vliegt nog mijn kusje heen.
 Geef dus als myn eigendom
 Dubbel dezen kus weêrom.

Hier viel Roosjen om mijn' hals
 Gaf m' een' kus zoo zoet, zoo malsch,
 Als geen kus zich denken doet,
 Maar dien men gevoelen moet.
 En sprak lagchend dus mij aan;
 Laat dat Corpus iuris staan,
 'k Wil van 't recht geen' kennis meer,
 Geeft g' iets, dubbel eischt gij 't weer.
 1805-10.

205

De aardbeving van den 26 Julij 1805 in Italië

Dat wij, gewend aan zwoeler oorden,
 Een ander 't stoovend Zuiden roem,
 En 't koele land van 't verre Noorden
 Een schuilplaats van den Winter noem.
 Laat hem dat Zuiden zoo geprezen !
 Laat hem Itaalje een Eden wezen
 Zoo rijk in keur van bloem en vrucht !¹⁵
 Laat hier, als daar nog Zefiers fluist'ren,
 De Vorst en kolk en stroomen kluist'ren
 By storm en sneeuw en donker lucht.

Laat hier uit 't losgeborsten Westen
 Een hoog gezwollen Oceaan
 Op Neêrlands dijk en duin en vesten
 Met toemeloze woede slaan.
 Laat hier de ondankb're grond slechts geven,
 't Geen kunst en nijverheid doen leven -
 Mij blijft mijn Vaderland meer waard,
 Dan geurige Itaaljaansche dalen,
 Hoe zy bewond'rende oogen malen
 Den echten lusthof van deze aard.

206

o, Neerland moge een plekje wezen
 Ontworsteld aan dien wereldvloed,
 Die aan der dijken rand gestegen

15 Vier regels zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 Vol gloed en geur van kruid en bloem;
 Dat hier, schoon ginds de Zefir fluistre,
 De vorst den trotschen Rijnstroom kluistre,
 En 't voglen heer ten doodslaap doem';

En veld - en steëling sidd'ren doet.
 Itaaljen, ach ! uw veld, uw bergen
 Wier toppen storm en bliksem tergen
 Verzinken straks voor 't zwind'lend oog -
 Op 't puin, dat eens in gloende stroomen
 Gantsch Herculanium om deed komen
 Rijst nu Portia' trots omhoog.

De morgen rijst - en spreidt zyn' stralen 208
 Op heuvel, bosch en trotsche steên.
 De daauw zweeft door verkoelde dalen
 Op 't zachtste morgentochtje heen.
 De lucht is met geen' wolk betoogen: -
 Het drupp'lend woud blijft onbewogen -
 Maar in zijn lommer wordt de dag,
 Die rijst, vermeld door vog'len choren:
 Zoo schoon was eens het uchtendglooren
 Toen de aard' haar' eersten morgen zag.

Die held're lucht en purp'ren kimmen
 Voorspellen de aard' den schoonsten dag.
 Zoo ziet de hoop 't geluk vaak glimmen,
 Welk's aanzyn zy nooit voelen mag.
 De Zon, den Oceaan onttogen
 Klimt aan de azuren hemelbogen
 En vaagt den' dunnen daauwen van de aard'.
 o Morgen ! zink in 't niet weêr henen !
 Uw aanzijn doet de menschheid weenen !
 Gy hebt den dag des ramps gebaard.

Een damp, in wolken opgestegen 209
 Omhult de zon in 't ak'ligst rood:
 Nu heeft dat juichend veld gezwegen -
 Die vreugd wordt stilte als van den dood.
 Zoo blijft van 't strand een' gade staren
 Op 't schip, dat door het schuim der baren
 Van verre naar de haven schiet.
 Zy juicht - de kiel loopt op de reede -
 Zy brengt haar jongen liev'ling mede -
 Zy vraagt - verstomt - zy vindt hem niet.

De lucht, met liefelijke geuren
 Nog straks doorwasemd, wordt verpest
 Met zwaveldamp, door duizend scheuren
 Ten zwang'ren afgrond uitgeprest.
 Het kruid, waar dropp'len daauws aan blonken,
 't Gebloemte is op den grond gezonken, -
 De vliet schijnt in zyn' stroom vertraagd, -
 Het woud galmt niet van vog'len zangen
 Het zwijgt - en laat zyn' blad'ren hangen
 Als ware een storm 'er doorgejaagd.

Die zon schiet heeter stralen neder. - 210
 Een wolk, in 't Noorden zaamgepakt,
 Verbreedt zich, blijft, verheft zich weder -

En is straks in 't gebergt' gezakt.
 De wind blaast zachtkens over 't water;
 Maar Napels hoort een fel geklater
 Der golven tegen 't dampig strand.
 De zee, nu door geen' storm ontstoken,
 Schijnt in haar diepen schoot te kookken,
 Als stond heel de afgrond in den brand.

Zoo vliedt voorby een dag vol zorgen: -
 Maar 't menschdom vreest te meer den nacht.
 Zoo houdt de moorder zich verborgen,
 Daar hij den donk'ren avond wacht.
 't Is of Natuur weêr wenscht te rusten
 't Gedraai der zee aan Napels' kusten
 Vermindert met den avondstond.
 Geen wind ruischt meer door koorn of blaâren,
 De zon zinkt gloeiend in de baren -
 Maar alles zwijgt en rust in 't rond.

Neen Menschdom, rust niet, vlied uw' daken ! 211
 Helaas ! Natuur is niet voldaan.
 De pijlers van den afgrond kraken,
 Waar bergen op gevestigd staan.
 Vlucht ! zie dat West, die gloende randen, -
 De zon schijnt 't aardrijk daar te branden -
 Zie 't vuur stroomt langs het luchtgewelf.
 Vlucht ! Vlucht ! de dood is wis in 't wachten -
 Natuur verzamelt al haar' krachten,
 Haar rust is werking in zich selv'.

Zoo rust de wraak, als zy haar' strikken
 In stilte vast voor de onschuld spant,
 Zij lacht - maar haar verwilderd blikken
 Verraadt den gloed, die in haar brandt.
 Zy spreekt bedaard en met vertrouwen:
 Zy veinst zich aan de deugd te houên,
 En de onschuld volgt zy op den voet.
 Straks slaat haar boezem aan 't ontbranden,
 Stoot haar het staal in de ingewanden
 En ziet voldaan op 't stroomend bloed.

O Tydstip, ijslijk om te denken ! 212
 De Schepping zwijgt als in een nacht:
 Ik zie de straffende Almagt wenken;
 Natuur heeft straks haar' last volbragt
 Zij, als ontrukkt aan band en boeijen
 Doet fluks den hollen afgrond loeijen
 Met ak'lig naderend geluid.
 De aard' schudt - schokt, barst en sluit zich weder,
 Paleis en tempel storten neder -
 En de afgrond breekt zijn' vlammen uit.

o Napels ! 'k hoor uw' toorens kraken
 En buld'rend storten op den grond:
 Uw marm'ren zuilen, trotsche daken

Verbrijs'len op den zelfden stond.
 Vlucht, Sterv'ling maar, waar heen te vluchten
 Alom is 't karmen, schreijen, zuchten;
 Alom vertoont zich schrik of dood.
 Daar voelt gij 't aardrijk vreeslijk golven,
 Hier wordt gij onder 't puin bedolven,
 Ginds stelt g' u aan een afgrond bloot.

Die afgrond feller aan 't ontbranden, 213
 Gromt, dondert met een naar gerucht.
 Fomento werpt zijne ingewanden
 Geweldig, gloeiende in de lucht.
 Hier rijst een berg - daar wordt een' vlakte -
 De stroom, die langs deze oevers zakte,
 Krimpt tot zijn' eersten oorsprong op.
 Ginds worden bosch en veld verslonden -
 Waar straks Pajano werd gevonden,
 Bruischt nu een zwav'lig pekelsop.

Zoo schept een wenk van 't alvermogen,
 Of keert een' heele Schepping om.
 Hier wordt aan 't land een berg onttogen
 Wiens top straks tot de wolken klom.
 Het aardrijk golft en scheurt in stukken -
 De ontzachlijk felle schokken rukken
 Gevaarten, rotsen zelfs om veer.
 Gehuchten, dorpen, vlekken steden
 Zijn door verwoesting plat getreden
 Of zonken in den afgrond neer.

Ach ! slechts een enkle blik der oogen - 214
 En 't landschap is verwoest, vernield -
 Wie aan den afgrond bleef onttogen,
 Vindt gade, maag of vriend ontzield.
 O Heer dat ijslijk schreijen, karmen;
 De vriend spreidt naar den vriend zyne armen,
 Terwijl hem de aarde ontzinkt, nog uit.
 Daar grijpt de zoon zijn' grijzen vader
 Ach ! de aard verzwelgt hen fluks te gader,
 En de afgrond geeft een dof geluid.

Hier wagg'len muren - schudden daken -
 De moeder vliegt naar 't slapend wicht -
 Zij hoort gebint noch zold'ring kraken
 By 't vinden van dat lief gezicht -
 Zij grijpt het sluim'rend, vlucht - met eenen
 Stort gonzend 't bouwwerk op hen henen
 Terwijl zy 't kind haar' gade biedt.
 Wanhopend blyft die vader staren -
 Hij keert, zachtrond, trotseert gevaren -
 Maar hij ontkomt den bouwval niet.

Daar grijpt de broeder naar zyn' broeder, 215
 Die stervend God om redding smeekt.
 Daar schreit het knaapjen om zyn' moeder,

Waar 't gansch gebouw in stukken breekt.
 Hier midden door gestorte steenen -
 Ylt ginds en daar de Jong'ling henen
 Hij zoekt en vindt het meisje ontzield.
 Daar dwaalt een' Weeûw met lieve wichtjes,
 En tranen staan in hunn' gezichtjes,
 Waar moeder schreiend nederknielt.

o Nacht ! daal neer op 't puin der steden !
 Verberg Molise voor mijn oog !
 Alom zie ik de wanhoop treden,
 Alom galmt jammer naar omhoog.
 Waar duizenden verpletterd bleven -
 En duizend na dien ramp nog leven,
 Beroofd van magen, vriend en goed.
 Daar vaart een' huiv'ring door mijne aâren,
 Daar stort ik op de ontstemde snaren.
 Verstomd een' heeten tranenvloed.
 1805-11

**Kusje
 aan
 Roosje**

216

Als ik uw jeugdig lijf omvang,
 Uw' boezem aan mijn' boezem prang,
 En van een nooit gekend gevoel
 Dien boezem zwellend kloppen voel
 En duizend kusjes duizendmaal
 Met zuchtjes uit dien boezem haal,
 En gij bedwelmd door de' eigen' lust
 Aamechtig mijne lippen kusch
 My bevend om myn midden vangt,
 En zwoegend aan uw' boezem prangt.

Wat vraagt gij dan, lief maagdelijn,
 Hoe Amor in de borst kan zijn
 Terwijl gij nooit een pijlen wond
 In uw' of mijnen boezem vindt.
 o Denk niet, dat het minnewicht
 Niet meer bezit dan eenen schicht
 Of dat gij steeds de wonden ziet
 Die hij in borst en harten schiet.
 o Neen ! zyn koker, rijk verguld,
 Is met een pijlental gevuld
 En hun, zoo gansch verschillend soort
 Brengt onderscheiden wonden voort.

217

Het eerste soort is grof en groot -
 De wond diens pijls dreigt met den dood -
 Hij vliegt, op 't enkel woord van min,
 De borst der eerste jongheid in -

En schoon het bloed de wonde ontvliet,
 De pijn dringt tot het harte niet;
 Straks trof hij met een groot geluid,
 Maar valt nu reeds de borst weêr uit -
 Het meisje lacht op d' eigen stond,
 En zoekt vergeefs naar de eerste wond.

Er zijn ook pijlen klein en fijn,
 Zoo dat zij nimmer zichtbaar zijn,
 Zy worden zonder meer gerucht
 Dan van een lachje, kusje of zucht,
 Geschoten van den liefde boog
 Door borst, en mond en wang en oog
 En dringen met een' zoete smart
 Tot in het binnenst van het hart.

Nu slaakt de boezem zucht op zucht
 En zoekt vergeefs naar ruimer lucht,
 'Er woedt in de afgematte borst
 Een smeulend vuur - een heete dorst;
 En welk een' balsem men vergiet',
 Genezing volgt zyn' invloed niet.
 Alleen één enk'le medicijn
 Verzacht ja heelt die diepe pijn.
 Helaas ! die met die wonde lacht
 en deze medicijn veracht,
 Kwijnt weg als sneeuw voor 't zonnevuur,
 Zijn leven is van korten duur, -
 Van zoete troost en hulp ontbloot,
 Snelt hy in de armen van den dood.

218

Daar gij nu nooit eens open wond
 In uw' of mijnen boezem vindt
 En beider harten zijn geraakt,
 Wijl elke boezem zuchtjes slaakt -
 Zoo gaat het zonder twijfel vast,
 Dat wy door pijltjes zijn verrast,
 Waarmêe door borst en mond en oog
 De liefde in onze harten toog.
 Maar waartoe, meisje, hier gezucht ?
 Wees voor die wonden niet beducht:
 Hoor welk een' zoete medicijn
 Onfeilbaar voor haar smart zal zijn.

219

Doch neen, hoe zeer ik u ook minn',
 Eer ik aan mijn verhaal begin,
 Zoo eisch ik als eene eerste Wet
 Dat gij u op mijn' knieën zet
 Uw armtjen om mijn schoud'ren slaat,
 En mij een kusje stelen laat.

Dat gaat; - maar nu mijn lieve wicht,
 Eisch ik van u een' ed'len pligt:
 Als ik u zeg, wat medicijn
 Zoo heilzaam voor die wond zal zyn,

Zoo deel steeds op myne enk'le bée
 Mij van dien zoeten balsem mêe.
 Verzekeer mij slechts met een' zoen
 Dat gij die bede zult voldoen.

Dat is een kus, een kus der min,
 Zyn kracht dringt mijnen boezem in,
 Zyn invloed is de medicijn
 Voor harten wonden, smart en pijn.
 Nu Roosje, kent gij dezen schat
 Als ik u, in mijne armen vat.
 Vergeet dan niet dien heil'gen Eed,
 Dien gij mij met een kusje deedt.
 1805-12.

220

**Aan
 J.W.J.Y. de Schepper by gelegenheid van zyn' verjaardag
 den 27 December 1805**

Neen ! Zoo schoon klom nooit de morgen
 Van deez' u zoo dierb'ren dag -
 En uw hart gevoelt zijn aanzijn
 Sterker dan het immer plag.

In den kring van oud'ren, magen
 U geëerd, bemind te zien -
 Als ik de arm dier lotgenote
 De uren zalig henen vliên.

o Gewis - gy roept; - geen Stervling
 Smaakt een' grooter zaligheid
 Gij zegt aan uw' lieve gade -
 Zy herzeft - "mijn zaligheid

Neen ! zoo schoon klom nooit de morgen
 Van deez' u zoo dierb'ren dag -
 "o één jaar, ik spel 't - die morgen
 Rijst nog schoner dan hij plag.
Ex. T.

Kusje aan Roosje

221

Wartoe Roosje vlugge kusjes ?'
 'k Wil geen' vlugge kusjes meer.
 Neen ! ik wil een ander kusjen,
 Of ik wil geen kusje weer.
 Immers zulke vlugge kusjes
 Zyn geen kusjes van de min.
 Naauwlijks adem ik den adem

Van uw' vollen boezem in,
 Of gij sluit uw' lieve lipjes
 Voor mijn brandend kusjen dicht,
 En houdt tergend dan uwe oogen
 Op mijn biddend oog gericht.
 Voelt gij niet dat uit mijn' lippen
 't Vuur der felste leifde brandt ?
 Voelt gij niet mijn boezem kloppen
 Als mijn arm uw lijf omspant ?
 Waarom dan dien mond gesloten,
 Voor de kusjes van het hart ?
 Mij met zulk een' kus te tergen
 Bij een' gloed van minnesmart ?

Neen, ik wil geen' drooge kusjes
 Daar een nooit gekende dorst
 't Bloed m' in de ad'ren doet verdrogen,
 D' adem ophoudt in mijn' borst.
 'k Wil een kusje, dat mij 't leven
 Weêr door borst en ad'ren drijft,
 En dat ieder ander kusje
 Van mijn' mond verbannen blijft.
 Schooner dan de held're morgen
 Van een' nieuwen Lentedag,
 Zweefde op 't zacht gelaat van Roosje
 Nu de vriendelijkste lach.
 Zwijgend had z' op 't zelfde tijdstip
 M' in haar' poez'len arm gevat.
 En ik klemde aan mijnen boezem
 Alles, wat mijn hart bezat
 Onbegrijpelijk zalig kusje !
 Mond op mondje vastgekleefd,
 Voelde ik, welk een hemelwellust
 Zulk een tooverkusje geeft.
 Ieder ademtucht des boezems
 Was een kus van beider mond,
 Ieder weem'lend tongenspelen
 Was der borst een' nieuwe wond.

222

Ieder drukje van mijne armen
 Ieder drukje van mijn' arm
 Gaf het hart een' sterker klopping,
 Maakte duizend kusjes warm.
 Zwijgend, afgemat door 't kussen
 Zeeg zij in mijne armen neêr.
 Maar ik kuste, moede en bevend,
 't Dierbaar Roosje nog eens weêr.
 'k Wil deez' kus, die mij het leven
 Weer door borst en ad'ren drijft,
 En dat ieder koeler kusje
 Van mijn' mond verbannen blijft.

223

1806-1.

't Gevaar der vlucht

224

o Roosje, ontvliedt myn' warme borst
 Ontvliedt myne armen niet.
 o Neem myn' vuur'ge kusjes aan
 o Voel mijn hart onstuimig slaan
 Waar Roosjen in gebiedt.

Kom, zet u neder op mijn' knien
 Keer in mijne armen weer.
 Wie minnaars met versmading ziet,
 Of slechts hunn' warme kusjes vliedt
 Is straks geen meisje meer.

Gy lacht, en waant dit yd'le klap
 Maar 't is oprechte taal. -
 ò Meisje, volg myn' dierb'ren raad,
 Eer gij gewis verloren gaat,
 Hoor slechts naar dit verhaal.

Apollo zwierf in ouden tijd
 Te met door bosch en veld
 Hij was der Nimfen lieveling
 Hij was de schoonste Jongeling
 Dien de oudheid ons vermeldt.

Hij zag de jonge Dafne staan
 En 't meisje zag hem niet.
 Hij staart, bewondert 't godlijk schoon,
 Zoo als hij op haar glorietroon
 De ted're Cypris ziet.

225

Ontroert, betooverd, en bedwelmd
 Loost hij een' diepen zucht.
 Hij wil by 't peinzend meisje gaan -
 Op eens ziet zy den Jongeling aan
 En geeft zich op de vlucht.

Apollo roept en bidt en smeekt
 Zij loopt uit al haar' magt;
 Hij volgt en haalt welhaast haar in,
 Zweet hijgend haar eene eeuw'ge min,
 Maar zij hoort eed noch klagt.

Zij vliedt nog - daar Apol haar volgt -
 En op den eigen stond
 Grijpt haar een' nare huivring aan -
 Het haar verkeert in lauwerblaân,
 Haar voet groeit in den grond.

Haar minnaar grijpt haar om het lijf
 Nog in zyn' eersten droom -
 Hij voelt in 't hout het hart nog slaan -
 Grijpt smartlijk weer den lauwer aan -
 En heiligt zich den boom.

226

Wel Roosje, zult gij immermeer
 Myne armen wel ontvliên ?
 Wis, liever wilt gij maagdelijn
 Gekluisterd in mijne armen zijn
 En mij uw mondje biên.
 1806-2.

Aan een' Jongeling

227

Ontvlied, o Jongeling, den zoeten lach dier vrouwe
 Die met de kuischheid spot -
 En slechts zoo lang u spreekt van liefde en eeuwge trouwe,
 Tot g' in haar' wulpschen arm vergeet uw deerlyk lot.
 Ontvlied dien toovermond - ontruk u aan den keten,
 Waar zy uw' deugd in boeit,
 Vervloek haar valsche min - ach ! mogt gij eenmaal weten,
 Dat in haar' slangenborst 't vergift der liefde gloeit.

Wat is die zaligheid, die g' in haar' arm kunt smaken ?
 Een' droom, een korte lust.
 Beef, zie het doodsch vergift zweeft om haar bleeke kaken,
 't Verderf woedt in die borst, waar aan uw boezem rust.
 Den kus, dien u haar mond zoo teder weet te geven,
 Gaf haar de valscheid in.
 Den lieven lach, dien g' om haar zachten mond ziet zweven,
 Dwingt haar 't belang slechts af, maar niet 't gevoel der min.

o Vlied die Delila - zy doet uw jeugd verdwijnen. -
 De blos verlaat uw' mond.
 Reeds is het vrolijk vuur van 't helder oog aan ' kwijnen,
 En de ouderdom treedt aan op uwen morgenstond.
 o Eer het zwart berouw verschriklijk op mogt komen,
 Ontvlied haar' tooverschoot.
 Vermijd haar' valschen blik - veracht uw wulpsche droomen
 Ontruk u aan haar arm, ontruk u aan den dood.

228

o Leer de zaligheid dier zuivre liefde vonken
 Door 't gansch heelal verspreid,
 Van welker kuischen gloed de blijde jongheid dronken
 Een zalig leven vol van lagchende onschuld leidt.
 Dat vuur vereêlt de jeugd; zyn zoet moet steeds vermeêren
 Geleid door deugd en pligt.
 Zyn enk'le vonk zal u den afstand kennen leeren,
 Die tusschen Delila en zulk een' liefde ligt.

o Zie dien lieven lach, die zweeft op Roosjes wezen;
 Zoo als een Engel licht.
 In haar betoovrend oog kan ik den hartwensch lezen,
 Eer nog haar zoete mond den wensch heeft uitgebragt.
 De oprechtste liefde doet de malsche kusjes gloeijen,
 Die z' op mijn' lippen drukt.
 Die zuivre liefde kon myn hart voor eeuwig boeijen
 Met rozen kluisters, die geen storm in stukken rukt.

o Voel wat liefde zij, die ooit uw hart mogt smaken
 Uw jeugd vliedt ras voorbij -
 Nog kan die jeugd u de aard' ten blijden hemel maken
 Maak slechts u van den strik dier lage omarming vrij. 229
 Ik zie 't, g' ontvlucht haar reeds - de toekomst is m' ontsloten.
 Ik zie den Jongling weer.
 Den man des huisgezins omringd door huwlijks loten,
 En op zijn zilvren kruin daauwt rein genoegten neêr.
 1806-3.

De Lach

Hoe zalig is die lach, die uit een zuiver harte
 Op 't rimplig voorhoofd of om purp'ren lipjes zweeft !
 Der vriendschap heul verschaft in bitt'ren rouw en smarte
 Die troost, als alles ons begeeft.
 Die lach doet in die borst den vonk der hope ontgloeijen,
 Waar in zich wanhoop had verspreid
 En kan met d' enk'len wenk twee zielen zamen boeijen
 Voor tijd en eeuwigheid.

o Lach, o dierb're tolk van 't aanzijn der gedachte
 Wat hemelzaligheid sluit uw vermogen in !
 Eer nog een taal bestond, en het gevoel slechts lachte,
 Bestonden vriendschap deugd en min.
 Veel sterker dan de taal door menschen uitgevonden
 Blijft gij, wanneer die taal bezwijkt.
 Met u is 't, dat de ziel van 't stof der aarde ontbonden
 Ten blijden hemel strijkt.

De grijsaard afgemat, gekromd door tal van jaren 230
 Ziet aan zyn' legerstee zyn' lieve kind'ren staan,
 Hoe zy met ted're zorg op al zijn' blikken staren,
 Hij lacht hun vriendlijk dankbaar aan.
 o Zulk een dierb're lach beloont hunn' dierbre zorgen
 En lokt den weemoed in hun oog.
 Zoo dierbaar is de wacht der vriendelijke morgen
 Aan 's hemels purp'ren boog.

't Onnozel wichtjen, aan een' kuische borst gelegen
 Lacht dartelend, wanneer de blijde moeder lacht.
 En de echtgenoot, die voelt den huiselijken zegen
 Kust lagchend gade en wichtje zacht.
 De zoon een lange wijl der oudren liefde ontvloten
 Keert schaamrood, bevend tot hen weer -
 Hij ziet hun lieven lach, wier blik alleen kon dooden
 En kust zyne oud'ren teêr.

De vriend heeft zijnen vriend een wissel dood onttogen
 Geen' taal heeft kracht genoeg voor zyne erkenning -
 Hij drukt hem aan zijn borst met tranen in zijne oogen
 Een lach zegt dat het vriendschap is

Het mededogen hoort de zwervende armoê klagen
 En biedt haar dek en voedsel aan -
 Zij geeft, wat kan het hart van de arme deugd meer vragen
 Een enk'len lach, een' traan.

Bewonder dezen man, geklonken in een' keten 231
 Geworpen in een hol, waar in naauw 't daglicht dringt.
 Zyn' ziel is vrij - hij houdt een onbevlekt geweten -
 Waar doodsche stilte haar omringt.
 Het misdrijf tergt zijn' deugd - maar zy blijft onbezweken,
 Zyne onschuld troost hem in zyn lot -
 Hij lacht - en met die lach kan zich zyne onschuld wreken
 Op 't rookend moordschavot.

o Lach, zoo grootsch gij zijt, zoo dierbaar kunt gij wezen !
 De fiere jong'ling tart en vloed en koude en wind.
 Wat zou zyn jeugdig hart in 't buld'rend onweer vrezen
 Daar ginds hij 't godlijk Lotje vindt.
 o In verrukking haar in zynen arm te vatten
 Maar neen, dit duldt de min nog niet -
 Doch duizend maal beloond zal hij 't geleden schatten,
 Als hij haar lachje ziet.

Gevloekte veinzer, o gij kent de kracht en waarde
 Des zoeten lachs, waarmee g' uw doel zoo heerlijk raakt.
 Gij lacht verachtelijk om den wellust van deze aarde
 Terwijl uw borst in ontucht blaakt.
 Gij zweert de vriendschap in een vloed van ted're woorden,
 Gij lacht - en z' is een waar verbond -
 Maar als 't belang verkeert, zult gij dien vriend vermoorden
 Zoo hij uw doel weêrstonde.

o Leet der veinzerij, verknocht aan zwarte zielen; 232
 De laagheid voedde u op in haar bedorven borst.
 Als aan den voet des troons de bange slaven knielen
 Behoort gij aan den trotschen Vorst.
 Weg, lach des duivels, weg, door aan uw naam te denken,
 Omgeeft m' een vreeslijk donk're nacht.
 Ik zie den Satan u uit d' afgrond vriendlijk wenken,
 Wanneer gij veinzer lacht.

Vervloekt zij ied're lach uit veinzerij geboren -
 Maar heilig is de lach de oprechtheid toegewijd.
 Die nog aanwezig blijft als alles gaat verloren
 En zich niet stoort aan volk noch tijd.
 Ja Roosje, hoe deze aarde ook wenden moge of keeren
 Ik tel noch storm noch donkren nacht.
 Ik kan en storm en nacht ja zelfs den dood braveren,
 Zoo gij mij maar toelacht.

1806-4.

Lotje aan Julia

233

Ik schryf u Julia met tranen in mijne oogen¹⁶
 En onder 't schrijven trilt de veder in mijn hand.
 O mogt uw' dierb're hand een enkel traantje droogen,
 Waarvan een heete vloed mijn' bleeke wangen brandt.
 Ach God neen, Julia zal nimmer Lotje vloeken
 Schoon heel de wereld ook dat Lotje vloeken moog -
 Vergeefs zal ik geen troost aan uwen boezem zoeken,
 't Zal door uw vriendschap zyn, als ik een traantje droog.
 o Lieve Julia ! haast zal ik u aanschouwen,
 En storten schreijend m' in uw dierbare armen neer.
 Uw vriendschap moog my dan geklemd in de armen houden
 Zij vind haar Lotje . . . maar een ander Lotje weer.¹⁷
 Myn' wangen zyn verbleekt - mijne oogen neêrgeslagen
 Verdoofd en steeds ten prooi van eenen tranenvloed -
 Mijn boezem afgemat door 't onophoudlijk klagen
 Mijne armen uitgeteerd door 't gift en 't jagend bloed.
 Mijn hart o zal ik u zyn folteringen malen -
 Kan dan o hartvriendin mijn' zoo gevloekten staat,
 Wat dan . . . maar waartoe nog met Julia te dralen,
 Daar zy 't verschriklijk woord uit al mijn schift reeds raadt
 Die schat, dien mij geen troon, geen wereld kon ontrukken
 Die schat, dien slechts de dood alleen m' ontrooven mogt.
 Die kroon der zuiv're jeugd ligt aan myn voet in stukken.
 Ach ! door 't vermogen van een' enklen adem tocht.
 Myn onschuld . . . Julia thans kent gij al myn' smarte
 En voelt wat foltering op foltering ik lijd.¹⁸
 Hoe laag mijn hart ook, het rekt op uw harte,
 Ik ben mijne onschuld maar mijn' Julia niet kwijt.
 Vergeef een jeugdig hart, dat ganslijk onbedreven,
 Vertrouwlijk voort gesleept zich zelf niet heeft bestierd.
 Maar vloek, dien onverlaat, die door zyn huichlend leven
 Heeft over mijne deugd zoo wreed gezegevierd.
 Ach ! hoe mijn' tranen hier opnieuw myn oog ontvlieten
 Uw vriendschap is de troost in myn zoo gruwzaam lot.
 Die zal eens in mijn' borst den zoetsten balsem gieten,
 Terwijl mijn moordenaar de wraak gevoelt van God.
 O Julia, waar w' eens in 't bloeijen onzer jaren,
 Toen zuivere onschuld uit mijn vrolijke oogen blonk,
 In schaduw van een eik zoo vry, zoo zalig waren,
 Daar was het dat de deugd myn' zwakke borst ontzonk
 Een lieflijke avondstond zweefde over veld en boomen

234

16 Vier regels zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 Ik schrijf u, Julia, een' heeten traan in de oogen –
 En onder 't schrijven trilt de veder op het blad.
 o Mogt uw dierbre hand slechts een' dier tranen droogen,
 Waar van een gansche vloed langs wang en boezem spat !

17 Deze regel is in de gedrukte versie vervangen door:
 Zij ziet haar Lotje, maar zij ziet haar schaamrood weêr.

18 Twee regels zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 En voelt, wat foltering mijn bange boezem lijdt.
 Maar ach ! hoe laag ik zonk, ik reken op uw harte,

Natuur zweeg plegtig stil, slechts ruischte een Zefir zacht.
 Myn teer gevoelig hart schi[e]p zich de schoonste droomen,
 Nooit was m' een morgenstond zoo schoon als deze nacht.
 o Schriklijk oogenblik ! ik zie hem schreiend, teder . . .
 En hoor bedweld zyn' Eed, zyn zuchten en gebeên,
 Verwonnen door 't gevoel zink ik in onmagt neder.
 'k Ontwaak - maar vind, helaas, verschriklijk mij alleen.
 Wanhopig zie ik rond - ach, hy is heen gevloten -
 Onzinnig roep ik hem en gil myn' wanhoop uit -
 Myne onschuld - duivelen zag ik in steê van Goden¹⁹
 En in myne eenzaamheid hoorde ik een naar geluid.
 Het ruischen van den stroom werd mij 't gegons der baren.
 De zachte zuidenwind was mij een dolle orkaan.
 Ik bleef in 't donker woud als in een' afgrond staren,
 De Schepping grijsde alom myn smartlijk wezen aan.
 Lieve Julia, waartoe dat wreed herdenken !²⁰
 Ach ! dat ik maar alleen aan uwe vriendschap dacht.
 Uw zoete taal zal mij een' nieuwen adem schenken,
 Uw troost zal tevens zyn en hartelijk en zacht:
 Thans zwerf ik hier alleen wanhopend en verlaten,
 Ik schuw de stille rust van 't ouderlijk gezin: -
 o Zorgvol huisgezin, hoe zoudt gij Lotje haten,
 Zaagt gij de ware bron van Lotjes kwynning in.
 Ach ! eenmaal moet zij toch 't geheim mijns haten weten,²¹
 Die lieve moeder, die zoo teder mij bemint.
 Welhaast zal zij mij ligt een kind der smarte heeten,
 Die nu nog steeds mij noemt haar zalig eenig kind.
 Dit denkbeeld foltert m' in mijn' slapeloze nachten,
 En als ik afgemat zomwijlen sluim'ren moog,
 Dan zweeft het in dien slaap op nieuwe voor mijn gedachten
 En 't schrikkelijkst toneel vertoont zich aan mijn oog.
 Een zwarte doodbaar wordt voorby mij heen gedragen
 En ieder die haar volgt, zwijgt treurig plegtig stil.
 Ik ween en wil den naam van deze doode vragen,
 Myn moeder . . . wenend nog ontwaak ik met een gil.
 O Yslijk is mijn lot ! hoe zoet waar my het sterven

235

-
- 19 Vier regels zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 'k Hoorde in mijne eenzaamheid een domlend wangeluid.
 Het ruischen van den stroom werd mij 't gebrul van baren –
 De zachte zuidenwind een dolle herfstorkaan –
 Ik bleef in 't donker woud, als in een' afgrond staren –
- 20 Drie regels zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 Smoor, smoor, o hartvriendin ! mijn bittere boezemklagt !
 Haast zal me uw teedre hand den levensbalsem schenken,
 Die van al 't heil der aard' me alleen nog tegenlacht.
- 21 Acht regels zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 Neen, nimmer zult ge uw kind een kind der smarte heeten,
 Ge omhelst uw eenig kind, uw dierbaar Lotje weêr.
 Maar ach ! een schriklijk spook vervolgt me in bange nachten,
 't Waart om mijn sponde en jaagt me een koude siddring aan.
 Geen sluimring verkwikt mijne afgemate krachten,
 Of 'k zie 't afgrijslijk beeld weêr voor mijne oogen staan.

Maar ach ! de dood verzacht de wond der ziele niet²²
 o, Zoo ik Julia op aard' niet hoeft te derven,
 Vinde ik by haar meer troost, dan ooit de dood mij biedt.
 Vaarwel ! haast zal die borst aan uwen boezem zuchten,
 Waar de onschuld uit verdween, maar vriendschap in verbleef.
 'k Zal in uw' arm en smart en schande en vloek ontvluchten,
 Ik blijf nog leven, wijl ik in uw hart nog leef.
 1806-4.

Op eene Roos

236

Roosje, dat aan de onschuld hoort
 En in Lenteluchtjes gloort,
 Schoonste bloem van 't gansche land,
 Hoe gevaarlijk is uw stand !

Als nog pas uw teed're spruit,
 't Zwanger zwellend knopje ontsluit,
 En een windje uw blaadjes kust,
 Waar de morgen dauw in rust -
 Eer de jeugd u aan de vliet
 In uw vollen luister ziet.
 Rukt een hand zoo wreed en straf
 U van 't tenger steeltjen af,
 En een oogenblik nog maar
 Werpt zy u in 't water neêr -
 Of wanneer gij lieflijk bloeit
 En des wand'laars oogen boeit
 Rukt welligt een stormwind aan,
 En ontroof u al uw' blaân,
 Slechts een steel steekt in den grond
 Waar dat bloeiend roosje op stond.

o Gelukkig 't roosje dan
 Dat geen stormwind vatten kan
 Dat verscholen aan een kant
 Vrij blijft van een dart'le hand.
 1806 4/13.

22 Zeven regels zijn in de gedrukte versie vervangen door:
 Zoo ijslijk is mijn lot. Hoe zoet waar mij het sterven !
 Maar ach ! de dood geneest het bang geweten niet.
 O Julia ! zoo 'k thans uw vriendschap eens moest derven,
 Zoo gij mij van uw borst eens wreed te rugge stiet .. !
 Dan, Hemel ! dan maar neen, 'k zal aan uw' boezem zuchten –
 Uw deernis met mijn smart zal lafenis mij biên:
 'k Zal in uw' dierbren arm en schande en vloek ontvlugten,
 Ik zal in Julia mijn leven wederzien.

De Kus

237

o Zaal'ge kus der ted're min, wie kent uw magt !
 Gij heerscht by 't lieflijk morgenzon, by dag en nacht.
 Gij steekt de jonge maagdenborst in fellen brand
 En boeit op 't zachte zwanendons een' Dwingeland.
 Een enk'le wenk en g' overwint een' Koningrijk.
 Wat is aan u, o lieve kus in magt gelijk.
 o Stomme tolk van 't vurig teder minnend hart -
 Gij lenigt en uw leniging voedt zoete smart.
 Gij zyt gelijk een enk'len koelen regendrop -
 Hij laaft, maar 't eigen oogenblik droogt die weer op.
 Gij tergt de deugd, eer 't jeugdig hart 't gevaar vermoedt
 Gij zijt het zalig toppunt van een kuischen gloed.
 Gelukkig hij, die perken aan zijn' driften stelt,
 Als van een' maagdelijken kus zyn boezem zwelt,
 Die door dien kus der zaligheid zyn wensch vervult,
 Na slechts een' enk'len zoeten kus de liefde dult.

Maar wie weerstaat o lieve kus uw tooverkracht.
 Als uit een helder vriendlijk oog de liefde lacht.
 Wanneer in 's Jongelings kloeken arm het meisje rust
 Dat, vol gevoel, verwonnen door den vreemden lust
 Met hooger borst en heeter' kust zyn' hals omvaamt
 En zwijgend liefde en zaligheid en zuchtjes aämt.
 o Deugd en rede uw groote magt wordt hier te klein
 Een liefde kus heerscht over deugd en rede heen
 Als strenge deugd van 't maagdlijk hart den kus niet vliedt,
 Den wellust haar ten zwijmeldrank al dart'lend biedt.
 Een zoete kus, en de onschuld is op d' eigen stond
 Vernield, en waar de liefde straks een tempel vond
 Daar waart het ak'lig naberouw, in 't eenzaam hart
 Terwijl den zoeten tooverkus zijn felle smart.
 Neen, Roosje, dien onkuischen kus gaf nooit uw mond.
 Hoe vrolijk van de zoetste min uw oog ook stond
 Hoe ik verrukt uw tenger lijf omvatten mogt
 En kus op kus by ied'ren warmen ademtocht
 Van uwe purp'ren lipjes stal, en moe gekust
 Gevoelde dat het vonkje ontstak voor hooger' lust:
 Dan was de Kus van uwen mond de zuiv're min
 Maar 't lachje van dien lieven mond hield kuisheid in,
 En 't vriendlijk oog, waar hemel zuivre liefde in blonk
 Verweet mij met een ted'ren kus d' oned'len vonk.

238

o Lieve Kus, hoe zalig is uw tooverkracht
 Als gij door zuiv're liefde en deugd wordt voortgebragt
 Hoe bitter wordt uw nektar, als uw zacht geweld,
 De deugd verbant en wellust zich ten doelwit stelt.
 Gelukkig hij, die perken aan zijn driften stelt,
 Als van een maagdelijken kus zyn boezem zwelt
 Die door dien kus der zaligheid zyn wensch vervult
 Als slechts een' enk'len zoete kus de liefde dult.

1806-7.

De liefde

239

Schakel der Scheppinge, nektar van 't leven
 Engel der jeugdheid, betoovrend gevoel !
 Alles voelt eenmaal in de ad'ren u zweven,
 Maar hoe verschilt gij in wezen en doel.
 Liefde ! die naam dringt door borst en door ad'ren,
 'k Voel by dien naam nog de jeugd mijner jaren -
 'k Voel dat mijn hart hier niet eenzaam kan zijn.
 Wel voor mijn oog als een morgenster klimmen,
 Liefde ! herschep mij geene ijdele schimmen,
 Ach ! dat het droombeeld der jongheid verdwijnt.

Liefde ! in uw' kluist'ren is 't zalig te zuchten,
 O uwe boeijen zyn lieflijk en zacht.
 Wie zou dien strengel van rozen ontvluchten,
 Als by die boeijen een Engeltje lacht.
 Schoonheid der onschuld in 't bloeijen der jaren,
 Meisje, wie mogt op uw wenken slechts staren,
 Zonder dat heel zyne borst is ontgloeid ?
 Liefde, welk stervling doorgrondt uw vermogen,
 Sneller dan 't licht, heeft de blik van hare oogen
 Eeuwig den Jong'ling aan 't meisje geboeid

Zalige liefde, waar blijft gij verscholen,
 Daar myne jongheid al zachtken verdwijnt.
 Zoude ik alleen op deze aard' blijven doolen,
 Die zonder u zoo eentoonig mij schijnt.
 Zoude ik by 't wereldsche wenden en keeren,
 Immer dien troost der vereng'ling ontbeeren
 Die aan het lachje eener gade is verpand.
 Nimmer in 't toppunt des Echtgeluks deelen
 Om mijne knieën mijn' kinderen zien spelen
 't Heiligste snoer van den zaligsten band.

240

Neen, myne ziel zal dat Echtgeluk smaken
 Eens sluipt de liefde myne aderen in:
 Eens zal een meisje gelukkig mij maken
 Door hare vriendschap en edele min.
 Maar o, waar schuilt zij, wier oog my betoov'ren,
 Heel mijne ziel met dien blik zal veroovren
 Die aan geen' troonen of Eeuwen zich stoort !
 Vriendelijk oog, dat in de eeuwigheid stralen,
 Maagdlijke blik, die mijn lot zal bepalen
 Wanneer brengt de uchtend uw aanzyn mij voort.

Zalige droomen, hoe streelt gij mijn' zinnen !
 o welk eene engel schept gij voor mijn geest !
 Zal mij die Godlijke schoonheid beminnen,
 Schooner dan 't Cyprèsche meisje is geweest !
 Voert m' in hare armen in schaduw der boomen,
 't Lisp'len der Zefiers, het ruischen der stroomen
 Stem haar gevoel naar de schoone Natuur.

241

o Zij gevoelt, - ik, in mym'ring verzonken
 Zeer in hare oogen de maagdljke vonken
 Voele het kusje van 't heiligste vuur.

De eeuwige band van de liefde is gesloten,
 'k Voel mijn' bestemming veredeld op aard'.
 't Hoogste geluk van de min wordt genoten,
 Waar Zy met deugden met vriendschap zich paart.
 't Voorbeeld van deugd vriendschap, van deugd en van trouwen,
 Zij al mijn wellust en liefde is mijn' vrouwe;
 O met het hare is mijn harte slechts één.
 't Jeugdige kroost, in wier trekken wy zweven,
 Panden, de zorg en de hoop van ons leven,
 Huppelen lagchend en dartelend daar heen.

De ouderdom nadert, verstramd in zijn leden, 242
 Zilveren haren omgeven zyn hoofd -
 't Glimmende riet stut zijn' wank'lende schreden
 Haast is de vonk van zijn leven gedooft.
 Schoon hij het vuur myner jeugd dan moog blusschen,
 Zal ik o meisje verrukt u nog kussen,
 Juichen met u om genotene vreugd.
 'k Zal dan, mijn' gade, onzen kindren u wijzen,
 Stervend den Echt als een Eden hun prijzen -
 En hen bevelen der moeder en deugd.

Droomen, zult g' immer in wezen verkeerren ?
 Of is mij 't aanzijn diens Edens ontzegd ?
 Zoude ik en egade en kroost nog ontberen ?
 Als mij de tijd in zyn kluisteren legt.
 Liefde, Gij blijft mij geene ydele droomen,
 Gij zult met kracht door mijne ad'ren eens stroomen
 Als in mijn boezem de jongheid nog gloeit.
 'k Staar eens een' deugdenrijke egade in de oogen,
 'k Zal op ons kroost in mijn' ouderdom boogen,
 Daar in hun aanzijn ons aanzijn weer bloeit.
 1806-8

Lotje

243

Daar woonde een maagdke in Gelderland
 Van twee maal negen jaren.
 Zij was het pronkstuk van de jeugd
 Blonk uit in ligchaam's schoon en deugd -
 En wist die zaam te paren.

Haar voorhoofd was zoo glad en rond !
 Zoo helder als de morgen:
 Hare oogen waren blaauw en zacht,
 Maar voor geen' Jong'ling bleef de magt
 Van 't zedig oog verborgen.

Haar' wangen waren Lelieblank
 Met uchtendrood doorweven:
 En tusschen purp'ren lipjes door
 Blonk bij een lachje 't witst ivoor.

Haar borst was blank als golvenschuim
 Of zilvren zwanen veeren.
 Geen wellustvonkje gloeide er in:
 Geen schalkig oog der stoute min
 Mogt ooit haar' reinheid deeren.

Geen Jong'ling had den kleinsten kus
 Van 't maagdelijk mondje ontvangen.
 De min lachte uit dien lieven mond -
 En 't waas van d' eersten morgenstond
 Zag nog op lipje en wangen.

244

Alleen had schoone Frederik,
 Met tranen in zyne oogen,
 Bij 't laatst vaarwel, in Eng'lenlust,
 Haar' stamelenden mond gekust
 Haar' borst een zuchtje onttogen.

Nu was de zachte zielenrust
 Het deugdzaam Lotje ontnomen.
 Haar hart joeg, als z' aan Fredrik dacht:
 En 't meisje moest, bij ied'ren nacht,
 Van lieven Fredrik droomen.

Als 's morgens Lotje was ontwaakt,
 Zag zij den schoonen jongen.
 En overal den ganschen dag
 Of als zij op haar slaapsteê lag,
 Zag zy den lieven jongen.

o Lieve Fredrik, keer te rug,
 Keer weer uit vreemde landen.
 o Lieve Fredrik, keer weerom,
 'k Omarm u als mijn bruidegom
 o Keer uit vreemde landen.

[244.v.]

Hoe lang was ieder dag en uur
 Dat zy dien liev'ling wachtte.
 Zy zag, by 't laatst vaarwel, een' traan
 In 's Jong'ling's vriendlijke oogen staan,
 Terwijl hij hoopend lachte.

Ja, zei zij, daar z' een bloemkrans vlocht
 Van meibloem en van rozen,
 Dien hecht ik kusschend u op 't haar
 En - 't schuld-loos meisje werd gewaar
 Dat zy begon te blozen.

Nog was zy bezig met dien krans
 Daar zag zy Fredrik nad'ren.

Nog dacht zy, dat 't een droombeeld was -
 De krans ontvalt haar hand in 't gras
 En 't bloed jaagt haar door de ad'ren.

Nu grijpt haar Fredrik in zyn' arm 245
 En kuscht haar roode wangen.
 't Onschuldig maagdke kuscht hem weer,
 Zijgt staam'lend aan zyn' boezem neer,
 Daar z' aan zyn' hals blijft hangen.

Nu blies het zuidenwindje zacht
 Om niet de min te stooren.
 De bloemen kregen frisscher kleur,
 En in haar' liefelijken geur
 Werde zoet gevoel geboren.

o Zalig was deze oogenblik
 Voor Lotjes teder harte -
 Nu kende zij dien liefde gloed,
 Nu smaakte zy haar godlijk zoet,
 Maar kende niet haar' smarte.

't Was avond - Fredrik leidt de maagd
 Tot aan haar stille woning.
 En, by het scheiden van zyn' wicht,
 Kreeg hij een lach van 't lief gezicht,
 Een kusje ter belooning.

[zonder titel]

Wie is die Jongeling, die vreemdling in dit oord, 1
 Die wreedaard, die de rust van zalige oudren stoort ?
 Die met een minnend hart, maar zonder mededoogen,
 Het meisje aan 't lievend hart der oudren heeft onttoogen,
 Die voor de tranen doof der ouderlijke min,
 Haar in triumf ontvoert aan 't schreijend huisgezin,
 En met zyn' prooi ontvlugt naar afgelegen streken,
 Om duizend maal het hart der moeder nog te breken.
 Die by den uchtendstond reeds in de verte staart,
 Of zy haar levenslust, haar wichtje niet ontwaart,
 Maar steeds te leur gesteld in 't hopen en verwachten,
 Haar troost in 't schreijen vindt bij dagen en by nachten.

o Neen ! die is hij niet, de Jong'ling van uw hart.
 Zijn roof mogt smartlijk zijn, maar 't was een zoete smart.
 De traan der oudren mogt by 't eerste scheiden vloeijen
 Maar iedre traan van hen deed meer uw hart ontgloeijen.
 De zusterlijke traan stroomde op uw' boezem af,
 Maar 't was de liefde alleen die 't hart die strekking gaf.
 Een broeder mogt uw hals by 't scheiden nog omvaâmen
 Zijn traan, by 't licht vaarwel, bind maar uw harten zamen. 2
 o Zulk een afscheid van een lievend huisgezin

Sluit al 't gevoel van liefde en zorg en vriendschap in.
 o Zulk een afscheid moog' het hart tot weemoed dwingen,
 Maar 't voert ons van deze aard' by uwe Hemellingen.

En op deez' oogenblik zit ligt dat huisgezin
 Om 't vrolijk vuur geschaard en schenkt den beker in
 Met oude Rijnwijn om 't gelukkig uur te groeten
 Toen 't eerste zonnelicht uw aanzyn mogt ontmoeten.
 Toen uwe moeder 't eerst haar teeder wichtje zag,
 En u begroette met een traan, een kus en lach.
 o Wat gevoelt uw hart ! thans de eerste maal van ' leven
 Ziet gij het Echtgeluk om disch en sponde zweven,
 Voor ' eerst lacht u een gade op dezen jaardag aan,
 Voor 't eerst lokt de echte trouw in beider oog een traan.
 Vergeef het mij - ik zie de gulle vriendschap wenken -
 Geef mij den beker om hem schuimend vol te schenken.
 Ziet gij hem niet, dien God, omgeven van een wolk
 Die 't zekre lot voerspelt van steden en van volk ?
 Hoort gij zyn Godspraak niet. "Wanneer een tal van jaren
 "Vervlogen is, zal om deez' disch een kroost zich scharen
 "Van hun, wier eerste min deez' eersten feestdag viert
 "Wier liefde in ied'ren telg met nieuwe veêrkracht tiert."
 Waar zoo Apol voerspelt, wat zal een wensch daar baten ?
 Maar neen, uw oog verbiedt den beker vol te laten,
 Uw vriendschap eischt dat ik voor haar die nektar drink -
 De vriendschap - hoort gij wel hoe helder 't glaasje klink'.

Nog naauwlyks look de slaap mijn oog
 Of 'ik droomde aan 's Hemels heldren boog
 Een tal van prentjes klein en groot
 In groen en blaauw en geel en rood;
 Nu geestig door een' fijnen smaak,
 Dan duister in een heldre zaak
 En zoo vermoeijend voor 't verstand,
 Dat ik in drift haar met myn hand
 In duizend stukken had gescheurd
 Zoo hier geen wonder was gebeurd.
 Daar tradt 't geheugen voor mij uit,
 En maakte een jammerend geluid,
 Verweet mij, met een' bittren lach,
 't Beloofde van den laatsten dag,
 Ik beefde voor haar aangezigt
 En sloot beschaamd mijne oogen dicht -
 Verschrikt ontwaakte ik in het lest
 En vond de prentjes in mijn vest.
 Vergeef mij - 'k nam ze u gistren af -
 'k Vergat ze maar tot eigen straf,
 Ik heb bij haar de ganschen nacht
 In zorglijk slapen doorgebracht.
 Dies zond ik ze in den Morgenstond
 Aan u te rug: 'k smaak van uw' mond
 Vergifnis voor mijn lompheid af
 Dat ik ze u gistren niet hergaf.

3

4

Doch ook voor al de zorg en vlijt
 Voor al den slapeloozen tijd
 Besteed aan elke lieve prent,
 Eisch ik, dat gij mijn moeite erkent.
 Junij 1807.

Aan
Myn' broeder Reinier Kronenberg
en
Ellechien Mees
in den Echt verbonden den Sept. 1807

Eenmaal nog voor 't laatst mijns levens Hymens speeltuig van den wand !
 De echting voor een' waarden broeder eischt een hooglied van myn hand,
 De echting voor zyn lieve weêrhelft maakt het mij eene edle vreugd,
 't Speeltuig op den toon te stellen van 't geluk der dierbre jeugd.

Maar zoo zal de zang beginnen in een zoo verscheiden veld !
 Zal ik van de liefde zingen en haar tooverend geweld ?
 Zal ik 't vuur der boezems malen, dat uit minnende oogen schiet
 Of de malsche kusjes zingen, welker zoet door de ad'ren vliet ?
 Zal ik lieve lachjes malen en een' zachten handendruk
 Of de teedre zuchtjes zingen van een onbegrensd geluk ?
 Nee ! waar duizend andre zangers zich verloren in die stof
 Slaan mijn vingren aan het beven en de toon der lier wordt dof.
 Blozend leg ik 't speeltuig neder voor 't geheim der zoete min,
 Raden mag ik niet en nimmer drong mijn oog haar tempel in.

5

Jeugdig paar ! een stouter zanger zing' de liefde en hare magt
 Slechts waag ik 't geluk te spellen, dat uw beider leven wacht,
 o Hoe wenschte ik dat gy voeldet, wat myn btoederhart ontwaart
 Als mijn oog in stille vreugde op uw' schoonen echtkrans staart.
 o Dan zie ik de toekomst, hoe de vriendschap aan uw disch
 Aan uw sponde met de liefde slechts hetzelfde wezen is.
 'k Zie om uwe knieën dartlen panden van uw' kuischen echt
 In wier borst gy de edle zaden van een deugdzaam leven legt
 Hoe zo in d' avond van uw leven, al uw lusten al uw vreugd
 Zegnende uw liefde erkennen in de vorming van hun jeugd.
 o Dan viere ik iedre jaardag van uw zaalge huwlijksband
 En ge ontvangt een' nieuwen bloemkrans uit een broederlyke hand.
 Dan, dan juich ik met uw kindren en der oud'ren zaalgen trouw
 Waar ik niets dan liefde, vriendschap en opregte vreugde schouw.
 Dan, dan zal ik, Echtelingen, op uw gouden bruilofsfeest
 My dit oogenblik herinnren dat mij heilig is geweest.

6

Ruk de lier den zwakken zanger, Hymen, uit de stoute hand
 Nimmer neem hy 't elpen speeltuig weer ten hooglied van den wand
 Dat, wat slechts uit enkle vriendschap en uit echting is gedaan
 Hoort gij, 'k weet het, feestgenooten, met toegevende ooren aan.

De Sneeuwvlok

Welkom, welkom, boô des Winters
 Die daar dartelt is de lucht -
 't Aardrijk afgemat van groeiing
 Slaapt in sombere vermoeijng
 Van haar lang' gestoofde vrucht.

Uit den dunnen damp gevrozen
 Ziet'hoe zweven heen en weer
 Duizend pijltjes, veertjes, starren,
 Die zich kunstig zamen warren.
 En daar danst de sneeuwvlok om.

Welkom, welkom, boô des winters
 Uit den donkren hemelboog -
 Langzaam wiegend daalt gij neder -
 Dartlend nog verheft ge u weder -
 En versmelt dan voor ons oog

Millioenen, miriaden, 7
 Kunst gewrochte uit Gods hand -
 Tuimelt in uw pracht en orden
 Om een blinkend kleed te worden
 Voor het rust behoevend land.

Gij verbaast het oog des Stervlings -
 Hij begrijpt uw wording niet -
 Maar gevoelende uwen zegen
 Juich ik u met wellust tegen
 U, die de aard' haar kleding biedt.

Zachtkens sluimert 't rustend aardrijk
 In uw prachtig dons gewaad -
 o Verheel het vonkje leven -
 Eens met wellust voortgedreven
 Schept zij de aarde een nieuw gelaat.

Schoon ge in de Alpen, teeder vlokje,
 Zoms den schrik verspreidt en dood -
 Als gij tuimlend boogen vormen
 Dondrend vlokken neer kunt stormen
 Rotsen uit haar grondvest stoot.

Of in droppelen ontbonden
 Veld en steden overstroomt -
 Laaft gy de akkeren en weiden
 Die zich om den berg verspreiden
 Wiens bevrozen kruin ge omzoomt.

God ! gij vult de kruik des Ryns gods 8
 Gij schuurt langs deze oude vest -
 Neerland ! zie de sneeuwvlok komen -
 Juich ! Zy vult uw breede stroomen
 Uit 't verwijderd Alpgewest.

God ! hoe heerlijk is uw schepping !
 o Hoe wijs uw Albestuur !
 Welkom, welkom, winterboden
 't Aardrijk heeft uw kleed van nooden
 Tot aan 't Lente zonnevuur.
 1807.

**Aan den Regenboog
 bij de eerste byeenkomst in 't najaar van 1807**

Welkom, vrienden, vult de glaasjes
 Spoelt het stof der zomers door !
 Juicht den guren herfstdag tegen,
 Want Apollo treedt weer voor.

Afgemat, vermoeid van 't zingen
 Lag het speeltuig op den grond
 'k Zag de zilvren snaren springen
 En des zangers bleeken mond.

Welkom, vrienden, vult de glaasjes
 Spoelt het stof des zomers door
 Juicht dien koelen herfstdag tegen,
 En uw zang verrukke ons oor.

9

Slechts een enkel nachtegaaltje
 In den koelen uchtendstond,
 Kweelde een' zachten toon der liefde -
 Waar 'k Apollo sluimren vond.

Welkom, vrienden, vult de glaasjes,
 Spoelt het stof des Zomers door -
 Juicht den koelen herfstdag tegen,
 Want Apol herstelt zyn koor.

Al 't geschapen was aan 't kwijnen
 Bloem en heester was verdord -
 En geen enkel regendropje
 Werd 't viooltjen ingestort.

't Kabblend beekje was verdwenen,
 't Vette weiland borst van één.
 En uit de uit gedroogde vlakte
 Waaide een wolkstof om u heen.

Welkom, vrienden, vult de glaasjes,
 Spoelt dat stof des zomers door
 Juicht den winteravond tegen
 En herneemt 't verlaten spoor.

Hoort den guren herfstwind buldren
 Struik en bladren zyn verdord,

10

Hoort, hoe reeds de volle bergstroom
Met meer woede nederstort.

Zie de zon vliedt naar het Zuiden
Voor het grijnzende getij -
En het klettren van den hagel
Meldt de Noorder heerschappij.

Welkom vrienden, schaat u allen
om den vriendelijken haard -
En wij lagchen met den winter
Want Apol zit aan dien haard.

ô Hier zullen wij vergeten
't Buldren van den Noordorkaan
Ons een' nieuwen Zomer scheppen,
Want Apollo licht ons aan.

Hier met Cats en Hooft en Vondel
Smits en Feith en Bilderdijk
Toovren we ons in hooger kringen,
Wanen Goden ons gelijk.

Vrienden, neemt het elpen speeltuig
In verrukking van den wand.
Ja - ik zie de snaren spannen
Door Apolloos eigen hand.

Welkom, vrienden, vult de glaasjes,
Spoelt het stof des zomers door
Juicht den koelen herfstdag tegen,
Want Apol herstelt zyn koor.

11

Op de danspartij gehouden van 't jaar 1807 tot 1808

Hoort den klokslag, feestgenoten, 't oogenblik, het jaar verdween
Al de vreugde en dans en lachjes zyn met die verdwijning heen
Neen, gij schakelt, lieve schoonen, 't eene jaar met 't and're zaam,
Wisslen kan het niet in wezen, schoon het wisslen moge in naam.
Wy gevoelen in uw midden, aan den ongedwongen disch,
Dat geene achting, dat geen vriendschap aan den tijd verbonden is.
En de kleine God der liefde, die met strak gespannen boog,
Levend, lagchend, dartlend mikkend door de vlugge reijen vloog
Zweeft en klaptwiekt even dartel om een hem zoo dierbre schaar,
Roept ons vrolijk welom tegen in het nieuw begonnen jaar
En met de eigen vriendlyke oogen, maar met een vernieuwden glans
Zal hij straks ons juichend wenken naar den afgebroken dans

Hef aan het Feestmuzyk by 't schuimen van den wijn
De wensch omzweve 't glas, het welzyn van de schoonen
Waar by 't begin van 't jaar zich Englen vertoonen,
Dus moet het gansche jaar voor ons een hemel zijn.

Neen ! 'k vrees de liefde niet, 'k bemin haar zachten band
 Uit rozen zaamgeweefd voor storm en winter veilig -
 Zy schakelt zielen zaam voor beter vaderland.
 Haar zuiver, zacht gevoel is voor den Seraf heilig.
 o Liefde ! als in myne ziel uw zoet gevoel ontstaat,
 Als ik in de oogen staar, die myn geluk bepalen;
 Myn hart by iedren lach van 't maagdelijk wezen slaat,
 Dan juich ik by den glans dier zoete morgenstralen.
 Neen Roosje, vrees haar niet, waar zij opregtheid spreekt,
 Zij vestigt ons geluk, waar jeugd en schoonheid vlieden -
 Zij adelt onze ziel, als haar geen deugd ontbreekt,
 Zy kan en over lot en over tijd gebieden.
 Wat ! stoort opregte liefde ooit vrede van het hart ?
 o Neen zij geeft de ziel eene andre ziel in 't leven,
 Zij deelt met haar 't geluk en leningt hare smart -
 Zij slechts kan d' ouderdom een edel aanzijn geven.
 Het zou 't geluk mij zijn, dat steeds mijn jeugd genoot,
 Zoo 'k eenzaam op deze aard, verlaten om zou zweven,
 En zonder gade en kroost, by 't nadren van den dood,
 Geen Engentrannen zien by een gelukkig sterven.
 Neen, Roosje, vrees haar niet, waar zij opregtheid spreekt
 Zy vestigt ons geluk, waar jeugd en schoonheid vlieden,
 Zij adelt onze ziel, als haar geen deugd ontbreekt,
 Zy kan en over lot en over tijd gebieden.
 1807. Julij.

Aan J.W.J. Yssel de Schepper op zyn verjaardag 13

Die morgen, dien ik u eenmaal spelde,
 Rijst voor uwe oogen elken dag,
 En 't heil, dat de avond u zal schenken,
 Raadt ge uit den kinderlijken lach.

Wanneer het moederlyke kusje
 Het kusje van het wichtje vangt -
 En gij aan de oogen van uw gade,
 Aan de oogen van uw kindje hangt.

Als gij in 't vriendelijk gezigtje
 Uw beider aanzijn zweven ziet -
 En 't wichtjen u zyn teedre handjes
 Om streelend u te kussen, biedt.

Wat, wat ontbreekt dan aan uw wenschen,
 Wat faalt er aan uw zaligheid !
 Wie zal dat rein gevoel bezeffen,
 Dat dan zich in uw borst verspreidt.

Laat zoo nog vaak uw morgen klimmen,
 Met de eigen ongestoorde vreugd -
 Zoo zult ge eens grijsaard u verheugen
 In 't heil van de eens genoten jeugd.
 Dec. 1807.

De Golf

14

Neen, ik vlied den hollen vloed,
 'k Vliet de golven die verwoed,
 Dijken nederslaan en muren,
 En wat de Eeuwen zou verduren,
 Zwelgen in haar' diepe schoot.

Neen, geen ongestuime zee,
 Voere ons op haar golven meê,
 Wie zich op heft tot de wolken
 Stort in 's afgronds duister kolken
 En haar grootheid is vernield.

't Zachte golfje van een beek,
 Ruischende in een schoone streek,
 Dat doorvloeit en bloem en struiken
 Die in schaauw der boomen duiken,
 Boeije alleen, myn Roosje, ons hart.

Zoo, zoo stroome ons leven voort
 Door geen storm of vloed gestoord;
 Stil in 't aardsch rumoer vergeten,
 Moog men onzen naam slechts weten
 En bespotten ons geluk.

Wie zich waagt op 't werelds zee,
 Rukt de minste windvlaag meê,
 Van den troon des roems gestoten,
 Wordt hij straks de spot der grooten
 En de vloek van 't vuig gemeen.

15

Maar wie zee en golven mijdt,
 Andren staat noch roem benijdt,
 Vreest geen woedend golven bruischen,
 Blijft gerust by 't zachtken ruischen,
 Van eene altijd effen beek.

Janu. 1809

De voetzool

Wat werpt gij mij een zool, een voetzool in 't gezicht !
 Ten treflijk onderwerp van dicht !
 Neen ! 't is geen dichter waard in slijk en stof te wroeten,
 Te beuslen over teen en voeten.
 Als hij zyn helder oog ten blyde hemel rigt,
 Als hij door 't heilig vuur der dichtkunst is ontstoken,
 Dan zweeft hy door den kreits der hemellingen heen,
 En als een ander God de wolken doorgebroken,
 Laat hij de voetzool hier beneên.

1808.

De Kruiwagen

16

Voorheen werd ik belaan met appelen en peeren,
 En door den armen boer den burgren aangeboôn,
 Thans hoort mijn dubb'le staat de uit 't stof verheven heeren,
 En voor het schuim van 't volk gebogen tot den troon.

April 1808.

Het Spiegel (Spion)

't Nieuwsgierig oog der vrouw strekt gij ten zekren baak,
 De laster geeft u tol van loutre beuzellingen -
 En schoon de vrees der magd en dartle Jongelingen,
 Strekt gij 't onschuldig oog nog altijd tot vermaak

April 1808.

Op een' hoed

Triumf ! de hoed is weggeworpen,
 Die schuwbre luifel voor 't gezigt !
 Triumf ! Natuur behield de zege,
 Zy bragt den mode tot haar pligt.
 Die hoed, die uw hoofd, wang en oogen
 En mond den Jongeling ontstal,
 Die hoed, dat sieraad voor Medujas,
 Triumf ! is eindelijk ten val.

Nu staat dat voorhoofd ongedwongen
 Nu blinkt dat vriendlijk oog der maagd,
 Nu kan der Min geen lachje ontglippen,
 Geen blos, die op de wangen daagt.
 Nu moog de mond een kusje ontduiken,
 Geen hoed belet het kusjen meer !
 De vrijheid is het hoofd hergeven,
 Triumf ! daar ligt de luifel neêr !
 Octob. 1808.

17

De Korenaar

Weg met bloemen, weg met rozen
 Voor een meisje uitgekozen
 En gevlochten tot een krans.
 Laat het roosje schitterend bloeijen
 't Oog eens dartlen Jonglings boeijen,
 Laat haar geur zyn borst ontgloeijen,
 Ydel zijn en geur en glans.

'k Wil u, meisje, een kransje vlechten,
 Om uw teedre slapen hechten,
 En het strengle door uw haar.
 Maar, wat andren moog Gebeuren,
 My bedwelmen rozengeuren,
 Noch der bloemen gloende kleuren,
 'k Kies de gouden korenaar.

18

'k Heilig u die korenaren
 Boven' bloem en rozenblaaren -
 'k Heilig ze u in haren bloei.
 't Gouden klokjen uitgedreven,
 Moge aan 't zwakke sprietje beven,
 Straks het jeugdig oog begeven -
 O 't verhaalt een dierbren groei.

Dorre stenglen, dorre blaâren,
 Laat een bloemkrans in uw haren
 Als de Lentezon verdwijnt.
 Ziet dat klokje in teedre verven,
 Straks haar kunstig weefsel derven
 Aan de korenaren sterven
 Als de zon des zomers schijnt.

Lieve roosjes op uw wangen,
 Meiske, mogen de oogen vangen !
 Ach, wat waren ze voor mij ?
 Zoo zij niet als korenaren
 Slechts een bloem der vruchten waren,
 Die vast rijpen met uw jaren,
 Die 'k zal smaken aan uw' zij'.
 Dec 1808

Het Concert

19

Is dit die zelfde schoone Jeugd
 Die in het luchtig dansgewaad en oog en hart betoovert,
 Is dit het vriendlijk oog der vreugd,
 Dat maagdlyk oog, dat met een wenk een rijk veroverd ?
 Zyn dat die paerle blanke leên,
 Wier vlugheid in 't bevallig zwieren,
 Den bodem naauw te raken scheen,
 En over 't stof te zegevieren ?
 Neen Haydn, toen ge uw Schepping schiept
 En voor uw geest die Eva riept,
 Waar aan gij 't schoon muziek der hemelen deedt hooren,
 En toen die Eva Adam zag
 Aan zyn' verrukten boezem lag,
 En haren zuivren zang paarde aan der Englenkooren.
 Toen boeide 't <smijdig> goud geen zachte vrouwenhand,
 Toen stak aan hals of borst geen koude diamant
 Geen boezem werd geprangd door vast geregen kleên,

Gewis by zulk een' tooi hadt ge in den toon gefaald,
 Uw hand had mateloos op 't speeltuig voortgedwaald,
 En gij, bevalligheên, zoudt d' edlen zang ontberen.

Weg dan met al dien vreemden tooi en pracht,
 Vermoeijend voor mijne oogen,
 Wanneer de liefde uit maagdljke oogen lacht
 ontleent ze uit goud noch diamant vermogen.
 1808 Janu.

De wijn

20

Gelijk de gloed der zon in d' eersten Lentemorgen,
 Den nevel van het aardrijk vaagt.
 En d' edlen levensvonk zoo lang in sneeuw verborgen,
 In eens door plant en dieren jaagt.
 Zoo heilig druivenvocht, ombruisende den rand
 Van 't heldre kristallijn,
 Zoo, altyd dierbre wijn
 Veegt gij de neveln weg van 't afgesloofd verstand.
 Uw zoete tintling helpt het weeldrig brein aan 't speelen
 Ik droom mij met de lier in schaduw van abeelen,
 Des hoor ik 't feestmuzijk van duizend orgelkelen
 Daar, Roosje, mag ik lach en kusje uw mond ontstelen
 Daar ben ik zalig aan uw hand.

Ruisch, zoete godendrank
 Ruisch in dit helder glas voor meisjes en voor vrenden,
 Brengt hun, brengt hun myn' wensch gij zwoele zuidenwinden,
 Laat de onverbidbre tijd een hand vol stofs verslinden
 Hij kan geen vrienden band, geen moederliefde ontbinden
 Ik zal in de eeuwigheid hun harten wedervinden ! -
 Ruisch ! zalige ambrozijn !
 1808.

Het Vuur

21

Als uit den eeuwgen nacht der dingen,
 De Schepper de aard' ten voorschijn riep -
 En het onmeetlijk ruim der heemlen,
 Waar tallelooze sterren weemlen,
 Als God dat grootsch Heeläl door 't enkel willen schiep.

Toen om aan de aard' haar' loop te geven,
 Aan iedren vol zijn zwaarte kracht -
 Toen om dan in de onafmeetbre kringen,
 Der sterren snelle vaart te dwingen,
 Verdolende in een eeuwgen nacht,

Schiep Hy die millioenen zonnen -
 Schiep hij het albezielend vuur -
 Waar 't al verwarrend,zaam zou horten,
 En krakend in een puinhoop storten,
 Schiep hij het albezielend vuur.

o Bij 't beschouwen van dien hemel,
 Dat kleed van 's Scheppers majesteit,
 Bij 't bliksemvuur en 't donderkraken,
 Bij Etnas gloeiend Sulferbraken,
 Verstom ik in mijn nietigheid.

Zoo grootsch, zoo trotsch dat vuur moog wezen 22
 Zoo onbegrijpelijk voor 't verstand,
 Zoo goed, zoo zalig is het tevens,
 't Geeft nieuwe kracht aan duizend levens
 En drijft de vreugde op 't lagchend land.

Waar steekt de kracht dier zonnestralen,
 Die 't veld herscheppen met een' dag ?
 Wat vuur doorgloeit de jeugdige adren,
 Als in de schaauw der Lentebladen,
 De liefde een hemel droomen mag.

Wie maalt den zachten gloed dier vonken,
 Die zielen smelten in elkaâr -
 Wat vuur is in zyn borst ontstoken,
 Als door den dampkring heen gebroken
 De dichter tooverd op de snaar.

o Onbegrijpelijk vermogen !
 o Vuur gij ziel van 't grootsch heelal !
 Waar dwaal ik in u na te spooren -
 Ik moge u voelen zien en hooren -
 Wie, die me uw' oorsprong wijzen zal ?
 Mei 1808.

De Baard

23

Ik eer den schoonen mannen baard,
 Maar ik bemin hem niet:
 'k Was trotsch op 't harig aangezicht -
 Doch 't gaf mij slechts verdriet.

Ik mat myn' ruigen Jonglingskin
 Naar ouder kinnen af -
 En juichte, dat Natuur zoo vroeg
 Me een manlijk aanzigt gaf.

Dan ach ! het geen de zinnen vleit,
 En streelt in d' eersten stond,
 Geeft vaak aan 't ligt begoocheld hart
 Een onherstelbre wond.

Ik stal van Roosje een' lieven kus,
 Een kusje in kuischen gloed -
 En ach ! om 't plekje van den kus
 Vertoonde zich het bloed.

En wat ik vraagde en smeekte en bad -
 Ik kreeg geen kusje weêr;
 En wat ik dreigen mogt, vergeefs !
 Zij gaf geen kusje meer.

Toen had ik haast den baard gevloekt,
 Den vroegen Jonglingsbaard
 En had me een' gladden kin gewenscht
 Een' kin van vrouwen aard.

24

Maar wat vermag de Liefde niet !
 Altijd raakt zy haar doel !
 Zij vond' me een ander kusjes uit,
 Bevrijd van 't baardgevoel.

Ik kus geen wang of voorhoofd meer
 Maar slechts den lieven mond -
 De lipjes sluiten zwijgend zaam
 En weten van geen wond.

Nu eer ik weer den mannenbaard
 Want Roosje vreest hem niet -
 'k Ben trotsch op 't harig aangezicht,
 Als zy me een kusje biedt.
 Mei 1808.

De Cypres

25

Wat bouwt gij marmersteen
 Om 't zielloos ligchaam heen,
 Waarom dien trots, die pracht
 Aan 't stof hier toe gebragt ?
 De wandlaar staart het aan
 En lacht om d' ydlen waan.

Schaars perst een marmren graf
 Der menschheid tranen af !
 Vaak dekt die steen den schelm
 Bedriegt in spiers en helm
 En zwierig lofgedicht
 Der wandelaars gezigt.
 Terwijl in 't zand der kust
 De brave stervling rust,
 Wiens groeve in 't gras bedekt
 Geen oog des vreemdlings trekt,
 Maar wiens gedachten is
 Aldaar in zeezetting is.

Daar valt, als de avond daauw,
 Cypres, uw sombre schaauw,
 Zoo troostrijk neêr en zacht -
 Daar schept ge een heilgen nacht
 Voor 't overkropt gemoed -
 Daar lokt ge een' tranenvloed
 Uit 't oog van gade en kind,
 Van jongling, meisje en vrind -
 Daar lenigt gij de smart
 Van 't afgefolterd hart -
 En waar de opregtheid schreit,
 Troost gij met de eeuwigheid
 1808.

26

De duif

Roosje, zie dien heldren hemel
 Dat gedartel, dat gewemel
 In de zwoele Lentelucht !
 Alles is met 't uchtend gloren.
 Tot een nieuwe vreugd herboren -
 Maar, me lieve, spaar die zucht !

Zie dat lichte en donkre lover,
 Zie de dauwolk drijft er over,
 Vloeibaar zilver laat zij na.
 Schouw die mengeling van kleuren,
 Ruik die lieflijke ambergeuren,
 o Laat nu dat zuchten na.

27

Vreugde, vreugde spelt de morgen -
 In den Winternacht verborgen
 Zweeft alom de levensvonk.
 Hoor verliefde vogels zingen !
 Wie, wie zou 't gevoel bedwingen ? -
 Meisje, spaar dien schalkschen lonk.

Al wat voelen kan, wat minnen,
 Dringt de min den boezem binnen -
 Droomt zich in het hoogst geluk. -
 Alles, alles wordt betooverd -
 Jeugd heeft hart en óog verooverd -
 Meid, waar toe die handendruk.

Waarom u zoo lang verborgen
 Lieve duiven, daar de morgen
 Alles uit de schaduw drijft ?
 Waant gij, met in 't digtst der blaâren,
 Uw verliefden mond te paren,
 Dat uw min verborgen blijft ?

Moet het duiven trekkebekken
 Roosje, uw' mond tot kussen wekken,
 Laat 't u dan ter les verstrekken,
 Hoe ge uw' Jongling kussen moet:
 Laat uw arm myn' half omvaâmen
 Voeg de warme lipjes zamen,
 Laat me uit uwen boezem aânen,
 Laat my zwijmlen in dien gloed.
 April 1808.

De Speler

Wie is hij, wiens verbleekte wezen
 Mij de onrust van zijn ziel verraaft,
 En als vervolgd door duizend vreezen
 Zyne oogen schichtig nederslaat.
 Heeft hij met deugd en trouw in de oogen,
 't Onschuldig maagdlijk hart bedrogen,
 Wier schim hem najaagt tot aan 't graf -
 Of heeft zijn hebzucht losgebroken
 Den vriend het staal in 't hart gestoken
 En nam hem al zyn schatten af ?

Neen, hoor het kletteren der steenen
 Den vloek by 't weifelen van 't lot -
 De rust is uit zyn Ziel verdwenen -
 Hij wijst zyn' onspoed zelfs aan God.
 Ja, nadat, edle Jongelingen,
 o Laat den traân uw oog ontspringen
 Schreit bij de toomelooze drift
 des spelers: beeft voor 't schriklijk ende,
 Ach ! spiegelt u in al de ellende
 Van 't eens door 't bloed verspreide gift.

De hoop houdt eerst zyn' geest gespannen
 En lacht hem toe uit elken steen.
 Hij veinst de vrees uit 't hart gebannen,
 En werpt het lot daar moedig heen.
 't Geen 't voorgeslagt wist op te sparen,
 't Vernuft eens vaders zaam te gaâren.
 Met peinzen, zwoegen, zorg en vlijt,
 Wordt nu aan 't lot ter prooi gegeven -
 Hij wierp - en met de rust van 't leven
 Is hy zyn grooten rijkdom kwijt.

Vertwijfling heeft zyn' ziel verwonnen
 Hij doemt zyn' vriend en speelgenoot, -
 Hy wenscht zyn aanzijn nooit begonnen
 En smaakt op d' eigen' stond den dood.
 Vergeefs den edlen wijn gezwolgen !
 Hoe zou den rust zyn' invloed volgen
 Waar de afgrond in zijn' boezem woelt.

By 't ontwaken in den morgen,
 Houdt hij vergeefs zyn gaâ verborgen
 Den dolk, dien hij in 't harte voelt.

Hy ziet de tranen op haar wangen
 En aan den boezem 't kleinste wicht,
 Waar de andren aan de knieën hangen
 En schreijen om haar droef gezigt.
 Daar treedt met uitgeteerde leden,
 't Gebrek met waggelende schreden
 Zyn eertyds blyde woning in: -
 Daar zwerven kroost en echtgenoten
 Verarmd door vriend en maag verstoten -
 Daar zwerft des spelers huisgezin.

Te rug, te rug van die tooneelen, 31
 Myn Zangster, 'k wierp het snaartuig neêr !
 Een' bittren traan het oog te ontselen
 Vermoeit 't gevoelig hart te zeer.
 Des menschen grootheid boei myne oogen -
 Gelijk de door geen' damp betogen
 De morgen in de Lente gloort -
 Maar als de mensch zich kan verlagen
 Om gade en kroost aan 't lot te wagen -
 Dan breekt mijn stem by ieder woord.
 1808.

Aan Roosje

Als ik uwen teedren boezem Roosjen in myne armen vang,
 Starende in uw vriendlijke oogen van uw zachte lipjes hang -
 Sneller 't bloed door 't hart wil vlieten, en by iedren ademoog,
 Kusjes van uw mondje stelen, duizend nog te stelen poog -
 Als het wederkeerig zwijgen, door een zachten handen druk,
 Door een woord wordt afgebroken, dat getuigt ons rein geluk -
 En ontwakende uit die mijmring uit dien droom van zaligheid
 't Lachje van de teêrste liefde zich om uwen mond verspreidt -
 Als een zuchtjen aan uw' boezem aan mijn boezem mede ontschiet,
 En uw mondje half gesloten mij het teêrste kusje biedt - 32
 Ziel en Engel van mijn leven ! voelt gij ook dien reinen lust. -
 Voelt gij niet het vuur der liefde als myn mond uw lippen kust,
 Als ik d' aân uw borst ontzuige ? Roosje, ja gij voelt dan gloed,
 Dien uw zuchtje, dien uw lachje, dien uw teedre kusje voedt,
 Ja Gy voelt die reine liefde, die ons beider lot vereent
 Die ons de aarde doet vergeten en ons de eeuwigheid verbeeldt.
 o Hoe zegen ik mijn lieve, dan dien zaalgen avondstond,
 't Oogenblik, als 't woord der liefde 't eerst ontvloeiende aan uwen mond
 Toen ik u zwijgend nog omarmend, dronken van mijn hoog geluk,
 D' eersten kus der trouw mogt geven met een teedren handendruk,
 U de mijne 't eerst mogt noemen, gij mij de uwe hadt genaamd
 En de vonk van 't zaligst leven op mijn lippen hadt geëamd -
 Neen, geen ydle droom der zinnen, geen begoochlend beeld der jeugd

Tooverde in mijn jongen boezem aldien wellust, al die vreugde;
 't Was die zaalge zielevreugde, die aan de aarde niet geboeid,
 Voor den hemel wierd geschapen en in Englenborsten gloeit.
 o Bij ieder oogenblikjen, ieder uur, bij iedren dag,
 Meen ik in uw vriendlijke oogen, in uw' ongedwongen lach
 Nieuwe zaligheid te ontdekken, voel ik een vernieuwden gloed
 In die weggeschonken kusjes, vol van teeder minnezoet.
 Lieve, leven van myn leven, schilder my de zaligheid,
 Die in d' aanvang zoo verrukkend, ons in d' echten staat verbindt,
 o Hoe zal die tijd vervliegen, dien ik aan uw zijde slijt,
 Bij 't genoegelijk herdenken aan deez' schonen Lentetijd.
 o Hoe zal de omarming wezen, als ik in den zuigeling
 't Beeld der moeder zal aanbidden, als gij in den Jongeling
 't Beeld des vaders zult herkennen, als ik uit 't verteederd oog
 U een traan als zaalge moeder als mijne ega vagen moog -
 Bloos niet, Lieve, wie gelukkig, wie zich zalig heeten moet,
 Kan 't gevoel van 't hart niet smooren, van d' opregten liefdegloed
 Sept. 1808.

33

De Wind

Wie maalt me o wind uw fijne deelen,
 Wier veêrkracht torens nedersmijt,
 Of giert door 't loof der trotsche abeelen,
 Of zacht langs 't nedrig roosje glijdt.
 Onzichtbaar steeds voor sterflijke oogen,
 Jaagt gij den nacht aan 's hemels bogen
 In bliksemgloed en donders voort.
 Wy zien uw werking in de wolken,
 Uw woede op 's afgronds waterkolken . . .
 Wie heeft uw wezen opgespoord ?

De Wysgeer moog de luchten wegen
 Van zomergloed en koude en vocht -
 Wat is me aan zijn betoog gelegen
 't Verbroken evenwigt baart togt.
 Nog blijft uw wezen hem verscholen -
 't Is in den donkren ommedoolen
 Het zoeken naar uw eerste doel.
 Ge omgeeft ons zonder dat wij 't merken,
 Beweging geeft uw aanzijn vlerken
 En fluks verdwijnt ge in uw geheel.

34

Wie kent die onafmeetbre kringen,
 Die zich verliezen in de lucht ?
 Wie zal dien Oceaan beklimmen,
 Door u zoo vreeslijk en geducht ?
 Gij zelf, gij stuurt hem door de baren -
 Een Vasco worstelt door gevaren
 En de Indon stapt van zynen troon.
 Wat zou hem 't bygeloof beteuglen !
 Gij geeft Kolumbus doelwit vleuglen -
 Een nieuwe wereld is zyn loon.

Daar breekt met vreeslijk loeijen, gieren
 Een storm uit wolk en bliksemgloed -
 Vergeefs de dolle kiel te stieren
 Door 't buldrend koken van den vloed.
 Daar smakt het schip in woende golven. - 35
 In 't peilloos diep der zee bedolven
 Spoelt straks het wrak op 't rotsig strand.
 Beef, Stervling, wie uw' Kunsten zegent,
 Uw zij verleid met goud bejegent,
 Wordt straks de geessel van uw land.

Hoort 't mastbosch, hoort die pijnen kraken -
 De orkaan vliegt, rukt en draait in 't rond:
 Hij spot met de hechte muur en daken -
 Hy slingert de eiken uit den grond.
 De Pelgrim staart met angstige oogen
 Op 't doffe azuur van 's hemels bogen
 In Libres dorre zandwoestijn:
 Een stofwolk golvend voortgedreven
 Verstopt den stroom van 't dierbaar leven,
 Vermoordt hem stikkende in de pijn.

Zoo groots verschriklyk moogt gij wezen,
 Wanneer ge o wind uw teugels derft,
 Wie zoude uw woede, uw dolheid vreezen,
 Als ge op een trillend blaadje sterft ?
 Wie kan uw teedre zachtheid malen 36
 Als gij by de eerste morgenstralen
 Het vers bedauwde roosje kust ?
 Wie zal u d' eigen naam nog geven
 Als ge uit den mond der maagd gedreven
 De liefde toovert met den lust.

Vergeefs uw wezen op te spooren.
 Uw werking moge ik gadeslaan,
 U donderen, u gieren hooren
 U eik en huis zien nederslaan.
 U moge ik zien in 't golvenbruisen,
 U hooren in het bladren ruischen
 Als de eerste Lente vriendlijk lacht.
 U voelen in den zachten adem
 Der maagd die 'k met een' kus omvadem -
 Vergeefs zing ik uw wondre magt.
 Slagtm. 1808.

De ontwaking 37

Daal neder, dierbare avondstond,
 Daal zachte schaduw daal !
 Uw stilte is heilig aan den grond,
 Waarop ik eenzaam dwaal.
 Hier in het stof van 't voorgeslacht

Zijt gij mij zalig, donkre nacht -
 Een traan moge aan mijn oog ontschieten -
 o Laat mijn ziel de vreugd genieten,
 Die gij, die de eeuwigheid verspreidt.

Zwijg, luide Schepping, zwijg alom !
 De stille nacht daalt neer.
 En sticht in 't stof zyn heiligdom
 Bij 't blinkend zonnen heer.
 Hier in die sombere eenzaamheid
 Door lucht en veld en wind verspreid
 Hier uit dien grootschen starrenbogen
 Straalt mij Gods eeuwge magt in de oogen,
 En 'k voel wat aarde en schepslen zijn.

o Hoe verkwiklijk is de nacht 38
 Voor 't onbevlekt gemoed !
 Een slaap die liefelijk en zacht,
 De matte leden voedt.
 Een sluimering, die de zinnen vleit
 Met droomen vol van zaligheid,
 Die door 't geweten niet te stooren,
 Nog by de ontwaking zal bekooren,
 Wanneer de frissche morgen gloort.

Neen, misdrijf, schrikbre duisternis
 Omgeeft uw legersteê,
 Een spook, welks woning de afgrond is,
 Bespot uw angst en beê.
 En als de slaap eens de oogleên dekt,
 Wordt gij door droomen vaak gewekt,
 Die in 't geweten niet te smooren
 De rust van 't harte nog verstooren,
 Wanneer de ontwaakte Schepping juicht.

Gij, die dat luchtgewelf bezielt - 39
 Als eens het tydsperk daagt,
 Dat gij en aarde en zon vernielt,
 't Heelal uit 't aanzijn vaagt.
 Wyl de Englenschaar de wieken klapt,
 Zal 't stof, nu door mijn' voet vertrap,
 Den dood ontruikt en d' eeuwigen kluister -
 Bestraald door onvergangbren luister
 Uw goedheid zingen voor uw' troon.

o Uchtendstond van de eeuwigheid !
 Wanneer Gods donder kraakt -
 De seraf's eeuwgen stem verbeidt -
 "Verstorvenen ontwaakt" !
 Ontwaakt ! God, hoe oneindig ver
 Tot aan voor de aard onzigtbre ster,
 Tot aan den drempel van de heemlen
 Zal 't van ontwaakte Schepselen weemlen,
 Verbazing en aanbidding zijn.

40

Dan rijst uit de eigen grafspelonk
 De slaaf en dwingeland -
 Wie hier in armoe nederzonk
 Geeft daar den Vorst de hand.
 Dan wordt ook de onschuld opgewekt -
 Haar kruin met hemelglans bedekt
 Verschrikt het angstig hart des boozen,
 En wie verleerde op aard te bloozen
 Gevoelt by God zyn nietigheid.

Daar vindt de vriend zyn' besten vrind
 Na duizend eeuwen weêr -
 Daar strijkt het vroeg gestorven kind
 Op Englen schachtjes neêr,
 En lacht de moeder vriendlijk aan
 En kuscht uit 't oog een' vreugde traan -
 Daar zien elkandren echtgenooten,
 Door 't lot te vroeg van een gestoten,
 Daar zien zy hunnen zoon weêrom.

42

Daar ziet de zoon o zaalge droom
 Die 't hart zoo zacht ontvoert -
 Die in deez' nacht mij uit den stroom
 Des tyds ten hemel voert.
 Ook ik, na duizend duizend jaar,
 Omarm myn dierbare oudren daar -
 Daar zal ik broedren zustren vinden
 Daar zal ik alles wedervinden -
 Daar vind ik me in myn dierbre weêr.
 Lentem. 1809.

**Aan Mejuf. W. Marits
 ten antwoord op eenige van haar ten ge-
 schenke ontvangene Geur[t]jes**

42

Meisjes, die als kristalijn,
 Zuiver in haar vriendschap zijn
 Mogen in dit aardsche leven,
 Geuren ten geschenke geven
 Die soms vol met edlen wijn,
 Breken of verwaarloosd zijn.
 o Dat nooit eene enkle vlek
 Om het heldre glaasje trek
 Altyd hou het d' eigen glans,
 Als ik zijnen rand omkrans
 Uwen naam met Hesje zoen
 En uw dierbre vriendschap roem.
 Meisje, ja gij voelt gewis,
 Dat het glas zoo teeder is,
 Als gij ons er meerder geeft,
 Dan ons huis er noodig heeft,
 Op dat by een ongeval,

Geene een glaasje ontbeeren zal.
 'k Dank u meisje duizend maal
 Voor uw helder lief onthaal.
 Dat onze eerste jeugd verdwijn,
 Breken moge 't kristelijn
 Als de tintelende wijn
 Voor uw vriendschap, maagdelijn,
 Ruische in 't heilig feestpokaal.
 Wat ons oog en hand ontvlied'
 o Uw vriendschap doet het niet.

8 grasm. 1809

De hondsdag

43

Wanneer de lange hondsdag brandt
 En barsten doet 't verdroogde land -
 Gebloemte blad en kruid verdort,
 En alles rood geblakerd wordt -
 Dan is aan 't hart de vreugde ontroofd,
 Dan schijnt het leven uitgedoofd -
 Maar als voor 't oog een wolkje zwelt -
 Verfrischend druppelt over 't veld,
 Dan strijkt de wellust toovrend neêr,
 En vreugde en bloei herrijzen weêr.

Waar is o Roosje, den hondsdag gloed
 Bij 't vuur, dat dartelt door mijn bloed ?
 Wat zegt die droog geschroeide grond
 Bij 't hijgend smachten van mijn mond ?
 Wat is de bloem, die kwijnend staat,
 o Meisje, bij 't bedrukt gelaat ?

Schenk, schenk mij dan het leven weêr
 Geef mij een kusje zacht en teêr
 Dat 't gloeiend vuur der borst verflaauwt
 En wellust op mijn lippen dauwt,
 De droefheid mij uit de oogen vaagt
 En reine vreugd door de adren jaagt.
 Febr. 1809.

De Lamp

44

De koele nacht valt neêr
 En voert en heinde en veer
 Een sombre stilte meê -
 Gelijk eene effen zee
 Na doorgestaan geweld,
 Zoo stil wordt nu het veld
 Waar straks bij later dag

De jeugd met zang en lach
 En dans en koterij
 En dartle minnarij
 Geprangd door zorg noch leed
 Hare onschuld hulde deed
 Nu is het stil. Geen maan
 Blinkt 't zuigende aardrijk aan,
 't Is alles duisternis
 En 't sluimert wat er is

Maar hoe Natuur gebiedt,
 Een Stervling boeit zij niet; -
 Die met haar wetten lacht,
 Den sluijer van den nacht
 Als enklen damp verjaagt,
 Wanneer zijn lamplicht daagt.
 Ja scheemrend lampenlicht
 Thands schynt gy op myn dicht
 Terwijl het duisternis
 Rondom uw flikkring is.
 Hoe zacht is my uw' glans
 Die als aan 's hemels trans
 De maan in dampen dryft
 En half verscholen blijft.
 Gij wijzigt 't heilig vuur,
 Als in het midnacht uur
 't <katrol> met schel geweld
 Myn' ziel den tyd vermeldt -
 Die spot met uwen schijn -
 Die meent een licht te zyn

45

U Lampje, u neem ik meê
 Ver over land en zee -
 Gij licht mij eeuwen door
 Te rug - Gij zweeft mij voor
 In de eeuw, die zal bestaan -

Gij toont mij edle daân
 Gevloekt en nooit beloond -
 't Verachtlijkst hoofd gekroond
 De deugd vervolgd, vernield
 En de onschuld neergeknield

(Verlaten, zonder heul)
 Voor 't bloedzwaard van een' beul.
 Maar echt ! dan beeft uw licht
 Voor mijn ombaard gezigt -
 'k Dwaal naar een' andren tijd
 Waar deugd noch onschuld lijdt -
 Daar is uw schijnsel zacht -
 Daar denk ik aan geen' nacht
 Maar zweef in stille rust
 Naar de afgelegen kust -
 Daar licht gij voor myn treên
 Door marmren zuilen heen

46

En brokken van arduin
 Van beeld of tempelkruin
 Voor heen ten Goden tooi
 En 't voetzand nu ter prooi -
 Daar stond weleer Pindaar
 En dwong de gouden snaar
 Op onnavolgbren toon
 Ten dischlied voor de Goôn -
 Hier speelde eens Sapphoos luit
 Een godlijk maat geluid
 Uit zoete minnesmart
 Van haar gefolterd hart.

En daar zong ligt weleer
 Apolloos zoon Homeer
 In ongedwongen maat
 Achilles bittren haat
 En wrok en Trojes paard
 Ulysses lange vaart.

47

Dat alles is niet meer !
 Geen Sappho, geen Homeer !
 Geen vliegende Pindaar
 Spant nu de gouden snaar
 Met toomeloos geweld
 Ter eer van Goôn of held.
 Er is geen marmren zaal
 Geen gouden offerschaal -
 Geen Jö klinkt daar meer
 Het dichtrendom ter eer'-
 Wat uit zyn streng gebied
 De tijd nog overliet
 Spelt slechts den zekren nacht,
 Die menschen grootheid wacht

Waarom den nacht bekampt ?
 Waarom u lampje ontvlamd ?
 Waarom u niet gebluscht,
 Terwijl de Schepping rust ?
 Wat baat me een stille nacht
 Met peinzen doorgebracht,
 Waar 't eind steeds duisternis
 Van al ons denken is ?
 Wat baat mij 't heilig vier
 In 't tokkelen van mijn lier,
 Waar straks vergetelheid
 Den zilvren toon verbeidt ?

48

Neen ! trots noch ijdlle waan
 Drijft hier mijn dichtvuur aan.
 Het eenzaam, zacht geluid
 Van myn geliefde luit
 Is voor mijn hart een lust,
 Als 't alles om mij rust.
 o Zaalge middernacht !

Gij schenkt de ziel een kracht,
 't Gevoel van de eeuwigheid
 By 's levens nietigheid.

De holle klok slaat één -
 't Zwijgt alles om mij heen -
 't Rust alles in den schoot
 Des slaaps als van den dood -
 Den dood ! - ach ! dierbaar licht
 Waar voor de nacht hier zwicht,
 Die half deze aarde omsluit !
 Ook gij wordt eens ten buit
 Aan 't stof dat om u dryft,
 En aan uw lemmeet klijft !
 Wat is uw sombre gloed ?
 Ach ! de olij die u voedt,
 Is straks geheel verteerd
 Uw vlam in damp verkeerd.
 Ja eer 't aan olij faalt,
 't Gebrek uw lot bepaalt,
 Blaast slechts een kleene zucht
 Van de opgezette lucht -
 En - weg zijn vlam en licht !

49

Waarheen, waarheen myn dicht ?
 Neen ! Zanggenooten, hier
 Hier heersche een vrolijk vier
 Geen sombre, doffe toon
 ('t Waar ligt Apol een hoon)
 De lamp, die ons beschijnt,
 Nu flikkert brandt of kwijnt,
 Vereischt een kloek beleid,
 Eer ze u haar' glans ontzeit -
 Sterkt de olij steeds met maat
 Wanneer zij treurig staat,
 Verander haren stand,
 Als zij te heftig brandt,
 En op dien wijzen voet,
 Behoudt zij lang haar' gloed.
 1807.

50

De kerk

Gij, die de zuivre deugd bemint
 In haar bezit uw' wellust vindt,
 Die de onschuld tot een voorspraak zyt, -
 Het lokaas van 't genot vermijdt -
 De opregtheid als eene eerste wet
 En voor uw hart en lippen zet -
 Die waar een ander schande drijft,
 Niet koel en ongevoelig blijft,
 Maar 't oog verachtlyk nederslaat

En siddert voor den boze daad -
 Gy die deugd nog meer bemint,
 Wanneer ge u zelven schuldig vindt,
 En minder goed waant dan gij zijt,
 Als waart gij deugd en godsdienst kwijt
 Gij, Stervling, gij gevoelt alleen
 Dien stillen eerbied om u heen -
 De kalmte, die uw borst bezielt,
 Wanneer ge op 't stof der Eeuwen knielt,
 Wanneer een traan uit de oogen leckt,
 Uw stem in welf en kooren breekt,
 En 't licht, dat door de glazen kwijnt,
 Zoo flaauw het ruim gevaart doorschijnt -
 Dan, dan gevoelt gij dat een God
 Er leeft, en schikt des menschen lot -
 Dan voelt gij, dat uw stem hier smoort,
 Maar in den hemel wordt gehoord -
 Den traan, die hier in 't donker vliet,
 Uw God in 't licht des hemels ziet.

51

Weg, weg, geveinsden, knielt gij neêr
 En lacht met God, met deugd en eer !
 Rampzaalgen ! hoe verschriklijk groot,
 Zal eens uw smart zijn na den dood !
 Dan rolt de donder van Gods straf
 Op u den hooger hemel af -
 Voel dan in nacht en duisternis
 Dat 's Hemels liefde oneindig is -
 En hoe verschrikkelyk zyn lot,
 Die hier met deugd en godsdienst spot.

1808

De Halsdoek

52

De Wellust moog den doek versmaden,
 Die om uw ronde schoudren hangt.
 Die voor den lust van jeugdige oogen
 Den blanken boezem houdt onttogen -
 Maar 't hart met meer begeerte prangt.

Hang gij, mijn Roosje, om uwe schoudren
 Den doek om schoone borst en leên -
 Zoo ligt Natuur in sneeuw verborgen -
 Ze ontwaakt in d' ersten Lentenmorgen,
 En schijnt nog schooner dan voorheen.

Gelukkig hij, wiens teedre bede
 Uw' hals dien doek ontrooven mag -
 Uw borst haar luister mag hergeven
 Dien gij, van 't Winterkleed ontheven,
 Met de oogen straft en met een' lach.

Dan treft gij, als de lieve Lente
 Mijn minnend hart met nieuwen lust.
 Dan, dan immers o, waar zyn die dagen,
 Als de armen om uw' hals geslagen
 Ik aan uw' kuischen boezem rust.

Dan hang' de Liefde om onze schoudren,
 Mijn Roosje, een' halsdoek van de trouw -
 Maar wie, wie zal uw hart veroveren -
 Die met een' enklen blik kunt tooveren !
 Wien wordt deze Engel eens ter vrouw !
 1808.

53

De Danspartij

Jongelinge, schoone Maagden
 't Feestuur naakt.

Reeds schittren de lampen
 Reeds stemt men de snaren
 Voor 't vrolijk muziek.

Jongelingen, schoone maagden,
 't Feestuur naakt.

Zij komt, de frische jeugd, in 't luchtig feestgewaad -
 Reeds klopt het jeugdig hart by 't voelen van de maat
 Der blyde dansmuzijk - de danszaal wordt ontsloten
 En Zodoïskaas marsch ontvangt de feestgenoten.

Jongelingen, schoone maagden,
 De Peregordine begint.

54

Edelhart leidt het geestig Lotje
 Uit de reeks der maagden uit,
 Buigt zich voor haar zuivre schoonheid
 Op het kunstig maat geluid.
 En de Jongling en 't meisje
 Zweven op de eigen' stond -
 Ginds en daar en langs elkander
 Als een Zefir langs den grond
 Zie dat tripplen, draayen, buigen
 Dat laveren in de lucht -
 Even als een dartel windje,
 Dat door 't jeugdig lover vlugt.
 Zie die onverwaarde sprongen
 't Flikkren van den vluggen voet
 Even als het wederlichten
 Van den Zomerzonnegloed.
 Lieve maagd ! staak, staak uw zweven !
 Wis de kleene God der Min
 Brengt de danskroon aan de voeten
 Van de lieve Koningin.

U, U mag ik gaarne lijden
 Lieve dans van 't schuldloos veld -
 't Is in uw zachte wending
 Als de borst van liefde zwelt,
 't Is in uw gemeenzamen orde
 Dat het maagdelijk gevoel
 Zich in lach en drukje ontwikkelt
 In het trappelend gewoel,
 't Is in uw verwisslend draaijen
 Dat de zoete toon der fluit
 Door een half verstolen lonkje
 't Teeder maagdelijk harte ontsluit.

55

Daar rolt de toon in vlugge maat
 En 't hoofdpaar slingert vast door één -
 En 't paar, dat aan hun zyde staat
 Sleept 't in den maalstroom heen.
 De Jongling leidt de dansgodin
 Nu op en af en om en rond
 En zweeft op vleuglen van de min
 Langs naauw geraakten grond -
 En 't eene paar volgt 't andre paar
 Met d' eigen' zwier en draai en zwenk
 En fluks beweegt de gansche schaar
 Als op denzelfden wenk.

Ja, u mag ik gaarne lijden,
 Lieve dans van 't schuldloos land
 o Hoe dikwijls in verrukking
 Vatte ik, Roosje, uw teedre hand !
 Sloeg mijn' arm om uwen leden,
 Als op uw veroovring fier,
 En voelde aan uw bonzend harte
 't Lang met zorg verholten vier.
 Ach ! te kort was die omarming -
 Neen de velddans duldt haar niet -
 't Eigen tydstip, dat haar dulde,
 Is het tevens dat verbiedt.

56

Alleen die losse trippelmaat
 Der wals, verbiedt haar niet -
 Zy is de dans der min
 Die jonge boezems tergt, maar kuischheid steeds gebiedt.

Kom, Roosje, kom meisjes, omvat mijne leên !
 Ik houde u in de armen al vast.
 Draai meisjes en slinger mij heen op de maat -
 Hoe zalig als ik me op uw slingren verlaat -
 Gij, gij houdt in de armen mij vast.

Daar draaijen en zwaaijen wij immer al voort
 En alles ontvlíedt mijn gezigt.
 Myn adem verraadt u het jagen van 't bloed
 En 'k houde, mistrouwend mijn' wanklenden voet,
 Op Roosje mijne oogen gerigt.

57

Wangunstige kledren, weg nijdige doek !
 Wat wenscht zich de Liefde nog meêr
 Haar boezem mijn leven klopt onder mijn hand -
 Mijn harte, dat meer door dat voelen ontbrandt,
 Voelt beurtlings haar' handendruk weêr.

Ik staar haar in de oogen en blik op haar hals
 Half straffende ziet zij mij aan -
 Ach Roosje ! het was de baldadige Min,
 Hij sloop met uw' adem mijne aderen in -
 Voel hoe hij myn boezem doet slaan.

Schoone Maagden, Jongelingen, eindigt met een wals !
 Ze is eentoonig voor den kunstenaar,
 Maar betoovrend voor de Jeugd -
 Schoone Maagden, Jongelingen, eindigt met een' wals de vreugd !
 1807.

De Zucht

58

Neen, meisje, ik bedel om geen lach,
 Hoe zalig die ook wezen mag,
 Ik vraag geen lachje van uw' mond
 Waar meê gij borst en harten wondt
 Ik wil geen' traan in 't helder oog,
 Die anders mij verteedren moog,
 Ik wensch geen vriendelijken lonk,
 Die vaak me een zachter stemming schonk -
 Ik wil geen kusje in teedren gloed,
 Die mij een koortse jaagt door 't bloed -
 Geen drukje van uw zachte hand -
 Dit al zet slechts mijn borst in brand.

Maar 'k wil, zoo 'k ooit gebieden dorst,
 Een enkel zuchtjen uit uw borst,
 Een zucht, die, eer gij 't merkt of raadt,
 Uws ondanks uit den boezem slaat,
 Een zucht, hoe ge u er tegen stelt,
 Die met een teugelloos geweld
 Door teedren mond en lippen breekt
 En zich op al uw zwijgen wreekt.
 Die zucht, die teedre zucht alleen
 Dwingt door 't gevoelig harte heen,
 Hij brengt die zoete stemming aan,
 Die 't harte in reinen lust doet slaan,
 Die, waar de borst van vreugde zwelt
 De zielen minnend zamensmelt.

59

Maar als gij 't zuchtje hebt geslaakt,
 Dat me in mijn hart vermeestrend raakt,
 Dan wil ik, zoo ik smeken mag,
 Een' kus, een lonk, een' traan een' lach.

Dan eerst wordt my uw kusje zacht,
 Wanneer gij half verstolen lacht,
 Dan moge een opgewelde traan
 In uw verteederde oogen staan -
 Dan drukke uw hand myn handen weêr
 En zijg me in de armen zwijgend neêr.

Waar met een' zoo verheelde zucht
 De liefde in borst en adren vlugt,
 Daar brandt geen teugellooze gloed
 Daar jaagt geen koorts door 't jeugdig bloed,
 Daar wijzigt 't zacht gevoel der Min,
 En sluipt het hart met wellust in.
 1808.

De Meikever

60

Waarheen, o lieve Lente
 Nog naauwlijks in ons midden
 Wij zien, met schreijende oogen,
 U 't eenzaam bosch ontvlieden.
 Wy zuchten om 't verscheiden
 En treuren in een' herfst.

Waar zyn die teedre blaadjes
 Ziet spiegende in den vijver ?
 Waar is die zachte schaduw
 Voor teer gestemde harten ?
 Waar zijn die toovertoon
 Des dartlen nachtegaals ?

Ach ! alles is verdwenen !
 Een nare, doodsche stilte
 In bladerlooze boomen ?
 Een droeve dorre Schepping
 Ligt by het avondscheemren
 Daar treurig om mij heen.

Alleen 't gekwaak der vorschen
 Uit de onbeschaauwde poelen
 Alleen 't gesnor der kevers
 't Eentoonige gedommel
 Die zwermen van verwoesting
 Breekt slechts dat zwijgen af.

61

Wat baat het, lieve Lente,
 De sappen voort te drijven
 De takken op te tooijen
 Met jeugdig graan en bloeisems,
 Het magtig heer der kevers
 Vernielt, het geen gij schept.

Toef, toef dan met uw groeiing
 Verheel de kracht des levens -
 Laat hen 't gebrek verjagen -
 Of laat een bui van 't Noorden
 Dien keverzwerm verdelgen
 En keer dan schielijk weêr.

Keer, keer dan lieve Lente,
 Keer weder in ons midden,
 Herschep uwe eerste schaduw
 Dan zingt het nachtegaaltje
 In 't schemerlicht des avonds,
 De Lente keert weêrom.

1808 July

't Verschiet

62

Zwijg, lieve Filomeel,
 Geen gouden dageraad verlicht den hemelboog,
 Geen zachte mengeling verrukt 't ontloken oog,
 Wat spilt ge uw heldren toon in neven van den nacht !
 Die berg en waterval en bosch en akkren dekken, !
 Waarom het sluimrend woud reeds uit zyn rust te wekken,
 Waar aan 't bedoven Oost geen uchtendpurper lacht.

Hij rijst, de Dageraad
 Omstuwd door wolken als een plegtig feestgewaad
 Zing teedre nachtegaal, "Hij rijst de Dageraad"
 De Zefir is gewekt - de dikke mist verteert;
 In 't gansche landschap straks in neven weggedoken
 Zo in een' wenk in nacht en wolken doorgebroken -
 De dood der Schepping in een jubelfeest verkeerd.

o Godlyk schoon verschiet
 Dat van 't bewondrend oog de zon des morgens maalt,
 Wier zy in 't drupplend woud op duizend paarden straalt
 En weerkaatst op een stroom, die van den heuvel stort.

Juich woudkoor ! Schepping juich !
 Juich, Stervling, juich, als gij in 't onbewolkt verschiet,
 De pracht van d' uchtendstond, de magt uws Scheppers ziet.
 o Welk een zaligheid, o welk een zuivre lust
 Vermeestert hier de ziel ! den donkren nacht onttogen,
 Zweeft ze in verrukking voort door zon- en starrebogen,
 En God, zo ontdekt uw' troon en 's levens eeuwge kust.

63

Een nacht bedekk' mijn oog -
 Een peillooze afgrond gaap' voor mijn' verdoolden voet !
 Een storm, die toemeloos met schorre donders woedt,
 Vel de eiken om mij heên, stort torens by mij neêr !
 't Verschiet, 't verschiet alleen bewaart mijn ziel haar krachten,
 Het blinkt door onweêr heen, door nevelen en nachten,
 En schept des matte borst den blyden morgen weer.
 Dec. 1808.

De Ysgang

Hier streelt een Zuidenwind het lover,
 En dartelt door het bloemperk rond -
 Ginds slaat hy tot een stormwind over
 En rukt de ceders, uit den grond.
 Zoo streelt uit eeuwig ijs ontsproten
 Den steilen bergtop afgeschoten
 Door ijzren rotsen opgesloten
 Een stroom het oor des Veldelings.

Maar wie, die in het bloemrijk hellen
 Des Alpen by dien bergstroom rust,
 Bekreunt zich om zijn torenloos zwellen
 In 't slingren naar een vreemde kust.
 Daar dekt de sneeuw zijn vele boorden
 Wier bogten korts nog 't oog bekoorden,
 Daar smijt het lang getergde Noorden
 Hem stalen breidels in den mond.

64

Wat daar de lust is van het leven,
 De teedre ziel weemoedig trekt,
 Doet hier het hart angstvallig beven,
 Is hier met dikken nacht bedekt.
 De Vorst doornagelt dijk en dammen.
 Hij moog des levens geest verstrammen
 De Winter wel en bron verlammen -
 Eens boordt hem 't Zuïden van zijn' troon.

Maar ook als dan door zwoele togten
 De sneeuw op berg en velden smelt,
 De stroom, vertraagd door duizend bogten,
 In zijn verlamde kluistren zwelt.
 Scheurt hij zich wringende in zyn boeijen,
 Met vreeslijk dondren, kraken, loeijen,
 Gelijk aan 't zwangren Etnaas gloeijen,
 Zijn' dikken glazen rug uit een.

't Geschuif, 't gekraak, 't geplomp der schotsen
 Die werking, dat gewoel door één.
 Dat rustloos kruijen, woedend botzen,
 Spreidt d' angst door veld en dorpen heen'.
 Een schots, door 't oog naauw om te trekken,
 Wier einder vast aan de oevers strekken,
 Als wolken, die 't azuur bedekken,
 Drijft langzaam, maar gestadig voort.

65

Zoo langzaam trekt ten heeten strijde
 Een magtig talloos legerheer -
 Vernieling zweeft aan aller zijde
 En voor zijn' stroom stort alles neêr.
 Zij schuift met onbegrensd vermogen
 En muren neêr en trotsche bogen,
 Zij spot met menschen kunstig pogen,
 Zij snijdt als halmen de eiken door.

Verwoesting vliegt langs veld en dijken -
 Vlucht grijsaards, moeders, egaas, vlucht !
 Ligt zal hier straks de dam bezwijken,
 De stroom verzwelgen uw gehucht.
 Vlucht veldling ! woedend voortgedreven
 Zyn ginds de schotsen vastgebleven,
 En schuivend, kruijend opgeheven
 Verstopt een ijsgebergte den stroom.

66

Geen hulp, geen hulp ! zij zijn verloren !
 Daar stijgt het water bruisend op !
 Geen hulp, helaas zij zyn verloren !
 Reeds slaat het om der dijken kop.
 Myn God ! - daar ligt de dam bezweken -
 Met donderend er door te breken,
 Bedelft een zee de schoonste streken -
 En gade en moeder zyn niet meêr.

En wat de stroom mog scheen te sparen
 Wordt door het snijdend ijs vernield.
 Te rug - in de opgeruide baren
 Ligt ginds de zuigeling ontzield.
 Te rug ! - Neen, 'k wil geen rampen zingen,
 Geen kreet, geen' traan, geen handenwringen,
 Dat liever al mijn snaren springen -
 God ! hoe verschriklijk is uw magt !
 Nov. 1808.

**Ter Echtvereeniging
 van
 W.H. Budde
 en
 Van Doorninck
 op de 14 van Oogstm. 1808**

67

Wie is die knaap met hemelluister
 Die in die purpren wolken zweeft ?
 Wat oog verbant dat schri[k]bre duister,
 Waar voor het jeugdig harte beeft ?
 Wat kracht is aan zyn' pijl verbonden,
 Die en genezen kan en wonden,
 Die 't leven en den dood gebiedt ?
 Die volken aan zyn spits doet knielen,
 Die handel drijft met vlotte zielen.

Wie is die knaap, die op zyn vleuglen
 Den ganschen aardbol ommesnelt ?
 Wie zal zyn snelle vlucht beteuglen,
 Als het een harten kluistren geldt ?
 Kniel Jeugd, kniel voor zyn alvermogen
 Wie, wie weerstond den blik dier oogen,
 Wat borst bezwijkt niet voor zyn' schicht ?

Zoo moge een zwakke in 't zonlicht staren, -
 Ras zal hij al haar' gloed ontwaren
 En smart gevoelen in 't gezigt.

68

Welzalig gij, die van die wangen
 Den kus der reinste liefde steelt -
 Die aan dat teeder oog blyft hangen,
 Als 't u zyn' wenschen mededeelt.
 Welzalig, jeugdige Echtelingen
 Die door uw borst en ziel voelt dringen
 Den balsem van de huwelijkstrouw -
 De tijd moge orde en duur vergeten
 Uw heil zal van geen wisslen weten -
 't Geluk van echtgenoot en vrouw.

Ja, waar ik van uw zusters lippen
 Een kusjen oogste van de min -
 Daar sluipt de liefde, in 't zacht ontglippen
 Der zuchtjes mijnen boezem in.
 Daar kan ik flauw dien hemel denken,
 Dien Amor straks uw' echt zal schenken
 Neen 'k gisse, jong getrouwden, niet
 'k Zouder in een' doolhof ommedwalen,
 Met kusjes, lustjes af te malen,
 Die slechts het kuische maanlicht ziet.

Wanneer de Lente en veld en boomen
 Op nieuw versiert met jeugdig groen,
 Zie dan het wezen van die droomen
 Die thans uw beider harten voên -
 Dan houdt ge in d' arm uw eerste zoontje
 En kust u 't rozenkleurig koontje
 De rozen van den mond der bruid.
 Dan zal ik mede uw' wensch ontvangen
 Dan zal ik van den boezem hangen,
 Van 't hart dat al mijn heil besluit.

69

Aan Roosje

Vaarwel ! een kus voor 't laatst, gij waart zijn arm onttogen,
 Vaarwel ! 't gedruisch der zee verdoofde stem en groet:
 Daar stond ik eenzaam, daar - en wenschte u nagevlogen -
 En 'k zag mijn levenslust daar dobbren op den vloed.
 De Maan, in regendamp en nevlén weggedoken,
 Vergunde slechts een wijl het staren in 't verschiep -
 En de eenzaamheid van 't strand werd vruchtloos afgebroken,
 Ik vond haar overal - want Roosje was er niet.
 Blaas, zachtkens Zuidenwind, rolt vreedzaam diepe baren !
 Mismoedig, slapeloos lei ik mij straks ter rust.
 Vreesachtig als een kind maalde ik me een drom gevaren
 En waande u afgereisd naar verr' gelegen kust.
 Nu meende ik in den wind een' fellen storm te horen,

70

En wenschte u weêr terug aan 't doodsche Geldersch strand;
 Dan beurtlings weêr gerust, mistrouwende ik nu mijne ooren -
 En 'k droomde u in 't gezigt van 't sluimrend Amstelland.
 Gewis een donkre nacht schept sombere gedachten.
 Verheugd, nog pas ontwaakt, begroette ik 't morgenlicht:
 Uw beeld, uw oog, dat naar mijn groete scheen te wachten,
 Myn Roosje, zweefde daar in droomen voor 't gezigt.
 Maar neen - alleen ! alleen ! was 't antwoord voor mijne oogen,
 En 't opgekropt gevoel betoog haar met een' traan -
 Myn God ! heeft Roosje op mij dat onbepaald vermogen
 Berust mijn wellust in haar byzijn en bestaan ?
 Ja, Engel mijner ziel, gij houdt me in eeuwge boeijen,
 Die noch de tijd verguist, verlamt noch roest verteert,
 Die harten zamenbint en zielen zamen doet vloeijen,
 Gij zijt het, die 't geluk der aard' mij kennen leert.
 o De eerste morgen als ik, meisje, u moest ontbeeren,
 Werde akeliger nog in barre heide en zand -
 Daar scheen de Schepping aan 't verlaten hart te leeren
 De onschatbre waarde van den teedren liefdeband.
 Daar zag ik gistren uit uw oog een hemel stralen,
 En merkte de akligheid diens barren zandgronds niet.
 En nu, waar hier mijn oog bedroefd in 't rond mogt dwalen,
 't Zweeg alles om mij heen - 't was eenzaam in 't verschiet.
 Vergeefs des avonds in den vriendenkring gezeten,
 Vergeefs door zoute scherts de smart der ziel verzacht
 U, dierbaar meisje, u, hoe konde ik u vergeten,
 Hoe duizend duizend maal niet steeds aan u gedacht.
 Niets hoor ik om mij heen - ik peins en schijn te droomen -
 En midden in 't gedruisch gevoel ik mij alleen -
 De zachte rust der ziel blyft dag en nacht me ontnomen,
 Want ieder oogenblik gevoel ik mij alleen.
 o Moest ik, liefste meisje, uw waarde leeven schatten -
 Gewis uw afzijn werd de proefsteen voor mijn ziel -
 Dan voel ik eerst 't geluk als ik u mag omvatten,
 Als ik een kusje steel - als ik voor Roosje kniel.
 Keer, meisje, keer te rug - schenk mij dien hemel weder -
 Die me uit uwe oogen straalt, die van uw lippen vloeit.
 Ja, nog een korten wijl en 'k zink in de armen neder
 Van haar, wier hart mij hoort, wier borst voor mij ontgloeit.
 16 Winterm. 1808.

71

In 't Album van den Hermiet op den Lichtenbeek, 29 Julij 1808

Gij, die een' traan in 't oog, van God en godsdienst spreekt,
 Met al 't genot der aard' den spot afgunstig steekt,
 Beschouw Natuur en bloos - 't is zalig het genieten -
 Gij sterft in veinzerij en waar mijn dagen vlieten
 In 't zoetst genot der jeugd, zie ik in d' ouderdom
 Naar d' eens gesloten' tyd met zuivren wellust om.
 E. T.

Aan
H.G.B.... op haren verjaardag den 28 van
Slagtmaand 1808

U groet ik mij zoo heilgen dag,
 U, die ik 't eerst nu vieren mag -
 U groet ik, waar mijn lier ontstelt,
 Een traan van 't hart me in de oogen zwelt -
 De dankbaarheid myn borst ontgloeit,
 En staamlend van mijn lippen vloeit.

U groet ik, mij zoo dierbre dag,
 Waarop zij 't eerst het zonlicht zag,
 Zij, in wier leven al mijn lust
 Myn hoop, myn leven zelfs berust,
 De lieve weêrhelft van myn hart,
 De deelster in mijn vreugd en smart.

Ja, waarom meisje aan u verteld,
 Dat hier me een traan in de oogen welt,
 Als ik in uw verteedrend oog
 De vreugd der jonkheid lezen moog
 Haar blosjes op uw wangen zie,
 En haar een' kus der liefde biê.

Ja, zeker, beter voelt gij 't, dan
 Myn zwakke tong 't u melden kan.
 Gij weet, dat in mijn levens lust
 Mijn hoop, mijn leven zelfs berust,
 En 't waar verzekring zonder doel
 Betuigde ik hier myn warmst gevoel.

U groet ik, my zoo dierbre dag,
 U, dien ik 't eerst nu vieren mag.
 De herfst beroof den trotschen boom,
 En smijt zijn lover in den stroom.
 De tyd ontroof den wang haar gloed
 En stremme in de adren 't vlugtig bloed,
 Betrekke 't oog met aardschen nacht,
 En sloop de laatste levenskracht.

Rijs, rijs dan, schoone morgenstond !
 Dan zweeft nog 't lachje om dien mond.
 Dan spot ik met den wreeden tyd,
 Al ben ik jeugd en krachten kwijt -
 Uw hart, me lieve, uw hart alleen
 Spreidt jeugd en schoonheid om u heen.

**Aan H.G.B....
den 23 Grasm. 1809**

Dierbre gade ! dierbre naam !
Onze zielen smelt hij zaam.
Heilig, driemaal heilige echt,
Die de teed're snoeren vlecht !
Dierbre ! leven van myn leven !
Laat me een' heilgen kus u geven.

Neen, vergeefs een lied verwacht,
Waar in dartle jeugdheid lacht
Neen ! ik zing de beelden niet,
Die 'k mij schilder in 't verschiet !
Stouter moge een zanger wezen
Door den mingod onderwezen.

Liever van een' traan het lied
Die van vreugd mijn oog ontvliet.
Liever van een' kus mijn zang
Op uw maagdelyke wang,
Liever . . . ach ! 't is magtloos pogen,
Als ik dierbre u stare in de oogen.

Wat, wat zing ik d' edlen gloed
Dien ons beider harte voedt -
Hoe mijn gade aan u verhaald
Dat mijn heil van 't uwe daalt ?
Dierbre ! harten kunnen spreken,
Waar en stem en toonen breken.

Slechts de toekomst, liefste vrouw,
Moog getuigen de edle trouw.
Dan, dan moge een liefde pand
Sterker binden de' Echteband -
Wij, waar hart en boezem gloeijen,
't met een vreugdetraan besproeijen.

Waar we ons zoo gelukkig zien,
Laat daar roos en jeugd ontvliên
Blikken we op den zuigling neêr -
o Wy zien die beide weêr -
En versierd met zilvren haren
Juichen we in 't geluk der jaren.

Dierbre ga, o vieren wij
Vaak dit heilig feestgetij -
Welgevallig zie Gods oog
Op dien Echtstaat van omhoog -
En van Engelen omgeven,
Moeten wij gelukkig leven.

Het vaarwel.

76

**Een opgegeven onderwerp in het gezelschap, waar van
WC. Hagedoorn lid was, en in het zelve na zijn
afsterven bezongen**

Wie, wie dwong mij, lieve vrienden, tot den zangtoon van de rouw ?
Wie ? dat ik de bittre tranen, het vaarwel, bezingen zou ?
o De vreugde in 't bekerklinken riep 't vaarwel den dichter toe,
En de vriend roept nu de dichter in den dood 't vaarwel weer toe.
Vaar, vaarwel in 't Rijk der geesten, Hagedoorn, hoor dus mijn lied !
Geen vertooning leidt de tranen, die om u ons oog vergiet.
't Is een stille smart der ziele, die uw vriendschap achter laat,
't is een heilige vreugde tevens, dat geen hart verloren gaat.
Edel man, bij reine geesten zoude een loflied ydel zijn !
o Laat ons in 't eindloos leven ook als hier uw vrienden zijn !
Maar, hoe zoudt gij daar ons missen daar gij meer dan vrienden mist
Zegen daar uw oude moeder, 't meisje, dat ha[a]r oudren mist -
Neen ! wat wil ik ? brave stervling, nu verheven hemelling !
Vaar, vaarwel ! o dat een ander u als mensch, als vriend bezing
Wyn. 1809.

Het Prieeltje

77

Lieve Lente, minnestookster,
Vreugd der jonkheid keer weêrom !
De orgeltoon der nachtegalen
Roept u toe het welkom.

Rol de teedre blaadjes open,
Van den naakten Lindeboom;
Strooi uw bloemen langs de boorden
Van den heldren heuvelstroom.

Spoed, spoed aan o lieve Lente !
Scheep me uw' teedren avondstond
Laat me uw weêrkomst hulde brengen,
Met een kusje op Roosjes mond.

Andren van gevoel verstoken
Mogen spotten met mijn vreugd';
Wie uw komst niet meê kan vieren,
Mist het heilig vuur der jeugd.

In 't prieel hun oog ontdoken
Lach ik met hun spotterny,
Daar zyn drukjes, kusjes, lachjes
Daar zyn Lente en liefde vrij.

De Rijk

78

Laat de Lente in bloem en loven
 't Harte streelen, 't oog betoovren,
 Als in d' eersten morgenstond
 Langs den klaverrijken grond
 Langs den heuvel wolkjes drijven,
 Die in de eiken hangen blijven,
 En by 't vriendlijk zonnelicht,
 Paarden schijnen voor 't gezigt.

Laat geen Lentestralen gloeijen,
 Laat geen plant of blaadje groeijen,
 Winter roove en blad en plant
 En verwoeste woud en land.
 o De schaduw van de abeelen
 Mogt mijn' matten boezem streelen,
 o Met welk een trotsche pracht,
 Tooide haar de stille nacht.

Al de dampen zyn verdwenen -
 Zie, daar jaagt de zon haar henen
 En verzacht met flauwen glans
 d' Effen stillen hemeltrans,
 Gluurt door de opgetooide boomen
 Kaats te rug op spiegelstroomen,
 En zij schildert wijd en zijd
 Dat ge o Winter heerlijk zijt.

o Wie maalt mij al die blaadjes,
 Al die sprietjes, veertjes, raadjes,
 Al die pijltjes krom en slecht
 Op die takken zaamgehecht.
 Doet het veld een Schepper blijken
 Als de Lentebloemen prijken -
 Winter leert dat al, wat is,
 Edel grootsch en kunstig is.

79

Zoude ik ooit den Winter doemen,
 Hem den dood der Schepping noemen ?
 Neen ! lag beek en stroom aan band,
 Blaas den dood in bosch en land -
 't Oog ontdekt het kunstigst leven
 In de wit bevrozen dreven -
 En des Winters morgenstond
 Wyst my de Almagt in het rond.

Wynm. 1809.

De kracht der Gewoonte

80

Amintas had een meisje lief
 Zoo schoon als de uchtendstond -
 Hij droomde een' hemel uit haar oog.
 En 't lachje van haar' mond.

En 't onbedreven vriendlijk oog
 Het schuldloos maagden hart
 Werd door zijn' teedren blik ontvlamd
 En kwijnde in stille smart.

o Welk een ongekende vreugd
 Doorstroomde 't jeugdig bloed,
 Als hij van d' ongerepte mond
 In vollen minnegloed

Bij d' orgeltoon des nachtegaals
 Aan 't hellen van den wal
 Bij 't ruischen van een Lentebeek
 Een bevend kusje stal.

Maar welk een hemelzaligheid
 Lacht nu den Jongling aan,
 Als 't meisje met een zachte bos
 En de oogen neêr te slaan,

Met mokken, tranen, met een' lach
 En bevende aan zyn' mond
 Het eerste liefdekusje gaf
 Van 't eeuwig trouwverbond.

81

Toen scheen hem de aarde aan Paradijs
 En Lotje een Engelin -
 Haar taal, haar lachje en kusje en oog
 De zege van hun min.

Maar eer de Zomer was voorbij
 Verdween haar Englen lach
 Verdween het eertijds goelijk oog
 Waaruit de liefde zag.

Maar eer de gure herfstdag kwam
 Verdween voor hem het zoet,
 Dat eertijds in een kusje stak -
 Verdween zijn liefdegloed.

Het altyd, altijd aan haar zij'
 En altijd de eigen mond -
 En altijd de eigen lach en kus
 En de eigen avondstond.

Ontstak verveling in zijn borst -
 Gewoonte blies de vonk -

82

Tot dat in 't oog der trouwe maagd
Een traan van hartzeer blonk.

Maar eer de Winter nog verscheen -
Was Lotje weggetreurd.
Helaas ! hij voelt te laat, wie 't hart
Van 't meisje had verscheurd.
9 Slagt. 1809.

De Groote Wereld

De Winter had het land beroofd
Van gras en bloem en blad,
En joeg, de sneeuwvlok om het hoofd,
De Wereld naar de Stad.

Zy liet en slot en tuin ten prooi
Aan regen, sneeuw en ijs,
Maar zocht in overdaad en tooi
De vreugde op andre wijz'

Zij lachte om 't altijd wild gekweel
Van vink en nachtegaal.
Wanneer de toon van fluit of veel
Doorklonk een' weidschen zaal.

83

Zij spotte met lagchend woud,
Den gloed van 't zalig veld
Bij 't schitterend groen en 't kunstig goud
Ten schouwburg voor gesteld.

En wat het land aanvalligs had,
Verriedt een kleinen geest
En wie 't mogt kiezen voor de Stad,
Was nooit op 't land geweest.

Zij rigtte een heerlijk gastmaal aan
Daar werd en klein en groot
Met woorden, vol van trotschen waan,
Maar vriendelijk genood.

Een kroon van kostbaar kristallyn
Verlichtte een' marm'ren wand,
Een fulpen kleed van Gobelijn
Was gans naar d' eersten trant.

En wat voor 't oog verblindend is,
De fijne tongen streelt,
Had hier verkwisting op den disch
Betoovrend rondgedeeld.

84

De Groote wereld zat er voor
 En sprak verbloemde taal,
 De kleine leende aandachtig 't oor,
 Maar roemde 't gul onthaal.

Dan alles werd voor haar een droom
 Wanneer ze een' schampren lach,
 Bij 't ongekunsteld wellekoom
 Op menig wezen zag.

Wanneer de gulle vriendelijkheid
 Die allen eigen scheen,
 Door hoogen toon en fijn bescheid
 In loutren nijd verdween.

Als alles wat men sprak of deed
 Slechts logen was of schijn,
 En onder 't prachtig opperkleed,
 Een dolk school met venijn.

Toen sprong, vertoornd in edlen gloed
 De kleine wereld op -
 En smiet het fijn vermomd gebroed
 De waarheid naar den kop.

85

“Vaar, groote wereld met uw pracht,
 “Vaarwel, ik kende u niet -
 “Gij zoekt den morgen in den nacht -
 “Maar vindt, dat ik ontvlied.

Zij ging, de kleine wereld ging.
 Maar met een woest geluid
 <Joeg> haar, zich vloekende onderling,
 De Groote wereld uit.
 Slagtm 1809.

Mr Hendrik Diderik van Neck

86

Laat, o laat mijn tranen vloeijen, ach ! de Jongling is niet meer !
 De onverbid'bre orkaan des Winters sloeg den jongen eik ter neêr -
 Ach ! ik heb den vriend verloren, dien in 's levens Lentetijd,
 Mij 't verstand had uit gekozen, mij de deugd had toegewijd -
 Laat o laat mijn tranen vloeijen, o zy zyn me een lafenis -
 Ja, ik weet, dat na dit leven voor mijn hart uw vriendschap is.

Edel vriend ! o laat me u noemen wat ge ook zijt in zaalger oord !
 Neen, uw rust wordt door geen tranen, door geen heiligen naam gestoord.
 Ach ! laat mij die zoete droomen van ons eerste vriendverbond,
 Toen ik, onder duizend andren, u, den vriend mijns harte vond -
 Laat mij aan die vriendschap denken, die ik aan den Ryn eens gloort,
 Die mij, waar ook 't lot ons scheidde, 't eigen hart aan d' Yssel bood.

Beste vriend ! laat andre spotten met een naam, die 't hart doorgloeit,
 Gij, gij weet dien naam te schatten, als die van mijn lippen vloeit.
 Thans slaat gy uwe eeuwge blikken door het ruim der Schepping heen
 En uw ziel omvat dat alles, wat ons onbegrijpelijk scheen -
 Maar de deugd en 't eindloos schoone, hier de wellust van ons hart,
 Moeten daar myn tranen dulden, - moeten deelen in mijn smart.

Ach hoe streelend ! ach hoe smartlijk is 't herdenken aan een vrind, 87
 Dien mijn jeugd had uitgekozen, dien 'k hier nimmer wedervindt,
 o Van Neck, gij kent mijn harte, 't is van laffe vleitaal vrij -
 Ja, 'k was zalig in uw vriendschap en uw harte deelt aan mij -
 't Was mijn vriend, die in 't krioelen van een wulpschen wereldstad
 Die in Chamounis valleijen de eigen zuivre ziel bezat.

Ach ! maar met een' traan in de oogen droom ik mij dien middag weêr
 'k Zie met u van Katwijks duinen op de ontboeide golven neêr
 o Toen voelde ons harte siddrend, wat het menschlijk leven was -
 Maar ook de onbegrensde hemel en d' ontroerden waterplas
 Boeide ons oog en storte in 't harte 't heilig voorgevoel der rust
 Die aan de andre zij der stormen, troosten zal aan de eeuwge kust.

o Hoe dikwyls, droomde ons harte zich een blyde toekomst in
 Schiep zich duizend zaligheden by een deugdzame echtvriend in.
 o Zij was reeds die droom in wezen - o nog slechts een korte tyd
 En myn hart had wederkerig zich in uw geluk verblyd -
 Ach ! door koorts op koorts gefolterd zinkt de dood u van ons af,
 En is stee van jubeltoon schreit de vriendschap by uw graf.

Lieve vriend ! ja zonder woorden weet gij, wat mijn hart verloor.
 o Reeds voert de zekre toekomst mij en zwerk en sterren door. 88
 o De tranen, die uw dierbre, die een zuster, broeder stort,
 Zullen eens het wolken wezen, als gij daar vereenigd wordt.
 Daar, daar beste vriend mijns levens, juich ik om uw edel hart,
 Maar laat hier myn tranen vloeijen als een balsem voor mijn smart.

De Bron

De Min bezit een kleene beek
 De voedster van de schoonste streek
 Bezoomd met kruid en bloem en plant
 En is de vreugde van het land.

Haar water vry van zand of slijk
 Is 't zuiverst kristallijn gelijk,
 En wien de min slaat in de borst
 Lescht in dien stroom zijn' heeten dorst

Maar hier en daar groeit aan den kant
 Dier snelle beek een trotsche plant,
 Die in haar zilvren bloemenkelk
 Een woedend gift besluit voor elk.

Wanneer de wind den oever raakt
 En 't blad van 't kelkjen openmaakt,
 Ontvalt dien, en men ruikt het niet,
 Het gift in 't golfje van den vliet.

En ongelukkig dan het hart
 Dat gloeiende in de liefdesmart -
 Een' onweersaanbren dorst gevoelt -
 En hier een poos de borst verkoelt.

89

Een koorts jaagt straks door 't gistend bloed
 En 't hart ontvlamt in feller' gloed,
 Een duizeling stijgt op naar 't hoofd
 En rede en deugd zyn uitgedoofd.

o Jongling als de schalksche Min
 U eenmaal sluipt ten boezem in,
 En in uw borst 't verlangen blaakt
 Maar 't hart de dartle drift verzaakt

Zoek dan de bron van dezen vliet
 Daar lescht ge uw' dorst - ligt ande[r]s niet -
 Daar welt het water uit het zand,
 Daar valt geen gift uit bloem of plant.

19 Wint 1809.

De Lippen

90

Roosje, neen, geen jeugdig oog,
 Dat de borst ontgloeijen moog,
 En 't verlangen jaagt door 't bloed,
 Stort den wellust in 't gemoed.

Op uw lippen van robijn
 Voel ik wat die oogen zijn,
 Als, vereenigd met haar magt,
 Liefde om 't rood dier lippen lacht.

Daar, daar zing ik, mond aan mond,
 De afgesolde ziel gezond -
 Daar, daar matig ik den gloed
 In den adren van uw bloed.

Daar gevoel ik, dat zich 't leed
 In een' reinen kus vergeet -
 Daar, waar 'k hart[st]e vrienden mis,
 Dat de liefde zalig is.

Have en goed ontroof men mij
 o De zielen laat men vrij
 Uw liefde, als alles vliedt,
 Rooft men uit uwe oogen niet.

Neen ! doorschuilt de opregte min
 Met een' zachten weêrglans in -
 En in 't Kusje, dat Gij geeft,
 Voel ik dat een Engel leeft.

91

Lent. 1810.

Het Spiegel

Weg, Faun, weg uit mijn gezigt ! -
 Wie heeft u in het helder licht
 Den eeuw'gen nacht der Hel onttogen ?
 Zoo sprak ik 't monster aan - zij lachte om mijnen vloek
 En ziende, dat ik 't rijm vergeefs op spiegel zoek -
 Hield zij in zegepraal den spiegel voor mijne oogen.
 Zomerm. 1810.

De Bliksem

92

Niet slechts in 't gloeiend morgenrood aan 's hemels zuivren trans,
 Niet in 't verscheiden kleurig zwerk van 's avonds purpren glans.
 Neen God ! in dikke duisternis, in 't zwijgen van den Nacht,
 Verbaast me uw wondre magt.

Daar drijft ge, onmerkbaar voor het oog, 't verspreide zwerk inéén.
 Daar vliegt in 't zwarte vergezigt een flaauwe bliksem heen.
 En de onschuld, waar 't onrustig hart 't gegrom des donders hoort,
 Slaap onbevreesd nog voort.

't Zwijgt alles - romlend rolt van verr' de donder om den grond.
 Het langzaam nadrend wolkenlicht welt ernst en vreeze in 't rond.
 En de enkle star, die ginds en hier nog schitterde in 't azuur,
 Verbleekt bij 't bliksem vuur.

o God ! hoe grootsch is dan uw Nacht ! daar plast de regen neêr.
 Daar knakt de schelle donder en een bliksem volgt dien weêr.
 En 't vlugtig oogenblik, waar hij en woud en hut verlicht,
 Is blindheid voor 't gezigt.

Daar schier, daar knalt een bliksemstraal - en de eik stort neer in 't woud,
 Zoo werpt g o God Den trotschen neêr, die eigen magt betoont,
 't Onrustig misdrijf moge u vliên, terwijl uw donders slaan,
 Ik bid uwe Almagt aan.

<Sp> 1810.

Aan
Mynen vriend Mr J. W. J. Y. de S. mij tot
zingen aansporende

[93]

De naam van Holland zij vergeten
 Bij 't uitgepijnigd nageslacht,
 In flarden zij de vlag gereten,
 Die eens zyn' roem om d' aardkloot bragt.
 't Geweld moog 't licht gevoel verdooven
 Ons vryheid have en goed ontrooven
 En jagen ons een' puinhoop uit;
 Ook, waar dit alles mij ontzinke,
 Zoo slechts een vonkje hoop nog blinke,
 Vind ik myn troost in d' edle luit.

Ja, Vriend, 'k had haast die lier verbroken,
 Toen ik myn Vaderland verloor -
 Ik voelde 't bloed in de adren kookten
 Een boorde een' d'Alva 't harte door.
 Verdwaasde - ik greep de ontstemde snaren,
 Ik volgde een' Ruiter op de baren -
 En Maurits onder Nieupoorts wal.
 'k Zag Neerlands magt aan Ganges stranden,
 'k Zag 't onverwinbaar Chateau branden -
 Ach ! 't Was Karthagoos roem en val.

Ja 'k moog, verbijsterd in gedachten,
 Den teugel vieren aan mijn hand,
 En droomen de ongefnuikte krachten
 Van 't eens verheven Vaderland.
 't Verleden moog mijn borst ontgloeijen
 Toen Neerland op verguisde boeijen
 De wet aan 's werelts watten gaf,
 Neen, waar dat land is weggezonden
 Mag mij geen toovrend vuur ontvonken !
 Ach ! tranen pers de lier mij af.

94

Die tranen mogen bitter schijnen
 Zij zijn een balsem voor mijn hart,
 Zij doen mij 't schriklijk beeld verdwijnen
 Dat voor mij wegkrimpt van de smart.
 o Eenzaam ,et zijn lier gezeten,
 Kan ik en have en roem vergeten
 En 's werelts gruwlen moord en brand -
 Zij leert me een' dwingland braveren,
 Zij doet me in hooger' kring verkeerem,
 En maalt me een beter vaderland.

Hoe ! zoude ik ooit de lier ontberen,
 Die me uit de ziel de smart verjaagt -
 o 'k wil uit hier het lijden leeren,
 Als 't al wanhopend om mij klaagt.
 'k Wil purpren Lentenmoregens zingen
 't Gekoos van maagd en Jongelingen
 En de onschuld in den avondstond.

95

'k Wil deugd en reine godsdienst malen
 De liefde uit 't ouders oog doen stralen,
 En 't wicht met rozen om den mond.

Zoo wierd met 't speeltuig in mijn vingren
 Waar ik me een' halven god gelijk -
 Ik spot met trotsche werelddwingren
 En werp hun staf, hun kroon in 't slijk -
 Volg mij - wie zal ons vuur beteuglen,
 Als wij met wogende arendsvleuglen
 Ons toovren boven 't wriemlend stof.
 Laat de afgrond dan verdelging braken -
 Hoe zijn donder ons genaken -
 Wie drong ooit in Apolloos hof.
 Mijm. 1810.

Behoeft tot zingen

96

Wie stuit bij de eerste morgenstralen,
 Als Lente uit ieder knopje gloeit,
 Dien gorgeltoon der nachtegale,
 Die door de ontwaakte beemden vloeit.

Wie, dien het dichtvuur stroomt in de adren,
 Zong nooit een' Lentemorgenstond -
 Den zachten gloed der teedre bladren
 Den groenen, rijk bebloemden grond.

Den Zefir, lispelende in de boomen,
 De lucht met smeltend avondrood,
 Het zacht geruisch van heldre stroomen,
 De maan van neveldamp ontbloot.

Vraagt gij dan nog, hoe ik in myn zangen
 U steeds mijn dierbaar meisje vlecht,
 Met jonge rozen op de wangen
 En bloemen in uw haar gehecht.

Wie, dien het dichtvuur stroomt in de adren,
 Weerstond een' maagdelijken mond ?
 Een kusje op haar rozenbladeren,
 Een hart, waar hy zyn heil in vond.
 Mijm. 10.

Verdrukking

97

Zoo heft een jeugdige eik den top
 Met edle frisheid moedig op
 Maar voelt zich in zijn magt verdrukt

Door 't woud, dat om hem zamen bukt.
Mistroostig buigt zijn kruin zich neêr
En Lente wekt hem naauwlyks meêr.

Vermetele eiken in het rond !
Wie schonk uw grijsheid dezen grond,
Dat gij den jongen telg verplet,
Die 't noodlot in uw schaduw zet ?
Eens sloop de tyd uw trotsch bestaan -
De wandlaar ziet het juichend aan
En de eik, dien thans uw wrevel doemt,
Wordt dan de roem van 't woud genoemd.

Zoo slaat Gods donder u eens neêr,
Die licht met volken deugd en eer,
Die 't menschedom have en kroost ontruikt,
En al wat edel denkt, verdrukt -
De Geest, wien thans uw keten knelt,
Zal eens, begrijp van 't woest geweld,
Bij 't hooren van uw' trotschen val,
De zege zingen van 't Heelal.

Mijm. 1810.

Op een stok

98

Huppel, lieve knaapje, huppel
Met de stok van beste vaâr -
Zoo het dartel paardje steigre,
Zweep het onverschrokken maar.

o Vermaak u met dat springen ! -
Zie, de kugchende ouderdom,
Kijkt, bij 't koolenvuur gezeten,
Lachend naar dit spel nog om.

Lieve knaapje, 't dartel springen
Leert gij met de jaren af -
En wie thans uw jeugd helpt vieren
Wordt uw leidsman naar het graf.

Leer dan weder van uw kindren
Dat men dartlend hier verschijnt,
En vermoeid van de aardsche vreugde
Stromplend met een stok verdwijnt.
1809.

Een Roosje in den Winter

99

Meisje, ja dit welig Roosje
 Dat in 't bar getijde bloeit -
 En waar ginds de sneeuwvlok dartelt,
 Hier uw vriendlijke oogen boeit:
 Meisje, ja, dit teeder bloempjen
 Aan de wind en vorst ontruikt,
 Stond by 't nadren van den herfstdag
 Treurig op zyn steel gebukt.
 Tusschen dorrende gras en struiken
 Scheen 't van d' eersten storm bevryd !
 Maar, wat struik verborgt het roosjen
 In den strengen wintertijd.
 Ja, het scheen me om hulp te smeken
 Gansch verlaten op het land -
 'k Nam het met zyn jonge wortlen -
 En heb 't zachtkens hier verplant,
 Hier met teedre zorg gekoesterd,
 Wyl op 't land verdelging woedt,
 Prijkt de Roos met jonge bladren
 En met d' eersten Lentegloed.
 Meisje, de onschuld is een roosje,
 Schoon van bloei en teer van blaân,
 Ach ! hoe menig zwellend knopje
 Moest in 't ruw getij vergaan.
 o Vertrouw geene eigen krachten -
 Biedt niet trotsch den storm het hoofd,
 Ach ! Zoo ligt wordt 't zwakke roosje
 Door een windvlaag weggeroofd.
 Meisje ! ontwijk de woeste orkanen
 Vrees den fellen Wintervorst -
 En gij zult uw roem behouden,
 De onschuld in een teedre borst.
 Mijm. 1810.

100

De zeilsteen

Wie waagt zich op d' onmeetbre oceaen
 In 't midden van den nacht,
 Bij dikke duisternis en 't gieren van d' orkaan
 Wanneer geen ster in 't Noorden lacht.
 Ver van een reede en 't land op onbetembre watren
 Grijnst over 't schuimend veld een onverbidbre dood -
 Maar hoe de stormwind huil, de hoge rotsen kletren
 De Scheepeling blijft gerust in 't slingren van de boot.

 Ja, met den steen, door 't blind geval ontdekt
 Lacht hij met ster en maan.
 Als donker lucht en nacht om 's hemels boge trekt,
 Hoort hij in hem d' orion aan.
 Euroop rukt voor hem weg - hij boort door storm en nachten

101

Een grenzenlooze zee ontmoet al van zijn oog
 Hij weet zijn hemelpunt - hij blyft 't gevaar verachten
 En 't strand van d' Indus heft zijn groenend duin omhoog.

Zoo drijft de mensch, gerust op 't kunstig staal
 Den spot met duisternis
 Hij vindt door nacht en storm den Gouden kamschat daal
 Of waar het gloeiend Java is.
 Door Alpen ijs omringd, door bliksemlicht omgeven,
 Op water grenzenloos, doorzaaid met klip en rots
 Ziet hij bij 't lampenlicht de fyne kunstnaald zweven
 En hoort gerust d' orkaan en 't woedend golfgeklots.

Zoo drijf ik ook, op u het oog gerigt,
 Met nacht en storm den spot -
 Uw hart, mijn dierbare, als geen ster mij meer verlicht,
 Is mij de zeilsteen van mijn lot.
 In dikke duisternis beroofd van vriend en magen
 Stap ik aan uwe hand gerust door een woestijn
 Wat vrees ik - voor mijn oog doet gij een morgen dagen,
 Wat zoude een betre ster dan dierbre uw hart mij zijn
 Wyn. 1810.

**Aan mijne Gade
 op haren Verjaardag den 28 Slagtm. 1810**

102

Een jaar, me lieve, en in uwe armen
 Staarde ik de toekomst juichend aan,
 'k Zag in uwe oogen vreugde tranen
 En voelde uw hart verdubbeld slaan.
 Ik droomde aan uwen kuischen boezem
 Den eerstling van een' heilgen gloed,
 Een lachje van een dartlend wichtje,
 Door eigen moedermelk gevoed.

Wy droomden, ach ! een' blyden morgen,
 Maar 't werd een dag van zielesmart.
 Daar lag de droom der huwlijkssponde
 De hoop van 't nu verbrijzeld hart.
 Daar lag dat tooverbeeld der zinnen
 Dat ge in uw zoete sluimering,
 Reeds dartlend op uw' schoot zaagt liggen,
 Daar 't aan uw' vollen boezem hing.

Verwachting ! o, een teedre Vader,
 Een moeder voelt hoe streelend ze is.
 Zij kennen al die hellesmarte
 In 't oogenblik van haar gemis.
 In 't oogenblik der diepste pijnen
 En 't hartverscheurendst raauw geluid,
 Strekte ik, bedwelmd door smart en vreugde,
 Myne armen naar den lieving uit.

103

o God, zoo met een wenk der oogen,
 Is al 't gedroomd geluk vernield !
 Daar lag de wensch van 't moederharte
 Daar lag 't gezegend wichtje ontziend.
 Neen, dierbre, neen ! die God der liefde
 Die in 't gefolterd harte ziet
 Vergeet de vaderlijke hope
 Vergeet den wensch der moeder niet

Vergeten wij met stille tranen
 Dien naauw vergeetbren morgenstond.
 Mijn lieve ! 'k wilde uw hoogtyd viere
 En juichen in ons Echtverband.
 Ja 'k wil met u den Godheid danken
 Die aan uw smarte en beden dacht,
 En waar ons de uitkomst 't hart verscheurde
 Met nieuwe hoop die wond verzacht.

o Dubbel zal de wellust wezen, 104
 Die dan ons beider hart doorstroomt,
 Wanneer de hoop het schreijend wichtje
 In 't levenslicht verwelkomt.
 Met vreugdetranen zal ik 't kussen,
 Met tranen legt gij 't aan uw borst,
 Met kusjes zult gij 't overladen
 Met lachjes voeden aan uw borst.

Ban, ban die vreeze uit 't zorglijk harte
 Vaag weg dien traan uit 't vriendlijk oog.
 o Laat een stille hope ons streelen,
 Hoe wreed ons de uitkomst eens bedroog.
 Een volgend jaar en in uwe armen
 Neen ! 'k schilder u die weelde niet.
 Ik wil met u de Godheid bidden,
 Die nooit den Echtling verstiet.

De Morgenslaap

105

Zoete sluimering die bij 't scheemren
 Van den morgen nederstrijkt

Gedichten uit: Van Vloten, *Bloemlezing dichters uit 19^e Eeuw*, die niet in het manuscript voorkomen

[De Worp] II.

(28 Nov. 1814.)

Helaas ! zij zijn niet meer, die wijdberoemde linden !
 De moordbijn heeft den tuin der sombre stad geveld,
 De Gauler, die in trouw slechts wanbedrijf kon vinden,
 Heeft hen ten vloektrofee zijns euvelmoeds gesteld.
 Ach ! wat een lusthof was en bleef voor 't nageslachte,
 Vereerd om d' ouderdom, geliefd om d' eedlen tooi –
 Dat bosch, dat vloed en ijs, en storm, en tijd verachtte,
 Viel in een oogenblik baldadigheid ten prooi.

O gij, die vaak zijn schaâuw, in 't middagzonnegloeyen,
 Of bij het avondrood, dat om zijn toppen blonk,
 Een' zachten weemoed door de dankbre borst deed vloeyen,
 Wanneer de lente aan de aard vernieuwend leven schonk;
 Gij voelt al de aakligheid dier thans verwoeste dreven,
 Waar de afgehouden romp uit jeugdig veldgras steekt,
 Gij scheidt u 't bosch terug; - ach ! van een vlakte omgeven,
 Verheelt ge een droeven traan, die uit uwe oogen breekt.

Van hier de koude ziel, die zonder mededoogen
 Die grijze stammen ooit baldadig vellen zag !
 Van hier de ellendeling, die zonder mededoogen
 Dat aaklig overschot des Worps aanschouwen mag !
 Neen ! 't heilig voorgeslacht, zoo groot in eedle daden,
 Waarvan een weêrschijn bleef in 't grootsche van dit woud,
 Heeft, bij het scheppen van die dicht omwelfde paden,
 Op 't dankbaar harte van zijn nageslacht vertrouwd.

Ja, ook de vreemdling zelf moest dat geslachte prijzen,
 Dat voor een volgende eeuw dien lusthof had geplant,
 Als hij van ver dat bosch zoo statig zag verrijzen,
 Dat de oude stad verborg voor 't starend Gelderland;
 Als hij, terwijl èn kerk èn torenspits verdwenen,
 Zich als betooverd straks in 't prachtig hout bevond,
 En, die op 't oogenblik nog ver hem had geschenen,
 De stad aan d'IJsselstroom daar voor zijn oogen stond.

En wij – in de achtbre schaauw diens lusthofs neêrgezeten,
 Door 't bosch omringd, dat van een tweetal eeuwen heugt,
 Hoe zouden wij 't geslacht van Neêrlands roem vergeten
 Dat ons dat erfdeel liet voor ouderdom en jeugd ! –
 Helaas ! zij zijn niet meer die lommerrijke boomen !
 Een oogenblik heeft al dien luister weggestormd.
 Een' week verdeldge ons al 't genot der zoete droomen,
 In 't plechtig stille van hun dichte schaauw gevormd.

Hij is niet meer, die Worp ! – Wie kon zijn voorspraak wezen
 Bij d' onverzoenbren Gal ? – reeds had hij plat gebrand
 Al wat het bosch omgaf; uit d' afgrond opgerezen,
 Schiep hij een zoeten lust in 't afgeblakerd land.
 Daar slaat de woeste bijl in 't hart dier heilge boomen,
 Daar ploft de zware stam met aklig kraken neêr ! –
 Ach ! wat ge, o stedeling ! de toekomst in moogt droomen,
 Geen eeuw schenkt uw geslacht die trotsche boomen weêr.

Geen Lente zal u meer in de eerste luwte er nooden,
 Als gij van d' IJsselboord hun toppen groenen zaagt;
 Geen lommer wordt er meer den wandlaar aangeboden,
 Wanneer de middagzon, de neevlen heeft verjaagd;
 Geen vogel zal hem van 't genot des voorjaars kweelen,
 Noch bouwen 't zorgloos nest in 't dichtst der lindenblaân;
 Geen toon des nachtegaals ons luistrend oor er streelen,
 Bij d' avondzonneglans of 't vriendlijk licht der maan.

Neen, Lente, schuw dit oord ! – Blaas elders 't nieuwe leven
 In takken, boom, en kruid; - geen zwellend knopjen wacht
 Uw adem hier – geen struikje is op de plek gebleven,
 Waar gij uw lusthof hieldt in gadelooze pracht.
 Schuw 't oord, waar u zoo vaak, bij 't droppelen der blaren,
 Van vloeyend goud omglansd, de morgen heeft begroet;
 Schuw 't oord, waar duizenden door u eens zalig waren,
 Maar thans het starend oog verdelging slechts ontmoet.

O Worp ! ik stort een traan op de eenmaal zaalge plekken,
 Vergeefs dien heiligen tolk der volle borst verkropt;
 'k Zie nog uw breeden schaauw den heiligen grond bedekken,
 Waar mij in d' avond 't hart zoo zalig heeft geklopt.
 Neen, Steêling, schaam 't u niet een traan uit 't oog te vegen,
 Wanneer ge 't naakte vlak voor uwen lusthof ziet;
 Ruische eenmaal u wellicht een jeugdig telgie' er tegen,
 Een eeuw hergeeft dien Worp zijn ouden luister niet.

De naald

Neëra past den zilvren helm
 Haar teedren vinger op,
 En drilt het scherpgepunte staal
 Op d' ondoordringbren top.

Zij drijft het, met een snelle kracht,
 Door 't dichtgeweven bont,
 En zwaait, met onnavolgbren zwier,
 Het vreeslijk staal in 't rond.

Doch neen, 't is de eislijke oorlog niet
 Waarin de naaldpunt woedt,
 De vreê straalt uit Neëra's oog,
 Na wenschen, lang gevoed;

Een traan van vreugd rolt op haar borst
 Als zij de ranke naald,
 Voor 't nette kleed des eerstelings,
 Door 't kunstig weefsel haalt.

En de echtgenoot staart vol geluk
 Op 't zwaayen van haar staal; -
 Een handdruk en een warme kus
 Uit haar zijns harten taal.
 12 Mei 1815

Huiselijk geluk
Aan G.J. Budde 11 Jan. 1812.

Wie 't menschelijk geluk bezing',
 Hij zoek' 't in roem noch macht,
 Maar in den huiselijken kring,
 Waar 't stil genoeg lacht.

Hij zoeke 't in den frisschen blos,
 Die, op der knapen koon,
 Met lachjens, vriendelijk en los,
 De Lente spreidt ten toon.

Hij zoek' 't in 't ouderlijk gezicht,
 Waaruit de vreugde spreekt,
 En, bij het streelen van hun wicht,
 Een traan van wellust breekt.

Hij zoeke 't - ja, hij vindt dien schat
 In uwen huwlijksband,
 Wanneer ge uw kroost in de armen vat,
 Of 't dartelt aan uw hand.

Wie roofde u immer deze kroon? -
 Het menschelijk geweld,
 Dat elders land vernielt en troon,
 Zijn roem in 't moorden stelt;

Dat, wijl 't gefolterd menschedom schreit,
 Een donkre toekomst biedt,
 Vermindren moog 't uw zaligheid,
 Vernielen zal 't haar niet.

Zoo heeft God zelf, waar aardsche macht
 Het hart de vreugde ontzegt,
 In 't huis, waar liefde en jonkheid lacht,
 Een Hemel weggelegd;

Zoo voelt gij, broeder, met uw schat,
 Uw kroost en magenkring,
 Al wat het huislijk heil omvat,
 Bij 's werelds wisseling.

Op den verjaardag mijns tweeden zoons

Als ge aan moeders boezem rust,
 Zij uw ronde koontjens kust,
 Met uw dartlend handjen speelt,
 Dat haar hals en wangen streekt; -
 Als wij, in uw vriendlijk wezen,
 't Zoet der frissche jonkheid lezen,
 En ons beider hoog geluk,
 In een kus en handendruk,
 In een traan of zoeten lach
 Wederzijds zich uitlen mag; -

Kan ik dan die lach en traan
 Kan ik dan de beê weerstaan
 Om een hartelijk gedicht
 Op uw jaardag, dartlend wicht?
 Zou ik 't heiligst vuur weêrstreven,
 Dat mij krachten schenkt en leven?
 Niet vereeren d'eedlen gloed
 Die mij tintelt in het bloed?
 Noch gevoelen, welk een schat
 't Huisselijk geluk bevat?

Tuigt uw lachjen, lieve knaap,
 De onschuld in uw zoeten slaap,
 Als een roosje' op 't koontjen gloort
 En geen zuchtje' uw adem stoort;
 Tuigt uw aan den boezem dartlen,
 En in moeders armen spertlen,
 Met een lachend, blij gesnap,
 Bij uw vaders handgeklap;
 Tuigt het van uw heilrijk lot
 In dat kinderlijk genot;

Al uw heil beseft gij niet,
 Als mijn hand u kusjens biedt,
 Als gij, aan uw moeders borst,
 Dartlend laaft uw heeten dorst,
 Als ze u, in de wieg gedoken,
 Met uw oogjens half geloken,
 Schommelt in een zachte rust,
 Als ze u ingesluimerd kust
 En bij 't stille wiegjen waakt,
 Of gij ook een zuchtjen slaakt.

Ach ! hoe menig, menig wicht
 Derft, bij 't eerste levenslicht,
 In zijn droeven morgenstond
 't Welkom uit der oudren mond!
 Ach ! geen zachte moederarmen,
 Die 't aan haren boezem warmen;
 Ach ! geen moederlijke min
 Wiegt ten zoeten sluimer 't in;

Ach ! geen vaderlijke lach
Zegent zijn geboortedag

Neen, het kent de lacgjens niet,
Die der oudren liefde biedt;
Neen, vergeefs zijn nood geschreid,
De armpjens smeekend uitgebreid,
Om een lach of kus gebeden,
Om een koestring van zijn leden !
Neen, vergeefs, in heeten dorst,
Moê geschreid om moeders borst; -
't Ligt daar gansch verlaten neêr,
Want het heeft geen moeder meer.

Zalig, knaapjen, des uw lot !
't Grootst geschenk van uwen God;
Zalig, dat uw noodgescheî
Wordt gestild door zoet gevlei;
Als ge, aan moeders borst gelegen,
Haar een traan uit 't oog ziet vegen;
Zalig - dat ze in slaap u sust,
U uw vader hartlijk kust,
Dat uw moeder, als ge ontwaakt,
U met englenlach genaakt.

Liefste wicht ! o moog dees tijd
Die zoo zacht u henenglijdt,
Eens, bij 's levens valschen schijn,
U een zoet herdenken zijn !
Ja, ik kan 't in 't oog u lezen,
Dierbre, gij zult dankbaar wezen !
O, in 't hart van d'eedlen zoon
Vindt de moeder 't heiligst loon,
En het vaderlijk gemoed
Voelt zich trotsch dan op zijn bloed.
15 July 18114.

De pijpenspoor

O, heilrijk steunpunt van 't genot,
Naauw zichtbre pijpenspoor !
Uw roem, hoe needrig ge u verschuilt,
Klink' 't gansche Neêrland door !
Gij strekt ten rustpunt van de hand,
Als zij 't Varinaskruid,
In teedre blaadjens uitgeknipt,
In 't aarden huisjen sluit.

Gij zijt de toeverlaat des monds,
Van 't scherp gebit beroofd,
Als hij een wolk van ambergeur
Verspreidt om 't zilvren hoofd.

O, heilrijk steunpunt van 't genot,
 Vertrouwen van den mond !
 U eer, u vat ik juichend aan
 Bij elken morgenstond.

Juny, 1815.

De klomp

Toen ge in den popel waart besloten,
 En moedig 't hoofd ten wolken hieft,
 Geen ijzer nog den taayen wortel,
 Meêdogenloos u had doorkliefd;
 Toen nog uw kruin den storm braveerde,
 In 't somber sneeuwend jaargetij;
 Of u de zilvren morgen tooide
 In Lentes prachtig feestlivrij;
 Toen, in uw wiegelende takken,
 De nachtegaal de Lente zong,
 Of 't flikkrend licht der nachtgodesse
 Door uw bedauwde blaadren drong;
 Toen lokte de eenvoud van uw luister
 De Vaderlandsche dichters uit;
 En dikwijls was uw jeugdig lommer
 Het voorwerp ook van mijne luit.
 Thans van uw wortel afgesmeten,
 Door bolt en bijl van een gescheurd,
 Ten deele aan 't zwelgend vuur geofferd,
 Of in de vuilnis weggesleurd,
 Of uitgehold tot modderschoeisel,
 Verguisde, ons eenmaal dierbre romp !
 O, ik beschrei uw lotverwisling,
 Maar ik bezing u niet als klomp. –
Febr., 1816.

Heugelijkst welkom

't Welkom van een dierbren vrind, Die in 't vreemde land ons vindt,
 't Welkom dat een vader geeft, Dat in moeders oogen zweeft,
 't Welkom in een donkren nacht, Als een gade ons angstig wacht,
 't Welkom van den kus der min; - O, wat wellust sluit het in !

Maar het welkom uit den nood, In het aanschijn van den dood,
 't Welkom aan het spartlend wicht, In 't bedwelmend levenslicht,
 Als de vader angstig beidt, En de blijde moeder schreit; -
 O, wat welkom zalig zij, Hier, hier haalt geen ander bij !
 1812.

Gedichten uit: *Mijne Uitspanning*, die niet in het manuscript voorkomen**Kusje [I]**

Waartoe, Roosje, vlugge kusjes ?
 'k Wil geen vlugge kusjes meer.
 Neen, ik wil een ander kusje,
 Of ik wil geen kusje weêr.
 Immers, zulke vlugge kusjes
 Zijn geen kusjes van de Min.
 Naauwlijks adem ik den adem
 Van uw' vollen boezem in,
 Of gij sluit uw lieve lipjes
 Voor mijn brandend kussen digt,
 En houdt tergend dan uwe oogen
 Op mijn smeekend oog gerigt.
 Voelt gij niet, dat op mijn lippen
 't Vuur der teêrste liefde brandt ?
 Voelt gij niet mijn' boezem kloppen,
 Als mijn arm uw lijf omspant ?
 Waarom dan dien mond gesloten
 Voor de kusjes van het hart ?
 Mij met zulk een' kus te tergen
 Bij een' gloed van minnesmart !
 Neen, ik wil geen dorre kusjes,
 Daar een nooit gekende dorst
 't Bloed me in de adren doet verdroogen,
 D'adem ophoudt in mijn borst.
 'k Wil een kusje, dat mij 't leven
 Weêr in borst en adren giet,
 En een minder gloeiend kusje
 Duld ik van uw lippen niet.
 Schooner dan de heldre morgen
 Van een' nieuwen Lentedag,
 Zweefde op 't zacht gelaat van Roosje
 Nu een vriendelijke lach.
 Zwijgend had ze, op 't zelfde tijdstip,
 Me in haar' poeslen arm gevat,
 En ik klemde aan mijnen boezem
 Alles, wat mijn hart bezat.
 Onbegrijpelijk zalig kusje !
 Mond op mondje vastgekleefd,
 Voelde ik, welk een' hemelwellust
 Zulk een toverkusje geeft.
 Ieder ademtogt des boezems
 Was een kus van beider mond,
 Ieder wemeling der lippen
 Was der borst een nieuwe wond:
 Ieder drukje van mijne armen,
 Ieder drukje van haar' arm,
 Gaf het hart een sterker klopping,
 Maakte duizend kusjes warm.
 'k Wil deez' kus, die mij het leven

Weêr in borst en adren giet:
 En een minder gloeiend kusje
 Duld ik van uw lippen niet.

Kusje [II]

Wanneer gij in mijne armen rust,
 Mijn mond uw zachte lipjes kust,
 En gij mij weêr een kusje geeft,
 Dat kracht en gloed en leven heeft,
 En in mijne oogen zwijgend ziet,
 Een zuchtjen uit mijn' boezem schiet,
 Beantwoord door een' kleenen zucht,
 Die aan uw teedre borst ontvlugt:
 Wat vraagt gij dan, lief Maagdelijn,
 Hoe Amor in de borst kan zijn,
 Terwijl gij nooit een pijlenwond
 In uw' of mijnen boezem vindt ?
 o Denk niet, dat het Minnewicht
 Slechts wondt met d'eigen' groven schicht:
 Of dat gij steeds de wonden ziet,
 Die hij in borst en harten schiet.
 o Neen ! zijn koker, rijk verguld,
 Is met een pijlental gevuld,
 En hun zoo gansch bijzondere soort
 Brengt onderscheiden wonden voort.
 Daar is een pijl en grof en groot –
 Zijn wonde dreigt met wissen dood:
 Hij vliegt, op 't enkel woord der Min,
 De borst der eerste jonkheid in,
 En, schoon het bloed de wonde ontvliet',
 De pijl dringt tot het harte niet:
 Straks trof hij met een groot geluid,
 Maar valt nu reeds de borst weêr uit.
 Het Meisje lacht op d'eigen' stond,
 En zoekt vergeefs naar de eerste wond.

Er zijn ook pijlen, klein en fijn,
 Zoo, dat zij nimmer zichtbaar zijn.
 Zij worden, zonder meer gerucht,
 Dan van een lachje, kusje of zucht.
 Geschoten van den liefdeboog,
 Door borst en mond en wang en oog,
 En dringen met een zoete smart,
 Tot in het binnenst deel van 't hart.
 Nu slaakt de boezem zucht op zucht,
 En zoekt vergeefs naar ruimer lucht:
 Er woedt in de afgematte borst
 Een smeulend vuur, een heete dorst:
 En welk een' balsem men vergiet,
 Genezing volgt zijn' invloed niet.
 Alleen een enkle medicijn
 Verzacht, ja heelt die felle pijn –

Helaas ! wie met die wonde lacht
 En deze medicijn veracht,
 Kwijnt weg, als sneeuw voor 't zonnevuur:
 Zijn leven is van korten duur:
 Van zoeten troost en hulp ontbloot,
 Snelt hij in de armen van den dood.

Daar gij nu nooit een pijlenwond
 In uw' of mijnen boezem vindt,
 En beider harten zijn geraakt,
 Wijl elke boezem zuchtjes slaakt,
 Zoo gaat het zonder twijfel vast,
 Dat wij door pijltjes zijn verrast,
 Waar meê, door borst en mond en oog,
 De Liefde in onze harten toog. –

Maar waartoe, Meisje, hier gezucht ?
 Wees voor die wonden niet beducht:
 Hoor, welk een zoete medicijn
 Onfeilbaar voor haar smart zal zijn !

Doch neen: hoe zeer ik u ook minn',
 Eer ik aan mijn verhaal begin,
 Zoo eisch ik als eene eerste wet,
 Dat gij u op mijn knieën zet,
 Uw armpjes om mijn schoudren slaat
 En mij een kusje stelen laat.

Dat gaat. – Maar nu, mijn lieve Wicht,
 Eisch ik van u een' edlen pligt:
 Als ik u zeg, wat medicijn
 Zoo heilzaam voor die wond zal zijn,
 Zoo deel mij steeds, op de enkle beê,
 Van dezen zoeten balsem meê.
 Verzeker mij, slechts met een' zoen,
 Dat ge aan die bede zult voldoen.

Dat is een kus, een kus der Min !
 Zijn kracht dringt mijnen boezem in:
 Zijn invloed is de medicijn
 Voor harten wonden, smart en pijn.

Nu, Roosje, kent gij dezen schat.
 Als ik u in mijne armen vat,
 Vergeet dan niet dien heilgen eed,
 Dien gij mij met een kusje deedt !

Eerder is in deze serie verschenen:

1	DIERBARE LAURA Brieven van Rudolf Sandberg 1823 – 1830	14.-
2	HOOGH WEL GEBOREN HEER EN NEEF Brieven van de patriot Adolf Warner van Pallandt tot Zuthem 1782 – 1787	8.-
3	NAAR PARIJS Een reisverslag van enige Zwolse heren naar de Franse hoofdstad in 1777	7. ⁵⁰
4	LIEVE NAATJE Brieven van Elsje Feith aan Naatje Siertsema, en andere familieleden	8. ⁵⁰
5	EENE REYSE NA VLAANDEREN EN BRABAND Een reisverslag van Lambertus Nilant uit 1768	8. ⁵⁰
6	AEN ALLE VRINDEN MET RESPECT Correspondentie van familie Nilant 1698 - 1762	9.-
7	VAN FOLIO TOT DUODECIMO Negen particuliere Zwolse bibliotheken	10.-
8	VERLOREN HUISELIJK GELUK Gedichten en overpeinzingen 1795 - 1817	7. ⁵⁰
9	BANKROET De ondergang van Johan Willem Simon baron van Haersolte 1810	17. ⁵⁰
10	GELIEVE HET DAER HEEN TE DIRIGEREN... De brieven van Willem V aan Arend Sloet tot Tweenijenhuisen 1771 - 1785	9.-
11	ALLER TREFFENDST EN STOUT De huwelijksreis van J.C. baron van Haersolte naar Duitsland, Zwitserland en Italië in 1837	6.-
12	BROEDER IN APOLLO Brieven en alba amicorum van Zwolse dichters 1800 - 1840	12.-
13	EEN GROTE TOUR Hendrick Jordens in Engeland, Frankrijk, Zwitserland en Duitsland 1684 - 1685	10.-
14	LEVENSBERICHT De autobiografie van J.F. Serrurier 1771 - 1844	11.-
15	EEN HELE COURANT De correspondentie van de familie Bangeman 1804 - 1881	11.-
16	REISEBOEK Vijftien reisverslagen van de jonge graaf van Rechteren Limpurg 1804 - 1813	8.-
17	DE GEWIGTIGSTE GEBEURTENISSEN Het studentendagboek van Adolph F.L. graaf van Rechteren Limpurg 1814-1817	12.-
18	OVER GROTE KEIEN NAAR PARIJS De huwelijksreis van graaf van Rechteren Limpurg 1824	7.-
19	LIEVE PAPA! Brieven van W.B. Blijdenstein, bankier te Londen aan B.W. Blijdenstein, bankier te Amsterdam 1895-1907	14.-
20	AANGENAME RENCONTRES Drie reisherinneringen aan de Rijn 1821, 1840 en 1865	8.-
21	PERROKIETEN EN PAPAGAYEN, PAPAIJERS EN PISANGS Een reis om de wereld 1824 - 1826	7.-
22	SCHOUWSPLEN Een reis naar de Middellandse Zee 1834	8.-
23	HET ANKER WORDT GELIGT Brieven vanuit de hele wereld van J.C. baron van Haersolte 1824 - 1834	14.-
24	HERINNERINGEN AAN DUITSLAND Harzgebergte 1856, Taunusgebergte 1872, Baden-Baden 1902	9.-
25	EN ROUTE Drie reisjournalen van Rudolphina gravin van Rechteren 1827, 1836 en 1838	9. ⁵⁰
26	EER EN LUISTER Het proces om de havezate Haerst 1786 - 1803	9. ⁵⁰
27	TAL VAN BERGEN EN BOSSCHEN Een reis naar Saksen, Bohemen en het Thüringerwoud 1876	8.-
28	GEFNUIKTE AMBITIES Geen geld en eer voor onwettigen 1834-1900	10.-
29	EEN WAARLYK PRACHTIG LANDSCHAP Een reis door Graubünden en Glarus 1875	8.-
30	AFGEZEIJLD Een commissie naar Staats-Vlaanderen 1783	7.-
31	ONBESCHRYFELYK GROOTSCH Een wandeling door Zwitserland 1869	9.-
32	WILDROMANTISCH Een tocht door Beieren, Tirol en Oostenrijk 1878	8.-
33	EEN ALLERDROEVIGST TREURTONEEL Een mislukte reis naar Noord-Amerika 1783	7.-
34	EEN ONAFHANGELIJK WIJS EN ALMAGTIG WESEN De geloofsbelijdenis van Margaretha Isabella van Ittersum tot Relaer 1801	10.-
35	TOT LOSSER GEKOMEN Het notitieboek van Aleida Leurink 1698-1754	5.-

Digitale uitgave

36	'T IS EENE TOOVERWERELD Een bezoek aan de wereldtentoonstelling te Wenen en een tocht in Salzkammergut door Mattheus van Delden 1873		8.-
37	EEN AANBLIK EENIG IN ZYN SOORT Mattheus van Delden in Tirol en in het noorden van Italië 1868		10.-
38	s'LANDS WIJZE, s'LANDS EER Beschrijving van Londen, Wight en Noord-Wales door Mattheus van Delden 1879		9.-
39	REIJSJES NA MUNSTERLAND Floris Willem Sloet tot Warmelo, 1776; Hendricus Octavius Feith, 1814 en 1817; Adrien Jean Elisa van Bevervoorden, 1834		9. ⁵⁰
40	ONGEMEENE LIEFDE EN GENEAGENTHEYT Hendrik Berents' journaal van zijn reis naar de Doopsgezinde Broeders in Pruisen, 1719	Digitale uitgave	5.-
41	THEE DRINKEN Het dagboek van Steven van Delden en Aleida Catharina Houck, 1812-1824	Digitale uitgave	5.-
42	REIZEN VOOR GENOEGEN Een reisje van Aleida van Delden door België en langs de Rijn, 1856, en van Mattheus van Delden door België, 1863	Digitale uitgave	5.-
43	DEN TOESTAND DER BOSSCHEN Een studiereis van J.H.G. Jordens door Duitsland ten behoeve van de bosbouw in Oost-Indië. 1854-1855	Digitale uitgave	5.-
44	VERDER! IMMER VERDER! Een bezoek van Mattheus van Delden aan het kleine eiland Helgoland. 1877	Digitale uitgave	5.-
45	GEGROET Gedichten van Hermannus Gerhardus Gregorius Overbeek. 1880	Digitale uitgave	5.-
46	DICHT-LUIJM Een verzameling van mengedichten door Willem de Lille. 1774-1781	Digitale uitgave	5.-
47	DE NIEUWE WERELD Een vakantiereis van Willem van Haersolte naar Noord-Amerika. 1904	Digitale uitgave	5.-
48	MIJN' LIER De gedichten van Hendrik Gerhard Kronenberg 1797-1819	Digitale uitgave	5.-

O V E R I J S S E L S E H A N D S C H R I F T E N

Te bestellen bij Streng, Woesterweg 5, 8162 RW EPE
Tel.: 0578 614388. E-mail: jcstreng@planet.nl